

2) 50 p. veći inserati petiti vista 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knaifova ulica šte. 5, pritličje. — Telefon šte. 304.
Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon šte. 34.

Ko je komisija za reorganizacijo Sveta Društva narodov v Ženevi dne 17. marca končala svoje delo, se je takoj na istem mestu sestala druga komisija, da obravnava drug težaven problem, ki si ga je postavilo Društvo narodov, to je splošno razorožitev.

Obe vprašanji, ki sta bili zadnje dni v pretresu pred zastopniki držav, ki so včlanjene v Društvo narodov, sta izredno komplicirani. Problem razširjenja Sveta je trenutno vsakogar še bolj kompliciran, ker gre za kočljivo zadevo, kako izvesti pristop Nemčije v Svet, a mora istočasno računati s nepomirnostmi težnja drugih držav, ki si hočejo s tem, da postanejo permanentni člani Sveta, zagotoviti primeren vpliv na delovanje Društva, vpliv, kakor smatrajo, da mora odgovarjati njihovi moči in geografski legi skratka njihov mednarodni veljavi. Ta problem je bil vzrok neuspeha na zasedanju Društva v marcu; doslej še ni prav nič gotovo, če bo jesensko zasedanje uspešnejše, zakaj komisija je prišla le do nekekega provizornega sklepa, ki se bo še enkrat razmotrival na sejah koncem junija. Po tem načrtu bi permanenten sedež v Svetu dobila vendar le samo Nemčija, ostale države, ki prihajajo v poštev, pa bi se morale zadovoljiti s nekakimi napolpermanentnimi mesti, to je, po preteku njih triletnih funkcij v Svetu bi jih bilo mogoče izvoliti znova.

Toda dočim je problem reorganizacije nekaj, moglo bi se reči, trenutnega, zvezanega s pristopom Nemčije, pa sega vprašanje razorožitve mnogo globlje in dalje. Razorožitev ali vsaj razoroževanje to je, kakor se more trditi s popolno upravičenostjo, centralni problem Društva narodov in njegovega delovanja, je oni preiskusni kamen, na katerem se mora meriti notranja moč Zveze narodov in niene pacifistične ideje. Zakaj če naj se res posreči pomiriti medsebojno sprte evropske in tudi izvenevropske narode, tedaj je baš razorožitev ona prilika, kjer se mora pomirjenje praktično izkazati najhitreje. Ako bi Društvo narodov izvedlo v prakso one visoke cilje, ki so jih imeli najboljši od njegovih ustanoviteljev ob pričetku, tedaj bi orožje postalo malodane popolnoma odveč.

Društvo narodov pa seveda ni tak-
ka idealna tvorba, vsaj doslej še ne.
Zato tudi razoroževanje še ne more
postati tako dosledno in popolno. Ka-
kor je Zveza sama kompromisni strem-
ljenj in faktičnega stanja z vsemi na-
pakami in slabostmi, prav tako je raz-
orožitvena akcija kompromisni, ki naj
le omeji oboroževanje, in sicer na ta
način, da potom medsebojnega sporaz-
uma določi, v koliki meri naj se oboro-
žijo posamezne države in preko kate-
re meje naj ne gre oborožitev.

Gotovo je, da je v tem kodificiranem medsebojnem razmerju oboroževanja ipak precej uspeha, dasi je tak sporazum še silno daleč od onega, kar si mora želeti vsak pravi pacifist. Razbremenjuje vendar le v izdatni meri narode in izločuje nebrzdano medsebojno konkurenco v oboroževanju.

Toda na razorožitveni konferenci, ki naj bi pripravila material za zasedanje Društva narodov, niti v tej obliki stvar še ni uspela. Pri vprašanju, kako najti ključ za mero oborožitve pri posameznih državah, so se mnenja zopet temeljito razlikovala in na dan je stopila znova v jasni obliki osnovna ovira uspešnega delovanja Društva narodov — medsebojno nezaupanje. Francija ne zaupa Nemčiji, prav tako tudi ne njeni prijatelji in zavezniki; zato je zastopnik Francoske zahteval, da se mora smatrati za merilo ukrepov v svrhu obrambe ne resnična oborožitvena sosedne države, marveč možnost, da katere mere se more oborožiti v slučaju konflikta. Temu stališču ugovarja Anglija in po zadnjih vestih je zaradi tega nasprotja razorožitvena konferenca doživela neuspeh.

Francoski nezahvalnost se ne more
milice štiti, mišce, kdor ne posluša sa-
mo oficijelne Nemčije, ampak tudi o-
naki preži v ozadiju, a ki se smatra za do-
voljno močno, da se nekoga dne polasti
poblasti in se znova loti istih metod,
kakor pred 1. 1914. Tajno vezbanje in
oboroževanje v Nemčiji je ostalo kljub
vsemu in v Parizu ga ne smeje prepre-
čiti. V takih okolištinah ni čudno, če raz-
prožitvene konference ne uspevajo.

Bojazen pred binkoštnimi shodi gosp. Radića. — Notranje razprtje v klubu HSS. — Radičevci odklanjajo konvencije z Italijo. — Ofenziva Jovanovićevcev.

— **Beograd, 22. maja.** Že tri dni je Beograd v političnem zatišju. Politična kronika ne beleži nikakih izrednih dogodkov ali političnih akcij. Večina poslancev in politikov se mudi izven Beograda na oddihu odnosno na agitacijskem potovanju. Voditelji posamnih političnih strank pripravljajo in organizirajo politične shode, ki se vrše na katoliške binkošne praznike. Vodja SDS g. Svoizozar Pribečević priredi oba binkošna dneva tri velike shode v belovrški županiji, o čemur smo že večkrat kraško poročali. V vladnih krogih umevno vlada napeto zanimanje za shod predsednika HSS g. Stepana Radića v Stari Pazovi. Na ta shod so vabljeni tudi tamošnji okolčanski Nemci. Od Radićevih izvajani na shodu je odvšes nadaljni obstoj vlade g. Uzunovića. Vladni krogi namreč dvomijo, da bi se g. Radić brzdal v svojem govoru. V vrstah Radićevega parlamentarnega kluba je opaziti vrenje in veliko napetost. Oživila se je akcija proti ministru za šume in rudnike dr. Nikiću: vodijo to akcijo prijatelji g. Stepana Radića in je zadnjič čas dobila precejšen razmah. Pričakovati je, da kmalu postane vprašanje odstranitve dr. Nikića aktualno in da pride v klub ponovno do razdora.

Radičevci so zelo nezadovoljni z gospodarskimi, trgovskimi in drugimi konvencijami, ki jih je zunanji minister dr. Ninčič sklenil v Rimu odnošo v Neutnu. Radičevci naglašajo, da bodo nastopili proti tem konvencijam in da napravijo radi njih — vprašanje. Radičali se zelo boje, da radičevci v skupščini ne napravijo novega afronta. To bi privedlo zopet do nove krize.

Pristaši Lube Jovanovića so zadnji čas postali živahniji in so se vrgli na agitacijo v Voivodini. Ponekod je že prišlo do razkola v vojudovski radikalni stranki ter obstoja v več mestih že po dva odbora radikalne stranke. V Zenti je oficijelni odbor stranke izključil posl. Belo Strliča, ker je presodil v Jovanovičev klub. Pašičevci razširjajo vesti, da se štirje Jovanovičevi poslanci povrnejo nazaj v matični klub, nasprotno pa jovanovičevci naglašajo, da sledi L. Jovanoviču še več radikalov, ki simpatizirajo z njim in sedaj v starem klubu le molče in opazujejo.

Vlada izvršuje tekoće posle. Finansi ministar dr. Ninko Perić je snoči predložio kralju u predsjedkijoj zakonski načet o izenačenju davkov. Ta načet predložio je ponedjeljek finansi ministar skupščinskemu predsjedstvu, da ga stavi na dnevni red skupščine. Načet tiskao v državni tiskarni.

Na podlagi zakona o zaščiti države je vlada razveljavila v Dalmaciji vse komunistične občinske mandate. — Prekrižani radi-
čevski računi v Solitu.

— Beograd, 22. maja. Vlada je prešla iz Splita poročilo, da je veliki župan splitske oblasti na podlagi zakona o zaštiti države razvešćil vse komunistične občinske mandate v območju splitske oblasti.

— Spilit, 22. maja. Radičevci so po končanih nedeljskih občinskih volitvah pričeli pogajanja s hrvatskimi federalisti, da ustvarijo večno v spitskem občinskem svetu. Pogajanja so se razbila, ker hočejo federalisti nastopiti samostojno brez radičevcev. Ne udeležijo se volitve župana. Radičevci so se nato obrnili na komuniste, ki imajo v spitskem občinskem svetu 10 mandatov. Ustvaril se je radičevsko-komunistični blok Na ta način so hoteli doseči, da si pribere župansko mesto. Vlada je na to načrt prižigala, ker je razveljavila vse komunistične mandate

Situacija v Splitu se je z ozirom na odlok velikega župana bistveno spremenila. Radicevci in komunisti so na podlagi kompromisa imeli večno v občinskem odboru. Ker so sedaj komunistični mandati razveljavljeni, so radicevci ostali v manjšini in prihaja v postev meščanski blok skupno s samostojnimi demokrati. Obe ti dve skupini imata po razveljavitvi komunističnih mandatov napram radicevcem večino

Sporazumno med meščanskim blokom in samostojnimi demokrati bo kandidiral na župansko mesto dosedanjí splitski župan dr. Tartaglia. Volitev župana se vrši v ponedeljek ob 10. dopoldne.

V komunističnih vrstah je radi razveljavljenja mandatov nastalo veliko ogorčenje. Tudi radičevci so ogorčeni in so napeli vse sile, da bi se umaknil sklep velikega župana.

Prevladal je splošen pesimizem. — Neiskreno postopanje Nemčije, ki organizira blok proti Franciji in njenim zaveznicam. —

— Pariz, 22. maja. Iz Zeneve prihajajo pesimistična poročila, da pripravljena razorožitvena konferenca v Ženevi ni pokazala zaželenih uspehov. Radei neurejenosti političnih prilik v Evropi so bili merodajni faktorji v Društvu narodov zelo pesimistični in so opozarjali, da je bil za rešitev razorožitvenega problema izbran zelo neugoden moment.

ši za svetovni mir nego vojske na suhem. Nemčija odklanja zahtevo Francijo o enaki omejitvi glede vidnih in latentnih priprav za vojno. Nemčija zahteva enako razorožitev Francije in Anglije.

Iz vse situacije v Ženevi je jasno, da manjkajo glavni pogoji za uspešno delovanje razorožitvene konference. Z ozirom na politično situacijo v Evropi je pričakovati, da se vprašanje razorožitve odloži na nedoločen čas.

Konferenca glede razorožitve se udeležuje samo 20 držav, in sicer pred vsem one, ki so radi svoje geografske lege direktno zainteresirane na tem problemu. Rusija je odklonila poziv na konferenco, dočim je Nemčija poslala nanjo zelo močno delegacijo. — Tudi Amerika je zastopana po svojih najboljših strokovnjakih. Konferenca ne more najti načina, kako bi izravnala difference, odnosno spravila v soglasje težnje in načela gotovih držav. Opazila se je v Zenevi tajna akcija nekaterih držav proti vojaški premoči Francije, Italije in gotovih balkanskih držav. Ta akcija je naperjena tudi proti Jugoslaviji. Vodi jo v prvi vrsti Nemčija, podpirajo pa jo Madžarska, Bolgarija in Avstrija.

Francija na drugi strani skupno s svojimi prijatelji zagovarja napram Ameriki in Angliji načelo o nedeljivosti problema razorožitve na morju in na suhem, ker smatra, da brodovji teh dveh držav predstavljate dve močni agresivni sili, ki sta mnogo nevarnejši

— **Pariz**, 22. maja. Predsednik grške vlade je prisel v Pariz v posebnj misli. Zastopniku jugoslovenskega tiska je podal daljšo izjavo o politični situaciji na Grškem in o odnošalih med Grško in Jugoslavijo. Poudaril je, da je grška vlada prijateljica Jugoslavije, on sam pa še osebni prijatelj kralja Aleksandra. »Bil bi zelo srečen, ako pride do prijateljske zveze med Grško in Jugoslavijo. Sam s svoje strani bom storil vse, da se ta zveza ustvari.«

Glede slovenske manjšine v grški Makedoniji je grški ministrski predsednik izjavil: »Vprašame slovenske manjšine je čisto notranja zadeva Grške. Priznati se mora, da v grški Makedoniji žive manjšine, ki niso zelo močne. Zame je povsem indiferentno, katere narodnosti so te manjine; potrdil se bom, da se namprav vse enako uporabi o mednarodne konvencije o narodnih manjšinah.«

Na vprašanje, kaj misli o odnošjih na-
pram ostalim sosednim balkanskim drža-
vam, je ministriki predsednik izjavil: »Jaz
sem pacifist. Moje stremenje je, da se o-
dnosi Grške na pram Bolgarski in Turški
razvijejo v smeri dobrega sosedstva, na
samo to, da, sploh ustvarimo iskreno sode-
lovanje vseh balkanskih držav. S Turčijo,
upam, da postanemo najboljši prijatelji in
da likvidiramo mirnim potom vsa obstoje-
ča mednarodna sporna vprašanja.«

— Praga, 21. maja. »Narodni Listy«

— **Praga, 21. maja.** »Narodni Listy« javljajo iz Užhoroda na Slovaškem o krvavih spopadih, ki so jih izvajali komunisti in socialisti proti nacionalistom. Poročilo pravi: Iz Užhoroda smo prejeli težko veda, da so komunisti skupno s socialisti napadli shod českoslovaških fašistov, oboroženi z revolverji. V četrtek zvečer se je namreč vršil ustanovni zbor českoslovaških fašistov v Szechenyivem parku. Komunisti skupno s socialisti so prišli na shod z namenom, da ga razbijejo. V rokah so imeli močne palice, nekateri revolverje, drugi pa v žepih kamenje. Svoje bojno razporeženo so pokazali takoj pri vstopu v park. Začeli so metati kamenje na udeležniške shoda, ki so naravno, posegli po samooprambi. Nastal je oster boj med obema skupinama, med bojem je padlo več streliv iz komunistične in socialistične strani. Policija je bila prisiljena delati mir, toda komunisti so napadli tudi policijo, ki je nato razbila orožje. Na bojišču je ostalo 20 ranjenih, med njimi urednik »Podkarpatskih Hlasov«, katerega stanje je zelo resno. Policija je aretirala 12 glavnih voditeljev napada. Prebivalstvo je skrajno ogorčeno nad tem napadom.

— **Atene**, 22. maja. Na ponovni pritisk in proteste italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija je grška vlada odslavila francosko in angleško vojaško mislijo, ki je prevzela naloge da reorganizirajo grško vojsko. Ta komisija je bila pozvana od grške vlade same v Atene. Mussolini je smatral angleško vojaško mislijo za eni faktor, ki je oviral ekspanziv. stremeljenje Italije na Balkanu. Mussolini se je bal, da ne bi končno Anglija pridobila otoke Krf. Mitelene in Volo za oporišča angleškemu sredozemskemu brodomju, ki bi oviralo svobodno operiranje italijanske mornarice.

VELIKI NALIVI NA ŠTAJERSKEM

— Gradec, 22. maja. Danes ob 11. dopoldne je v štajerskih alpskih krajih nastala velika ploha, ki povzroča po nekaterih krajih ogromno škodo. V Gradcu je velikanski naliv, ki je povzročil, da so ulice ponekod popolnoma pod vodo.

— Milan, 22. maja. «Avanti» javlja, da je prostozidarstvo v Italiji od vlade zopet dovoljeno. Obnovitev prostozidarskih lož je izrecno odobril ministrski predsednik Mussolini. Prostozidari se morajo vzdržati vsakih napadov proti sedanjemu režimu.

— **Milan**, 22. maja Včeraj je bil na svečan način otvoren prvi katoliški kongres, ki je slovesno proglasil kraljestvo Jezusa Kristusa.

Danes borze niso poslovale

V št. 273 od 29. 11. 1925 smo o **Gospodarski Zvezi** v Ljubljani objavili med brzojavkami poročilo, da stoji ta zavod pred polomom, katero poročilo smo posneli po nekem zagrebškem dnevniku. Ta posnetek je prišel v list brez znanja vodstva našega lista in ne da bi se bil prej kontroliral. Ne želimo nikomur škodovati, najmanje pa gospodarskemu zavodu in vsebine objavljenega poročila ne moremo vzdrževati, o čemer smo se še posebej prepirali tekom tiskovnega preiskovalnega postopka. Iz vseh navedenih razlogov lojalno obžalujemo objavo dotičnega poročila.

Uredništvo.

— Zagreb, 20. maja. Geofizični zavod objavlja, da so seismografski aparati ob 11.12.17 zabeležili potres v daljavi 420 km v smeri vzhod-jugovzhod. Višek potresa je bil ob 11.13.45. Konec potresa je bil ob 11.18.

— Bruseli, 20. maja. Belgijski senat s 94:12 glasovom sprejel načrt zakona, s katerim se uvaža 10 mesečna vojaška služba s splošno vojaško obveznostjo.

Ljubljanska kronika

Po Ljubljani so bile v zadnjem času razširjene vesti, da je železniška uprava odkrila na glavnem kolodvoru velike poneverbe. Obrnili smo se na Direkcijo državnih železnic po informacije tu dobili naslednji odgovor:

Železniška varnostna straža Direkcije državnih železnic v Ljubljani je pred kratkim dognela, da je nekje železniški uslužbenec prodal v Ljubljani raznovrstno material, kakršnega uporabljajo železniško delavnice. Pravočasne poizvedbe s pomočjo organov državne policije so privedle na pravo sled. Poneverbe materiala je bilo osumenih več železničarjev. Z njih zaslišanjem in priznanjem, kakor tudi po izpovedbah prič je bilo ugotovljeno, da je bilo v zadnjih mesecih poneverjenega in razprodanega materiala v vrednosti preko 100.000 dinarjev in sicer največ v kurilnici, deloma tudi pri gradbeni sekciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Na osnovi teh ugotovitev so bili izročeni v preiskovalni zapor trije uradniki III. kategorije in en dnevničar, vsi iz Ljubljane. Direkcija je uvedla takoj obsežno splošno preiskavo glede manipulacije z materialom ter je uspela, da bo večji del škode povrnjen.

V četrtek zjutraj je policija aretirala brezposelnega Frana K., izredno nevarnega vlomilca, ki je v zadnjem času skupno s tovariši izvedel serijo vlomov v Ljubljani na prvo dežljo. Dasi trdovratno zanika vsako krivdo, je mreža okoli njega že zadrgnjena. Policija je v zvezi z njim aretirala žensko, pri kateri se je K. sestajal s svojimi tovariši, tja so nosili tudi ukradeno blago. Dali je bil aretiran še tretji osumljenec, ostali člani vlomilske tolpe pa so zaenkrat še na varnem. Tekom današnjega dne je policija izvedla novo racijo in je baje zopet prijetla več sumljivih elementov. Ker je preiskava v polnem teku, zaenkrat še ne moremo poročati o podrobnostih.

Senzacionalni vefilm »ELINOR« še vedno nima oficijelnega naslova. Avtorji filma so razpisali ogromne nagrade v dolarjih za tistega, ki bi pogodil pravi naslov temu filmskemu umotvoru. Do sedaj se to še ni nobe-
nemu posrečilo.

za tistega, ki pogodi pravi naslov tega kolosalnega filmskega dela. Odgovori se bodo ocenili po posebnih strokovnih komisijah in nagrada izplačala še v tem mesecu. Natečajna nagrada se sme udeležiti vsakdo, ki bo posetil ta velefilm. Odgovori naj se pošljejo na naš naslov najpozneje do 26. t. m. Odgovoru je treba priložiti vstopnico! Vse odgovore pošljemo avtorjem filma v presojo in eventualno nadaljnjo nagrado.

ELITNI KINO MATICA, Ljubljana,
Kongresni trg 9.

Materin dan

V sedanji dobi vsesplošnega razkranjanja starih vrednot in porajanja novega življenjskega sloga, v dobi brezdušnega materijalizma in razvrednotenja namram vsakemu idealu, ni morda druge dobrine, ki bi v zdravem in normalnem človeku odjekala s tako mogočno impulzivnostjo, kakor je spomin in spoštovanje do matere. Vsi ideali padajo, toda misel do dobroto, na neizmerno žrtvovanje materinega srca za dete ne more izgubiti svoje svetlosti, svoje moči.

Zato smatramo »materine dneve«, ki so jih začeli prirejati po celem kulturnem svetu, da dobro znamenje moralnega preroda človeštva. Tudi naš narod noče zaostajati pred drugimi v tem spoštovanju do matere, v gojitvi materinskega čustva, ker ve, da črpa svoje moralne in intelektualne sile iz bogate dediščine, ki mu jo vliva jugoslovenska mati.

Ljubezni do matere je tako močna in pride samo od sebe, da bi pravzaprav ne potrebovala javne podpore ali javne institucije. Toda človeška dobrina zahteva kljub temu negovanja od strani

tistih, ki jih ljubijo, da se te dobrine ne izgubijo in da se ohranijo kot naš najbolj dragocen zaklad.

Kar čuti človek instinktivno in takorekoč nezavestno napram svoji materi, to moramo negovati v rani mladosti in v šoli. Najbolj čudno dejstvo modernega šolstva pa je to, da je postavilo na dnevni red kongresov in modernega vzgojstva vsa mogoča disciplinarna in didaktična vprašanja, geografijo in matematiko do ročnih del, da pa je pozabila v šolskih programih odmeriti najodličnejše mesto predmetu, ki bi moral biti osredje moralne predelave otroškega srca: nauk o občečvanju z materjo.

Ko želimo torej materinemu dnevu ljubljanskih ženskih društev, ki je pred durni, kar največjega gnetnega in moralnega uspeha, si ne moremo kaj, da ne nasvetujemo, naj bi v bodoče propagirali idejo pouka občečvanja z materjo tudi v ljudskih in srednjih šolah. To bi bil najlepši prispevek k regeneraciji materinskega čustva med mladino in našim narodom...

Vojvoda Putnik

17. maja je poteklo 10 let, odkar je preminil med besnimi bojimi viliharji svetovne vojne na francoski rivi največji vojskovodja, kar jih je rodil jugoslovenski narod, vojvoda Radomir Putnik. Po poreklu Šumadinec je vse življenje od rane mladosti posvetil narodu in narodni vojski ter dvignil srbsko vojsko organizacijo na najmodernejšo višino. Že z 10 leti je stopil v vojni. Kmalu je postal komandant pešadijske brigade in se odlikoval v bitki na Djunislu 1. 1876. Njegova nadaljnja kariera je bila plod vztrajnega dela na organizacijskem, kakor osebnega pomena na številnih bojnih poljih predvojnega Srbije. Velike zmage na Kumanovcu, Bitolju, Jedrenu, Bregalnici in Rudniku ostanejo zlatimi črkami večno zapisane v zgodovini naših bojnih pohodov in narodnega udejnjenja. Vojvoda Putnik je bil fenomenalna poznavalec topografije predvojnega Srbije. Poznal je vsak hribček, vsak potok cele Srbije, tako, da je kot vrhovni vojskovodja zasledoval operacije svoje vojske brez kart. Celo že izdane dispozicije je popravljal na podlagi spomina in na temelju dobrega, zanesljivega topografičnega znanja. O tem obstoja klasičen primer iz 1. 1914. Po umiku je neki vojni oddelek izvršil pregrupecijo in o tej pregrupeciji obvestil vrhovno komando. Stari vojvoda je ležal v postelji. Bolan je čital obvestilo. Med čitanjem se je zamislil, usmeril oči, kakor da gleda v daljino in vprašal svojega pobočnika: »Prosim vas, pogledajte, koliko sil je postavljeno na to in to točko?«

Oficir je pregledal obvestilo in sporočil, da na točki ni naših trup. Takoj je ukazal vojvoda Putnik, naj se na točko osredotočijo močni oddelki, ker bodo to skozi poskušali Avstrijci udariti z veliko silo. Pri tem je šlo za popolnoma neznan in neznatno geografično točko, ki jo je vojvoda Putnik poznal iz pameti brez gledanja na karto. In res so drugi dan Avstrijci planili na točko s celim armadnim korom.

Velike zasluge si je stekel pokojni vojvoda Putnik s tem, da je vnesel v oficirski kor še danes vladajočo najodličnejšo disciplino in nacionalno zavest, ki je najbolje jamstvo samostojnosti in državne bodočnosti. To je lahko storil, ker je bil naravnost ženitaven načelnik generalnega štaba.

Izbran od vojnih naporov in neskončno mučnega pota preko Albanije, se je vojvoda Putnik zatekel na francosko rivi, da si okrepi skoro povsem

? Kje bo za Binkošti veselo ?

V restavraciji „PCD SEALCO“, Mestni trg 11

Posebno razpoloženje bo dala dobra in pristna kapljica vina, katero sem za Binkošti specialno dal na pipo. Ta specialiteta se toči pod imenom „Cvet ljubljene“ ter ga pijejo s slastjo danes in gospodje. — Danes v nedeljo in ponedeljek ob 20. do 1. ponoči slovenski koncert. — Se pripravite za obilen obisk in bleščeč in odlični spoštovanjem

Jos. Uraz, restavriter

Izpred sodišča

§ 104.

Bilo je na Svecnici in vesel ljubljanski izletnik se je vračal z brzovlakom iz Celja v Ljubljano. Med vožnjo sta postala s tovaršem žejna, šla v jedilni voz in si naročila steklenico vina. Prišel pa je za njima sprevednik, ki ju je opozoril, da ne smeta biti v jedilnem vozu, če nimata voznega listka za II. razred. To pa je vselega ljubljanečana ujezilo, da se je sporekel s sprevednikom. Konec je bil, da ga je sprevednik ova dil, češ da ga je želim v službi in mu celo zagrozil s pestjo. Mož se je zagovarjal, da je bil sicer res nejevoljen in razburjen, vendar pa ni imel namena zažiti sprevednika. Senat se je uveril, da dobrovolječek res ni imel hudobnega namena in ga je s primernim poukom, da naj bo drugič malo bolj previden, za enkrat opustil.

Ljubljanski trgovci se je ujezil nad davčnim nadzornikom P., češ da mu zlošno in nalašč predpisuje previse davke. Napisal je ostro pismo, naslovljeno na finančnega delegata in obtožil g. P., da ga zanašajo preganja s previsokimi odmerami davka. Pisal pa je malo preveč in malo preostro ter prišel radi tega v konflikt s § 104. Obsojen je bil za neodobnost na 500 Din denarne globe in povračilo vseh stroškov.

Pevski tečaj ZKD

Zveza kulturnih društev v Ljubljani zasleduje med drugimi svojimi kulturnimi nameni tudi vzvišeni cilj, dvigniti med našim narodom pevsko neobrazbo in ljubezen do petja sploh. V svrhu vzgoje naraščajočevodij našim pevskim društvom na čel prireditelj Z. K. D. v Ljubljani od 4. do 6. junija t. l. velik pevski tečaj pod vodstvom znanih skladateljev in strokovnjakov.

Vsi oni, ki se zanimajo za petje, bodo imeli obilo prilike za nabražbo, ker je spored predavanj, ki ga v naslednjem podajamo, kar najbolj poučen. Predavali bodo: O glasbeni teoriji po Battkejevi metodi (štiri ure) g. prof. E. Adamič. O fiziologiji, fonetiki in izobrazbi glasu (5 ur) gosp. prof. A. Grünberg. O zgodovini srbske, hrvatske in slovenske glasbe (3 ure) g. ravnatelj dr. J. Mantuani. O temeljnih pojmi harmonije (4 ure) g. ravn. F. Juvanc. O organizaciji pevskih zborov in praktično pevstvo (v vajah 4 ure) g. Zorko Prelovec. Poleg tega prireditelj iz prijazne naklonjenosti na čast udeležnikom tečaja »Orkestralno društvo Glasbene Matice« in pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v petek dne 4. junija ob 20. v dvorani Kina Matice — VELIK KONCERT z izbranimi sporedom.

Na sporedu so še druge prireditve, kakor poset pevske razstave, prirejane v poskušanje tečajnikov od pevskih društev »Ljubljanski Zvon«, »Slavce« itd., nadalje obisk gledališča in razne druge zanimivosti. Ugodnosti za udeležnike tečaja so nastopne:

1. Poset tečaja je za vse članstvo ZKD popolnoma brezplačen, istokot obisk koncerta ter vseh ostalih s tečajem zvezanih prireditev.
2. Za cenojo prehrano in po možnosti tudi za prenočišče je preskrbljeno.
3. Učiteljstvu, ki se tečaja udeležijo, je

dovoljen dvodnevni dopust dne 4. in 5. junija t. l. (Odluk prosvet. odd. vel. šupana za ljubljansko oblast P. br. 2754 z dne 31. marca 1926.).

4. Tečajniki imajo slednjič tudi pravo do polovične vožnje po železnih (odl. Min. Saobr. br. 3387 od 14. 4. 1926.).

Vsa društva obeh central Zveze kulturnih društev v Ljubljani in v Mariboru, ki svojih udeležnikov še niso priglasila, naj nam nemudoma sporoče:

1. Imena in stan njihovih udeležnikov.
2. Pri učiteljstvu ime šole in kraja, kjer poučujejo.
3. Izjavo, da rabi udeležnik članstvo izkaznico za polovično vožnjo.

4. Ali rabi udeležnik prenočišče. Do tečaja je le še malo časa, zato opozarjamo društva, da nam imena svojih delegatov sporoče takoj in ne odlašajo do zadnjega. Brez predhodne prijave k tečaju ne bo pripuščeno nikdo.

Prihajujemo, da se bodo vsa naša društva v polnem razumevanju važnosti tečaja z veseljem poslužila te izredne prilike, v čim obilnejši meri. ZKD.

Federacija slovanskih inženjerjev

Te dni, ko so vzbujali krvavi dogodki na Poljskem pozornost vsega sveta, so se mudili v Varšavi zastopniki Udrženja jugoslovenskih in bolgarskih inženjerjev, ki so se udeležili ustanovnega obnega zbora Federacije slovanskih inženjerjev. Inicijativno za ustanovitev te federacije je dalo Društvo čl. inženjerjev, ki je prevzelo na kongresu v Košicah leta 1923. ob navzočnosti jugoslovenskih in bolgarskih delegatov nalogo, da pripravi vse potrebno za ustanovni občni zbor federacije. Po predhodnih posvetovanjih na kongresu v Kraljevem Gradcu (1. 1924) in v Pragi (1. 1925) je prišlo 11. in 12. maja v Varšavi do ustanovitve te, za slovansko gospodarsko življenje zelo važne korporacije.

Namen federacije je vzajemna podpora v vseh tehničnih in gospodarskih problemih, izmenjava tehnične literature in revij, evidenca slovanskih izumov, podpiranje izumiteljev, uvedba po možnosti enotne slovanske normalizacije in tipizacije ter poenostavljen slovanske tehnične terminologije, dalje zaščita slovanskih tehničnih del, gojitve slovanske tehnične znanosti itd. V politiko se federacija v nobenem slučaju ne bo vmešavala. S tem je že povedano, da se hočejo slovanski inženjerji otrestiti vpliva nemških, angleških in drugih tujih strokovnjakov, ki so igrali doslej v slovanskih državah z malimi izjemami odločilno vlogo.

V novi federaciji so zastopani bolgarski, češki, jugoslovenski in poljski inženjerji, odnosno njihova udruženja. Ker v bivši Rusiji zdaj ni nobene inženjerjske organizacije, so bili sprejeti v federacijo inženjerji — emigranti, čiji vodstvo je v Parizu. Korporacija ruskih inženjerjev v inozemstvu šteje okrog 2500 članov. Federacija slovanskih inženjerjev bo štela nad 15.000 tehničnih delavcev iz vseh panog industrije, tehnične prakse in javne službe.

Ustanovni občni zbor se je vršil v Domu poljskih inženjerjev v Varšavi. Vodstvo federacije je bilo za letošnje leto soglasno poverjeno Udrženju čl. inženjerjev s sedežem v Pragi, za prihodnje leto pa Udrženju jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Beogradu. Po sprejetju pravil je bil izvoljen za prvega predsednika federacije predsednik Udrženja čl. inženjerjev dr. Ing. Sykora, za generalnega tajnika ravnatelj SIA ing. Pčman, za podpredsednika pa predsednik jugoslovenskega udruženja inženjerjev prof. inž. Savič, poljskega inž. Rybicki in bolgarskega inž. Sarafov.

Boj za šahovsko prvenstvo Jugoslavije

V nedeljo bo ljubljanski šahovski klub odigral svojo najtežjo in najvažnejšo tekmo od svojega obstoja. Srečal se bo v Rogoški Sladini s svojim starim nevarnim rivalom, zagrebškim šahovskim klubom. Težko je že naprej izreči sodbo o izidu tega srečanja, toda z ozirom na velik napredek ljubljane bi se moralo reči, da bo v tem boju zmagal naš domači klub. Osem igralcev imata nasprotnika postaviti in ljubljanska reprezentanca bo nastopila v bistveno izpremenjeni postavi kot lansko leto. Kot novinec pri takih važnih prireditvah nastopi prvič mladi, izredno nadarjen Adolf Vogelnik. Mislimo, da bo kos svoji nalogi. Mesto Josipa Vidmarja zavzame letos Vasa Pirc, ki je že na glavnem saveznem turnirju v Subotici po-

kazal visoko kvaliteto. Nadalje igrajo še Furiani, ki mu mnogi priznavajo skoro moštvo kot Stupan, ki je uresotno in izvrstni turnir. Čiri Vidmar, Jerošov, Mrzliar in naš dolenski znanec Karl Demovšek. Mislimo da s tako postavbo lahko računamo na dober rezultat.

Zagrebčani svoje lanske vrste menda ne bodo izpremenjali. Razpolagajo z izvrstnimi igralci. Pred vsem je omeniti hladnokrvnega prvaka zagrebškega šahovskega kluba dr. Leva Singerja, nadalje Rusa Agapjeva, ki pa nekoliko nazaduje, agilnega in zaslužnega tajnika saveza Kosta Rožiča, ki je silno nevaren napadalec in izvrstno igra končnice. Močan igralec je Goldmann, ki ga odlikuje zdrava, jasna igra, ravnotežje Trstenjak, ki ga mnogi postavljajo v isto vrsto z našim Poljancom, potem mladi Filipčić, dober poznavalec teorije in dr. Deutsch, izredno zvičajni igralec ter končno Grenčarski, ki igra trezno in solidno.

Možki so si precej enakovredne, vendar moramo dati nekoliko prednost ljubljanskim igralcem, ki so bolj ambiciozni. Tekma bo težka in podcenjevanje bi bilo obojestranska poguba.

Sport

Hazena v binkoštnih dneh

V nedeljo in ponedeljek gostuje v Ljubljani zagrebška Concordia, ena najjačih družin v naši državi. Prvi dan nastopi proti Ateni, drugi dan pa proti Iliriji. Gostovanje Concordije prinese vsem ljubiteljem hazene sportni užitek prvega reda. Igra njene družine sliči močno oni Askove družine. Njeno svetišče brani internacionalna Grščetova, znana reprezentativna igralca, ki stalno nastopa v timu Zagreba. V vseh svojih zadnjih nastopih v Zagrebu je družina Concordije dokazala, da je resen konkurent Asku za prvenstvo zagrebškega podsaveza.

Za tekmo vlada izredno veliko zanimanje, osebno vsled tega, ker je to prvo srečanje med omenjenimi klubi. Atena kakor Ilirija se skrbno pripravljata na ta boj ter nastopita v svojih najmočnejših postavah. Da obranita dober sloves ljubljanskih hazen, bosta morali napeti vse sile te pokazati vse svoje znanje. Tekme se vrše ob dni na Igrišču Atene ob glavnem tivolskem drevo, red, in sicer dopoldne točno ob 12.

— A. S. K. Primorje, kolesarska sekcija. Danes ob 7. večer sestanek. — Vabim tudi častni odbor. — Tajnik. 557/n

Vienna Cricket F. C. Dunaj — Ilirija

Vienna Cricket and Football Club, ki odigra danes in jutri dve tekmi z našim prvakom Ilirijo, je najstarejši sportni klub na Dunaju. Osnovan leta 1892, po na Dunaju bivajočih Angležih, je bil do notranjega razkola leta 1911. iz katerega je nastal današnji Amateursportverein, merodajni klub Dunaja, pa tudi nato se je vzdržal na visoki stopnji. Ob ločitvi amaterjev od profesionalov se je izlivil klub za čisto amaterstvo ter velja danes za najboljšo amatersko moštvo Avstrije. Nedavno je vzbudila pozornost njegova zmaga nad praškim D. F. C., ki velja za kontinentalno »kласo«, izravnane rezultate beleži tudi proti prvim profesionalnim klubom Dunaja. Moštvo igra visokostojec, tipično dunajski kombinacijski nogomet, ki ga je pred tedni v Ljubljani dovršeno izvajal Amater SV. Gostovanje Kriketerjev obeta lepe in napete tekme ter nadaljno stopnjevanje naše letošnje nogometne sezone.

Razen tega se vrši danes v nedeljo na Igrišču Ilirije ob 10.30 prijateljska tekma Slavija : Jadran komb. ter ob 14.30 Ilirija rez. : Panonija.

— **Ženski svetovni rekord.** Mednarodna ženska sportna zveza je potrdila nastopne svetovne rekorde: 250 m 33.8 (gđ. Palmer, Anglija), 475 m 40.2 (Češkoslovaška), skok v vis z zaletom 1.524 (gđ. Green, Anglija), skok v vis z mesta 1.16 (gđ. Dupuis, Francija), kopje (800 gr.) enoročno 53.14 m (gđ. Olmerova, Češkoslovaška), dvoročno 53.14 m (ista), met kroglice (5 kg) enoročno 8.40 (gđ. Vencova, Češkoslovaška), dvoročno ista 16.25, met diska (1 kg) 31.15 (gđ. Vidlakova, Češkoslovaška).

— **Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani** vabi gg. člane in članice, kakor tudi prijatelje kolesarskega sporta, da se polnočestveno udeležijo izleta, ki se vrši na binkoštni ponedeljek dne 24. t. m. v St. Vid, Medvedove, Tacen, Jezico. — Zbirališče ob 1/2. uri popoldne na Sv. Jakobu trgu.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 22. maja: 1926; katoličani: Milan, Boža; pravoslavni: 9. maja: Nik; muslimani: 10. zilkada 1344; židje: 9. siva na 5686.

Jutri: Binkošti, 23. maja 1926; katoličani: Milorad; pravoslavni: 10. maja, Sim; muslimani: 11. zilkada 1344; židje: 10. siva na 5686.

Pojutrišnjem: Binkoštni ponedeljek, 24. maja 1926; katoličani: Cveta; pravoslavni: 11. maja: Kiril, Metodije; muslimani: 12. zilkada 1344; židje: 11. siva na 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama »John Gabriel Borkmann«; opera »Boris Godunov«.

Kino Matice: »Elinor«; Ljubljanski dvor: »Kralj Amerike«; Kino Ideal: »Za menjane žene«.

NEDELJSKE PRIREDITVE.

Gledališče: drama »Pegica mojega srca«; opera »Gorenjski Slavček«.

Kino Matice: »Elinor«; Ljubljanski dvor: »Kralj Amerike«; Kino Ideal: »Rosenkavalier«.

Gorupova in Jakčeva razstava v Jakov pičevem paviljonu.

Hazena: Concordia (Zagreb) Atena

Nogomet: Vienna Cricket FC (Dunaj)

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

— Ilirija ob 14.00, Igrišče Ilirije.

Ljubljana in njena kopališča

Kje so se kopali in kje se kopajo Ljubljančani in Ljubljančanke. — Ogromna razlika pred vojno in po vojni. — Lepi načrti za veliko moderno kopališče ob Savi.

»Vrabenj od ek ljubljanskega magistrata že več let proučava vprašanje, kako zgraditi oziroma postaviti Ljubljani moderno in higienski zahtevam odgovarjajoče kopališče na prostem. To vprašanje je postalo zlasti aktualno leta 1923., ko so zaprli kopališče v Kozlezi.

Naraščanje prebivalstva Ljubljane, ki je pred 25 leti štela okrog 44.000, danes pa ima okoli 60.000 ljudi, silijo mestno občino, da poskrbi za primerna kopališča na prostem. Pred vojno kopališče na prostem ni delalo občini mnogo preglavic in skrbi. Ljubljana se je zadovoljila s »Kolezijo« ob Gradaščici, kakor tudi s prostimi kopališči na klasičnem Pasjem brodu in v Malem grabnu. Na Savo si je upal takrat le malokdo. Plavalnega sporta skoro niti poznali niso. Po vojni so se razmere predrugačile. Prebivalstvo vedno bolj občuti potrebo po kopanju in je zato začelo iskati novih in primernih mest za kopanje na prostem. Vaal kopalec se je vedno bolj obračal proti Savi.

Način kopanja po vojni je tudi drugačen. Pred vojno ljudje niso toliko pazljivo posvečali solnčnim kopeljem in so bili zadovoljni, če so svoje ude v vodi nekoliko ohladili. Po vojni je solnčna kopel prišla do veljave in zato iščejo ljudje vedno take kraje ob vodah, ki so primerni tudi za solnčnejne.

KOPANJE V LJUBLJANICI

Pred vojno je stalo na bregu Ljubljanske vojaško kopališče, ki se je oficijelno nazivalo »K. u. k. Militär-schwimmschule«. Za časa sezone so izobesili črnozolto zastavo. Kopališče je bilo v prvi vrsti namenjeno vojakom, dostopno pa je bilo tudi drugemu občinstvu. Kopališče je stalo na levem bregu Ljubljane ob Trnovskem pristanu, ne daleč od sedanjega, leta 1922 postavljenega lesenega mostu. Ograjeno je bilo s plankami in obsajeno z velikimi senčnatimi kostanji.

Vojaško kopališče je postalo žrtev svetovne vojne. Med vojno je bilo popolnoma zapuščen. Ker je vladalo v Ljubljani veliko pomanjkanje drv, so revnejši sloji na Prulah in v Trnovem izkoristili priliko ter počasi odnesli planko za planko.

Ne daleč od tega vojaškega kopališča je leta 1909, zgradil »Ljubljanski sportni klub« čolnarno, ki se je polagoma spremenila tudi v kopališče, ki ga pa porabljajo pred vsem klubovi člani.

Da otmemo pozabljenju zanimiv predmet Ljubljane za novine, naj omenimo še Marijino kopališče na Prulah, katero so Ljubljančani v svojem žargonu nazivali »Marienbad«. To kopališče je bilo v nemški zasebni lasti; šaljivi Trnovčani so mu rekli — kopališče za »ta sramežljive device«. Opuščeno je bilo okrog l. 1900 in se sedaj tam nahajajo prenatrpana zasilna stanovanja.

Da ustreže najnujnejšim željam in potrebam prebivalstva po zdravem kopanju, je mestna občina leta 1923 ob Ljubljani zgradila veliko moderno kopališče, ki pa je še vedno mnogo premajhno. Že v prvem letu, ko je bilo kopališče odprto samo pila dva meseca, ga je obiskalo 17.658 oseb. Leta 1924 in 1925 je bil obisk radi slabega vremena manjši; predlanskim 14.803, lani pa celo samo 13.599. Ob lepih dneh pa je bil naval ogromen, tako da popoldne niso dobili več prostora.

Aktualno postaja vprašanje, ali se ima mestno kopališče ob Ljubljani še nadalje vzdrževati. Nekateri so za to, ker je to kopališče pri rokali zlasti prebivalstvu v šentjakobskem okraju. Strokovnjaki nasprotno odsvetujejo nadaljnje vzdrževanje tega kopališča ter opozarjajo na nevarnost, ki bi bila lahko katastrofalnega značaja. Neglede na to, da zavira kopališče hiter odtok vode, ni izključen tudi slučaj, da močna povodni odtrga priklenjene lesene

bazene ter jih z vso močjo žene po Ljubljani in naravnost v Gruberjev kanal proti zatvornicam, ki bi takega navala skoro gotovo ne vzdržale, ampak se porušile. To bi bila za Ljubljano seveda ogromna materialna škoda.

Moščani, Udmatčani, Poljančani in Stepanjci se kopajo v Ljubljani pod izlivom Grubarjevega kanala v reko. Kopajo se zlasti na desnem bregu, na takozvanih »Bregah«. Prejšnja leta, pred 25 leti in še prej, so se kaj radi hodili kopat v Ljubljani v bližini samostana karmeličank. Nagajivi plavalci in kopalec so plezali čez mali zid na vrh ter tam kradli zgodaj dozorela jabolka. Z radovednostjo pa so opazovali tuptam tudi notranje samostanske življenje. Zato so pozneje karmeličanke zgradile ob Ljubljani zelo visok zid. In konec je bil rabutanja in opazovanja.

V GRADAŠČICI IN MALEM GRABNU

Že pred vojno je vladalo poleti med kopalo sezono izredno živahno življenje ob Gradaščici. »Pasji brod« in »Folmond« sta bila pravi Eldorado za ljubljansko dijaštvo, za trnovske barabce, za delavstvo in deloma tudi za ženske. Bila pa je takrat velika razlika, kar se tiče kopalne morale. Ženske so se sramežljivo skrivale za grmovjem in so se vedno kopale na posebnih krajih ločen od moških. To separiranje obeh spolov je po vojni izginilo. Za ženske je bila na »Folmondu« posebna »babja kotla«, kjer so se kopale brhke Trnovčanke in delavke iz tobačne tovarne. Nagajivci so jih izza grmovja skrivaj opazovali, kakor sta svetopisemska žida opazovala lepo Suzano.

Na Pasjem brodu se je navadno zbiral cvet dijaštva. Takrat pred vojno solnčenje ni bilo še v modi, pač pa so izvajali različne telovadne vaje, plezali so po drevesih in se metali v vodo. V kopanju so se odlikovali nekateri atleti, ki so sedaj univerzitetni profesorji in bančni ravnatelji. Danes je na Pasjem brodu povsem drugo življenje. Tudi Pasji brod sam je popolnoma spremenil letos svoje zunanje lice. Nogometna klub Pasje republike »FC Barcelona« in »Bolton-Vanderers« sta letos že zgodaj pričela s trenajo. Mnogo se je spremenil tudi teren, ker so pred dvema mesecema pričeli z regulacijo Gradaščice. Začeli so kopati direktno strugo, ki seče Pasji brod in vodi t. k. gostilne Kozlezi. Struga je že skoraj izkopana in bo v kratkem izvršen popoln prekop, na kar bo stara struga, ki ima velik ovinek, popolnoma zasuta.

Pred vojno in tudi prva leta po vojni so Ljubljančani kaj radi posekali kopališče v Kozlezi. Pred vojno so se varovala strogo načela morale. Zabrano je bilo skupno kopanje moških in žensk. Po vojni je ta skrupuloznost izginila in bilo je v Kozlezi prav živahno vrvenje obeh spolov. Lani pa so ko pel zaprli radi regulacije Gradaščice. Sedaj najemnik kozlezijske gostilne se trudi, da bi dobil dovoljenje za obnovo vitev kopeli. Predložil je že zadevne načrte, kako bi iz Gradaščice napeljal v bazen vodo, ki bi se poprej filtrirala. Za vsak slučaj hoče najemnik Pelc otvoriti vsaj pršno kopel, združeno s solnčnim kopeljo. Še sedaj je odprta provizorična pršna kopel in se hodi tja kopat oziroma solnčit mnogi mladi ljudje.

Zdravniki izjavljajo, da voda Gradaščice ni zdrava za kopanje, ker ima mnogo bacilov in se v Gradaščico steka vsa nesnaga z Viča in Glinc. Praktiki pa so mnenja, da Gradaščica ni tako nevarna in da se bodo ljudje kljub temu hodili še vedno radi kopat v njo, ker je zlasti Trnovčanom in Vičanom Sava preoddaljena.

Iz higienskih ozirov je za kopanje Mali graben bolj priporočljiv. Tu so pa druge neprimernosti. Mali graben ima globoke kotline, kamor je nanešeno mnogo raznega drva in vejica, kar je opasno za plavalce. Poleti so

tam tudi zelo nadležni brenciji. Nekateri kopalec si zato pomagajo s tem, da zakurijo, ker ogenj odganja komarje in brencije.

OB SAVI

Načrt za zgraditev velikega bazena pri črnuškem mostu.

Pred vojno je bila Sava povsem zapuščena in zanemarjena od ljubljanskih kopalcov. Po vojni pa so savski bregovi že prva leta nenavadno oživel. Pestre skupine plavalcev in plavalk, mladeničev in brhkih mladenk, mož in žena z drobižem so zasedle vse prikladne koticke. Kdor je bil enkrat na Savi, je prišel še drugi in tretji in postal je stalen oboževatelj bistrih savskih valov. Savska kopališča so danes najbolj priljubljena in tudi najbolj obiskana. Kljub veliki oddaljenosti in kljub neugodnemu vremenu se je kopalo lani v Ljubljani 30 do 40 tisoč Ljubljančanov. Zato je umevno, da se vedno bolj občuti nujna potreba po hitrejši in prikladnejši zvezi. Vroča želja vseh savskih kopalcov je, da bi se zgradila električna cestna železnica do Ježice, kar pa je žal pomaknjeno še v daleko bodočnost.

Obenem se je že pred leti pojavila ideja, da bi se na primeren mestu ob Savi med Črnučami in Tomačevim ali pa nad črnuškim mostom zgradilo moderno kopališče. Načrt je bil radi gradnje kopališča ob Ljubljani začasn pokopan. Ker pa je to deloma že preminelo, deloma pa se iz sedaj navedenih razlogov morda res ne bo dalo trajno držati, je postalo sedaj vprašanje modernega kopališča ob Savi zopet aktualno.

Gradbeni odsek mestnega magistrata se z njim zopet resno bavi. Načrti so v glavnih obrisih že gotovi, v podrobnosti pa se izdelajo tekom letošnjega leta. Ako bo šlo po sreči, bomo dobili že prihodnje leto ob Savi veliko in moderno kopališče.

Ideja načrta je v glavnem ta: Pod ali nad črnuškim mostom, vsekakor v neposredni bližini postajališča na Ježici, se zgradi betonski bazen, 120 m dolg in 30 do 40 m širok. Vanj se bo speljala voda iz glavne struge, tako da bo stalno pritekala in se spodaj zopet odtekala. Ob bazenu bo pesek za solnčenje, pa zadostno število kabin in skupnih oplačilnic. Imovitejšim slojem bo ob enem dana prilika, da si postavijo primerne kabine za lastno uporabo, kakor je to običajno v drugih mestih. Na kamniški železnici bo seveda treba uvesti posebne kopalne vlake, ki bi vozili vsako uro do Ježice in nazaj.

Za moderno kopališče ob Savi govorijo tudi tehtni samitarji in higienski oziri. Sava je čista, zdrava in ugodno vpliva na telesni organizem. Vsi, ki se redno kopajo v Savi, iskreno in odkrito naglašajo tudi dobre učinke Save na človeško življenje. Hladni valovi Save krepe živce in so zlasti učinkoviti pri nekoliko nervoznih ljudeh, ki naporno duševno delajo.

Toliko o tem načrtu. V privatnih krogih se forsira tudi gradnja kopališča pri Medvodah oziroma pri Mednu. Ta načrt utemeljujejo s tem, da je tamnošnje obrežje Save za kopanje prav prikladno. Slabe pa so železnice zveze, oddaljenost tudi malo velika, zato uresničenje tega načrta ni verjetno.

Pred par leti je igralo veliko vlogo tudi kopališče v Lazah. Bilo je sicer zelo pripravnno, a vendar malo preveč oddaljeno in za širše sloje prebivalstva tudi predrago. Čeprav je železnica par let dovolila polovične cene, Z ustanovitvijo novega kopališča ob Ljubljani so Laze zato polagoma izgubile svojo privlačnost.

SKRAJNI JE ČAS

je, da se prepičate, da eden par nogavic z žitom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

J. Suchy: Ljubljanske slike

V točilnici.

Sedaj, ko se je točilnica preselila na vrt, se še le zavedamo idele, ki jo je nudila vse dolge zimске večere. Danes je le-tu vse mirno; ni čuti več narekajočih glasov: pol litra cvička, eno malo, en brizganec itd. Ni več tu one tihe kasirke, ki je neumorno vpisovala v imeti in dati hekatombe prepih in izpih pi-jac. Ni več na spregled kletarja, ki je v svojem belem jopiču in s podvihanimi rokavi kljuboval zimi in mrazu.

In kredenca sama zeva praznote. Iztrebili so jo kar na čisto. Se vrčka niso pustili na svojem mestu. Le vodovodna cev, ki se je dosihod upotrebljavala za pranje kozarcev in nalivanje »sveže vode«, služi še svojemu namenu. Čeprav le sporadično. Če je prej ves ljub dan zuborela odtekajoča voda, se danes njen trenutni izliv v praznoti vsemirja točilnice potencira v doneči odmev slapa.

In vendar ima točilnica kljub vsemu še svojo privlačnost. Vznesenost žejne duše pride sedaj tembolj v poštev, ker srkajočih usten ne moti več hrupnost in razbrzdano točilnega aparata. Tiho nekako se narekavajo želje: skoraj ponižno se glasi: prosim še en kozareček, še eno divo. In zahvalnost za

sprejeto darilo izražajo miru željne oči. Za pečjo ki ne služi več prvotnemu namenu, slonim premišljajoč minljivost vsega. Sicer je tlak pod mojimi nogami kamenit, da me skoraj zazbebe, pa kaj to. Pred mojimi duševnimi očmi pa le bdi oživljena kredenca v vsem svojem čaru.

Daleč tam za menoj v drugem kotu sede literarne kapacitete — penatje, prerakajoč se liki lišaji o biti ali ne biti te ali one novodobne struje na njihovem ali na tujem polju. Ocena sledi oceni; in hude kritike udarjajo v obraz vesoljnosti. Prav razvneli so se. Udarci po mizah, ki naj podkrepijo trditev, so stabilni, govorica čimdalje glasnejša, vmes pa prosti izživani in ogorčeni sardončni posmehi debaterjev.

V razmahu.

Onstran njihove mize sedi tihi učeniak, ki kljub vsej okoliščini živahnosti piše v svojih skriptih, da se v trenutnem miru čuje celo njegovo po papirju se drseče pero. Skoraj mi razodeva njegove misli.

In »V rožah« valovi življenje: kozarci zvone in čaše ropotajo na mizah. Vmes pa zvonki glas vesele žene, ki imajo njega in njegove ob svoji strani.

Ce prej vsega tega nisem toliko zapazil je temu bila kriva pestra slika tik pred točajnico. Sedaj pa, ko svoje dobrote in vlažnosti deli z vrta, ka-

mor se je preselila, slišim vse druge zvoke in opažam povsem drugače.

S točajnico se je v boljše kraje preselila tudi brhka Pepica, ki bi s svojimi težkimi koraki sedaj odmevala v tem svetem razbrzdanem vsemirju. Ona druga pa, tiha Režika, je povsem v svojem miljeju. Skromna pozdravljajoča zgolj s svojimi živahnimi očmi. Ne zme-ni se niti za prihod gospodarija, ki rad posedeva v teh vznesenih prostorih ter večno primerja svoj kronometer s pretekajočo uro tam gori nad udovelo točajnico.

In ko odbije dvanajsta, začno stoli plesati svoj kan-kan. V tem nevidna roka jih predstavlja tja na mize, kjer čakajo prihodnjega dne.

Skoraj razločam pojave vinskih duhov, ki sedaj nemoteno nadaljujejo debato, započeto od svojih zaščitnikov in gospodarjev.

Eheu fugasces. —

V »Zvezdi«

je oživelo. Kostanji so se že davno odeli v zeleni plašč, ki so ga v zadnjem času okrasili še z nečistem belim in pompe-jansko rdečim cvetjem.

Narava je vsepovsod v svoji mladi mladosti.

Le Krapežev paviljon samotari še vedno ker so mu vremenske neprimlike in dolga odsotnost gospodarja v afri-

Vesele binkoštnne praznike!

Nove revije

»SRPSKI KNJIZEVNI GLASNIK« pač ne potrebuje nikakega priporočila več, ker je znan in cenjen že tudi med slovensko inteligenco kot ena naših najodličnejših literarnih revij. V 2. majski številki prinaša poleg leposlovnih prispevkov Radoja Jankovića, Spicidolovića-Savića, Sinisa Paunovića in dr. študije o modernem angleškem poeziji, o povojni Bolgariji ter splošno znane pregled o našem javnem in kulturnem življenju. Tako razpravlja na pr. o angleškem štrajku, o novem vaselejskem saboru, o rusko-nemški pogodbi, o postojidzidarstvu itd. Na leto stane 150 Din in se naroča v Beogradu, Skopljanjska ul. 9.

»JUGOSLOVENSKA NJIVA« je izšla št dni v 10. številki, ki prinaša Prelogovo študijo o Palackemu, Strajničevu o umetnosti Jugoslovencov, razne recenzije in referate ter serijo leposlovnih prispevkov. Tudi ta revija je med nami že splošno znana in priznana. Izhaja dvakrat mesečno, velja na leto 160 Din in se naroča v Zagrebu, Marjanska ul. 30.

V tržaškem »PRAVNEM VESTNIKU« št 4 nadaljuje prof. dr. Lapajne svojo razpravo o haških konvencijah glede mednarodne ureditve odnosov med zakoni, v raznih rubrikah pa se obravnavajo razna za Julijsko Benečijo važna pravna vprašanja. List je zanimiv tudi za juriste v Jugoslaviji, ki se zanimajo ali pa imajo opravka s pravnimi razmerami v Italiji. Naročnina za Jugoslavijo 36 Din na leto. Upravištvu v Trstu, V. U. R. Imbriani 14. II.

Pevak je dospela 5. številka »ZEN-SKEGA SVETA«, in prinaša med drugim sledečo vsebino: Marica Nadliškova-Bartolova (Minka Govekarjeva). — Pomladna pesem (Kaver Meškari). — Bi plakala (Dora Grudnova). — Povest male Dore (France Bevk). — Krivice: Anka (Poldi Leskovec). — Prešernova življenska tragedija (Karlo Kocijančič). — Slovenske umetnice: Avgusta Danilova (Fr. Lipah). — Dete iz prauje (Fr. Ločnikar). — O ženi (M. Kojaljeva). — Moda (I. Breščakova). — Večerna pesem (Dora Grudnova). — Izvestja: Naše delo. — Po ženskem svetu. — Materinstvo. — Higijena. — Gospodinjstvo. — Kuhinja. — Iz naše skrinje. — Književna poročila. — Osobito bogata je modna priloga za poletje. Poleg lepih modelov za obleke, kostume, bluze, predpasnike in perilo

kanskih puščavah odrezale dotok pestrosti. Kakor Kalaberzi, ki jim nenadna in nepričakovana zima drgeta ude, da se zvičajo kakor da bi se jih polotevali krči, sede pod Krapeževimi kostanji prerani ali zapozneli gostje, zaviti v površnike, da se ti kar smilijo. Pa kaj rjejo prostost, ko gospodari še vedno krmežljivo deževje.

Na šetaljskih se drenja svet. Rade bi pokazale naše žene poletne toalete, rade bi že nastopale gologlave, da obelodanijo bubi-frizure, ki so jih negovale po zimi. Toda, loti njim in meni, ki bi jih rad ocenil po njihovih zaslugah. Odete so vse še v zemmerje in plašče, da niti ne pridejo v poštev njihove krasne nožice, čeprav so jih že do kolena otele neprikladnega in nepotrebne krila.

Krutost vremena!

Na delno solnčnih krajih se martinčajo ter se plaho ozirajo v smeri nebesa: bo ali ne bo. In vremenski preroki vstajajo na vseh krajih čeprav jim je tolikrat že izpodletelo.

No sedaj, ko je G. Živelj srečno prejadral volovito morje ter se zopet pojavil v beli Ljubljani, ogorel kot afriški zamorec, sedaj se je počel dvigati tudi barometer Upajmo!

In zopet bo veselo v Zvezdi ter bo prilika velika za avantur željno mladino.

je na zadnji strani krojne pole, česar doslej ni bilo, mnogo prav ličnih predlog za veze rje. — »Zenski svet« izhaja enkrat na mesec in stane letno 64 Din, polletno 32 Din. Naročnino je plačevati vsaj en del naprej. Naroča se pri upravi »Zenskega sveta« v Ljubljani, Karlovska cesta 20. Onim naročnicam, ki niso poravnale lanske naročnine, je uprava primorana od maja dalje list ustaviti, dokler ne bo poravnana zastala naročnina. Naj to upoštevajo in čimprej poravnajo svoj dolg. V ta namen razpošilja uprava ponovne polnočnice. Le točno in vestno plačevanje naročnine omogoča listu obstanek in napredek.

8. številka »ZVONČKA« ima tako pestro vsebino, tako da bo prišel vsak mladi čitatelj na svoj račun. Na čelu spisa najdemo Ganglovo odo »Idrija«. Priljubljeni pisatelj Vandro nadaljuje svoj spis »Kocljeva osveta«, pa tudi stric Pavle nadaljuje svoje »Izprehode po Beogradu« in tudi neosvojeni brat je dodal nadaljevanje svojemu spisu »Domovina vedno mislim nate«. Mične pesmice prinaša tudi ta številka. — »Zvonček« izhaja vsak mesec in velja na leto 25 dinarjev. Naslov: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

»LOVEK« ima v majski številki sledečo vsebino: ing. Anton Šivic: Polh (konec). — Janko Ravnik: Strelstvo in temeljna podloga strelske umetnosti (konec). — Fran Rojina: Brigle kot vremenski pogodnik. — Kl.: Letošnja vzrejna tekma ptičarjev. — Dr. Avgust Munda: Lov na umetno muho. — Raznoterosti.

»TAMBURAŠ«, mesečna revija za tamburško glasbo (založila M. Modic, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 1) prinaša v 2. in 3. številki razen zanimive priloge partituro »Tiha noč« (valček). Celoletna naročnina na »Tamburaš« znaša 120 Din, posamezna številka stane 12 Din.

»SAVREMENA OPSTINA« (Sodobna občina) je naslov revije, ki jo je začel v Beogradu izdajati dr. Miloslav Stojadinović in ki bo izhajala vsakega 15. v mesecu v obsegu 90 strani. Revija hoče podpirati vsestranski razvoj in napredek naših občin, posebej v tehničnih in mestnih. Dosele sta izšli dve številki, aprilska in majska, ki kažeta na resno stremeljenje izdajatelja. Med sodelniki so naši odlični javni delavci, znanstveniki in praktiki, ki obdelujejo najrazličnejše za naše občine važne in zanimive probleme. V drugi številki razpravlja na pr. načelnik fin. ministrstva Boža Tomić o občin-skih dokladah s prav zanimivimi statističnimi podatki, urednik dr. Stojadinović o splošnih načelih občinske uprave in o načrtu novega občinskega zakona, dr. Mirković o življenjski draginji itd. List je tiskano deloma v cirilici, deloma v latinici in naredi nad vse serjozen vit, Uredništvo in upravnništvo sta v Beogradu, Vasina ul. 21/II. — Letna naročnina 200 Din.

»SUMARSKI LIST« izhaja v Zagrebu že 50. leto in je sedaj glasilo Jugoslovenskega sumarskega združenja. Vsebinska ravno žele 5. številke je sledeča: Na odbranu časti. — Institut za šum izstraživanja v Beogradu, prof. dr. G. Nenadić: Nepotrošljive šumske glavice, ing. M. Manojlović: Metode uređenja. — Ing. Seferović: Stete od le-da Pro. dr. Petračić: Unistavanje gubarevih legla itd. — List izhaja vsak mesec in velja za nečlane letno 100 Din, člani Sumarskega združenja pa ga dobivajo brezplačno. V smislu § 14. družbenih pravil se sklicuje

Strossmayer o narodnem edinstvu

»Kdor razširja v našem narodu ljubzen in edinstvo, pa naj se imenuje Srb ali Hrvat, je pravi kristjan in ljubitelj resničnega življenja, svetlobe, svobode in slave svojega naroda. Sovraštvo, nesloga in razdor so smrt in propast našega naroda. Ljubzen, sloga in edinstvo pa so jamstvo njegovega vstajenja, njegove slave in neumrljivosti.«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 22. maja 1926.

— **Kralj na kongresu rezervnih oficirjev.** Velike slavnosti rezervnih oficirjev, ki bodo vršile od 22. do 24. maja, bodo pripravile v Zagreb nad 6000 udeležencev rezervnih oficirjev. Svečanosti krsta zastave se udeležijo tudi kralj Aleksander. Kot gost kralja prideva v Zagreb častni vojvoda naše vojske general Franchet d'Espèrey in angleški potkovnik Albert kot predstavnik mednarodne federacije vojnih udeležencev. Pri svečanosti sodeluje nadalje poseben 40članski odbor zagrebških meščanov z arh. Heinzelom na čelu. Razven tega vsi komandanti armij, divizij in brigad. Banket v veliki dvorani Kola privede v počaščenje pesnitnikom kongresa zagrebška garnizija aktivne vojske. Vse prireditve bodo posneli s filmom.

— **Minister narodnega zdravja na inspekcijemskem potovanju.** Po poročilu iz Beograda je minister za narodno zdravje dr. Slavko Miletič snočil odpotovanje na inspekcijemsko potovanje v Dalmacijo. Potuje preko Zagreba in posej Split, Trogir, Dubrovnik in Kotor. Na povratku potuje preko Sarajeva.

— **Naši Sokoli v Lyonu.** Tekmovalna vrsta Jugoslovenskega Sokola je v četrtek ob 6.42 jutraj prišla pod vodstvom načelnika dr. V. Murnika v Lyon. Na kolodvoru so vrsto pozdravili naš konzul Milutin Andrič in zastopniki prireditelnega odbora VIII. mednarodne telovadne tekme. Deputacija Jugoslovenskega Sokola je še isti dan sprejel župan mesta Lyona in bivši ministrski predsednik Herriot, za tem pa predsednik mednarodne telovadne zveze Charles Cazale, ki je velik prijatelj jugoslovenskega Sokolstva in se je leta 1922. udeležil tudi VII. vsesokolskega zleta v Ljubljani, na katerem zletu so se ob enem vršile tekme mednarodne telovadne zveze. Tekmovalna vrsta se v Lyonu marljivo pripravila za mednarodno tekmo.

— **Iz naše univerze.** Za docenta na ljubljanski univerzi je imenovan dosedanjí asistent dr. Bija Košir.

— **Iz finančne službe.** Za davčnega kontrolorja pri delegaciji finančnega ministrstva v Ljubljani je imenovan davčni upravitelj Miroslav Pirkmeyer; v višjo skupino so pomaknjeni višji davčni upravitelji Rudolf Strnad v Ljubljani, Josip Fritz v Kranju, Maks Zoter v Krškem in Ladislav Jerše v Ptuj ter davčna oficijala Fran Trepel v Šoštanju in Anton Vardjan v Ložu.

— **Iz poštne službe.** V višjo skupnost so pomaknjeni pri pošti v Subotici Ljudevit Pok. Ciril Vučk, Ivan Jančigaj, Julij Kuštrini, Julij Žuč in Anton Mak; pri pošti v Bački Palanki Martin Kap in pri pošti v Novem Sadu Franjo Riferli.

— **Pravilnik o vodstvu lekarn.** Minister narodnega zdravja je podpisal pravilnik o vodstvu lekarn. Lekarne sme voditi samo farmacevt, ki je po dovršenih študijah odslužil najmanj pet let praktične službe. Ta določba, ki je veljala za večino prečanih krajev, se s tem pravilnikom razteza na Srbijo in Vojvodino. Pravilnik stopi v veljavo 1. julija t. l.

— **Prost. gas. društvo Bled 2 (Rečica)** razvije 4. julija svoj prapor in priredi ob tej priliki veliko gasilsko slavnost na Bledu. Društvo prosi bratska društva, da upoštevajo ta datum in na isti dan ne prirejajo svojih prireditev, ampak se udeležijo blejske.

— **Gasilske slavnosti v Novem mestu,** o katerih smo poročali včeraj, se vrše v nedeljo 11. julija, ne pa v juniju kakor je bilo radi tiskovne napake objavljeno v včerajšnji številki »Slov. Narod«.

— **Beograd ima 7220 srednješolcev.** Srednješolska omladina znaša 4 odstotke vsega prebivalstva. Zelo veliko je število ženske omladine: 3223 učenek (44.6 odst.), moške pa 3997 (55.4 odst.). Dijakov je za 774. torej samo za 10 odstotkov več nego dijakin. Na prvi ženski gimnaziji je 1048 učenek, na drugi 1487, na tretji 688. V prvo moško gimnazijo hodijo 639 dijakov v drugo 1172 v tretjo 867, v četrto 923, na realno 396.

— **Akcija za izenačenje koledarja.** Te dni se vrši v Beogradu konferenca gospodarskih krogov na kateri bodo razpravljali o merah, da se izenačijo koledarji. Gospodarski krogi smatrajo, da mora v tem oziru arhijerejski sabor zavzeti glede pravoslavne cerkve svoje stališče. Ako arhijerejski sabor tega ne stori je dolžnost države, da izvede samostojno reformo, ki jo gospodarski krogi nesporno pričakujejo.

— **Automatske telefonske centrale.** Delo na montaži novih avtomatskih central v Zagrebu in Ljubljani napreduje povoljno in se nahaja tik pred zaključkom. Stari aparati ljubljanske telefonske centrale bodo izročeni Sarajevu.

— **Pomladanski izlet društva »Pravnik«.** Za naznanjeni izlet društva »Pravnik« na Tolsto in Celjsko kočo pod Tolstom se je določil na nedeljo dne 6. junija. Izletniki se zberejo v Laškem pred kolodvorom po prihodu obeh vlakov, ki odhajata iz Ljubljane ob 5.26 in iz Maribora ob 5.20. Zadnji vlak ima zvezo z Ormožem in Ptujem ter s Savinjsko dolino. Iz Laškega je ob pol 8. dopoldne odhod na sedlo Huma, na Tolsto (858 m) ter od tam v Celjsko kočo. Tu sem prireditelj izletnikom naproti celjski tovariši. Pot iz Laškega koče sestop v Celje (1½ ure) k skupnemu obedu v Celjskem domu. Popoldne manjši izlet v najbližje celjsko okolico. Ljubljanski člani, ki se bodo izleta udeležili, naj se javijo najkasneje do dne 2. junija tajniku dr. R. Sajovicu, drugi član naj se prijavijo v istem roku g. dr. J. Hraščevu, županu in odgovorniku v Celju. Izletniki naj določeno navedejo, ali se bodo izleta udeležili sami ali s spremstvom (soprogo in pod.).

— **Za il. planiniki (planinarski) zbor** na Bledu je dovolilo ministrstvo saobračala z rešenjem br. 13.553 z dne 13. maja polovično vožnjo. Udeleženci naj kupijo cele vožnjice, ki veljajo v zvezi z izkaznico tudi

za povratek. Izkaznice se bodo izdajale na zboru na Bledu.

— **Vsi bivši vojniki iz svetovne vojne,** ki stanujete v kraju Celje, Opatovgrad in Slovenjgradec, pridite 23. julija v Šmarino ob Paki, kjer bo odkrit spomenik 63 vojnim žrtvam. Ta dan bo ob enem tabor, ki ga priredi Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne. Vsaka občina naj organizira bive vojnake ter že sedaj javi število udeležencev. — Odbor.

— **Potrjena o umetniškem značaju prireditve** v smislu zakona o umetnosti (Zar. br. 99 a. točka 1 in čl. 103, točka 2 izvedenega pravilnika) izdaja je ministrstvo prosvete (oddelek za umetnost) v Beogradu, ne pa Veliki župan (prosvetni oddelek).

— **Prostovoljno gasilno društvo v Škofiji** priredi dne 30. maja t. l. veliko vrsto veseličo z bogatim sporedom. Vabijo se vsi prijatelji gasilstva in dobre kupačke. — Odbor.

— **Strokovna zasedba združenja mlajštriv in studenčarjev** v Ljubljani oznanjena, da ima svojo pisarno v Ljubljani na Mirju št. 3. —

— **Rogaška Slatina** je naše najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, zločelnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekt! 89-T

— **Zlatnike so našli v Zlatogorju-terpen-tinovem mihu:** Mira Udovič, Prule pri Ljubljani, Franciška Čuden, Ljubljana, Poljanska cesta Terezija Špetič Ljubljana Rimska cesta, Amalija Hlabinc, Ljubljana, Židovska steza 2, Ana Brezovnik, Delce, Marija Zolnir, Šoštanj, Semolič I., Suherje pri Metliki; Marija Lesar, služkinja, Kočevje; Franc Maselj, mesarski vajenec, Domžale; Pepca Pelek, Podpeč 15; Marija Gorečan, Voljnik; Viki Pogonj, Čakovec, Hedviga Beladič, Primorska ulica 8; Andjela Huser, Zagreb, Tratinška ulica.

— **Zlatnike so našli v mlin »Gazela«:** Marija upan, Tržič št. 226; Mica Petrijak, Poljane; Alojzija Rataj, Lipoglav Loče; Franc Sal. Bukovšek, Celje; Katica San, Spodnje Gorje št. 6 pri Bledu; Albert Pirman, Stara vas pri Škofljani, Dolenjski; Milka Gobav, Glince-Vič; Marija Ahačević, Dvorska vas pri Vel. Laščah; Marija Korink, Dražence pri Ptuj; Marija Tarbuk, Dunjak št. 22 občina Krstinja; Milja Cvijić, Lučani; Marovič Sara, Bos. Dubica, Milan Rupčić, Glinca.

— **Pritiskanje krvi, tesnoba v srcu, občutek plahosti, razdražljivost, živčen, migrena, pomanjkanje spanja** se lahko kmalu odstranijo z rabo prirodnih grenčic »Franz - Josef«. Znanstvene ugotovitve doznajajo, da se voda Franz - Josef rabi z najboljšim uspehom pri zabasanju vseh vrst. Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Občudujemo jo vsled njene lepe opreme. Poželimo jo vsled njenega izvrstnega okusa. Slavimo jo vsled njenega poetičnega imena našo »Mirim« čokolado. 100-T

Iz Ljubljane

— **Javna dela v mestu.** V Strelški in Komenskega ulici so izkopali delavci jarke, kjer položijo nove plinovne cevi. Takovane s malimi kockami spodnjega dela Miklošičeve ceste je že končano. — V Vojaški ulici so izkopali na kupljenem stavbišču tla, kjer si bo zgradil nek železniški uslužbenec enonadstropno stanovanjsko hišo. Nova dr. Zalokarjeva vila na vogalu Prisojne in Škofje ulice se ometava. Na Sv. Petra cesti si je dal gostilničar Jernej Černe svoj dvorišni del zadati in namerava baje postaviti tam skladišče. Ob Tržaški cesti in na Viču se nadaljuje zgradba stanovanjskih hiš zadruge »Stan in dom«. Za Bežigradom naj mestna občina pri svojih dograjenih stanovanjskih hišah uredi cesto in dohode do njih.

— **Današnji živilski trg** je bržčas prekosil vse dosedanje letošnje tržne dneve. Sprehod po naših tržiščih je bil prav zanimiv. Takoj nasproti frančiškanskega mostu so razstavili Hrvatje svoje izdelke, različne palice s sekirkami in kljukami, v katerih so napravljene piščalke, in pa razne eno- in dvocevne domače flave z navadnimi kljukami. Vse to je napravljeno iz rdečega lesa in je pobarvano z domačimi okraski. Poleg teh je razstavil njihov tovariš kar po trotoarju ob Mayerjevi hiši lomčene igračke in piščalke. Pred sadnim trgom so bili nakopičeni domači železni izdelki, vmes so bile razvrščene semenarke, na drugi strani pa okoliški fantje in dekleta z velikimi šopi narcis in drugega cvetja. Na zelenjadnem trgu so se dobile kot novost že jako lepe kumare, dalje grah v stročju in olupljen, izredno lepi gorški spargli. Seveda je bilo tudi najrazličnejše zelenjave dovolj, posebno lepe gorške in domače salate. Izjemoma so se dobile tudi danes na ribjem trgu zabe po 1 Din in boljše po 1.25 Din, domače ribe, klini, ščuke, platinice, črnooke in lepe postvri. Tudi rak so bili na trgu in sicer po 3 do 4 Din. Naravnost presenetli pa je današnji cvetlični trg, ki je bil napolnjen do zadnjega prostora z najrazličnejšimi cvetličami (narcise, potonike, šmarice, kaluznice, potonice, kresnice itd.). Dobile so se tudi »stevčarje« in drugo zdravilno zelenje in mahovje. Na trgu je bilo vse dopoldne marševno živahno, kakor na mravišču. Vse se je pač hotelo preskrbeti za oba praznika.

— **Poškodovanje poljščine.** Mestni magistrat razglasi: Pri kopanju v Malem gradobu in Gradščici se kopalc ne poslužujejo za to napravljenih potov, oziroma dohodov, marveč hodijo vseprek po njivah in travnikih ter povzročajo s tem občutno škodo na poljščini. V interesu zaščite kmetijstva in pa po zakonu o varstvu poljščine je pod kaznijo zabranjeno vsako stopanje na travnike in njive ob času, ko trava in poljski plodovi uspevajo. Tudi vodno-pravni zakon dovoljuje kopanje le v toliko, v kolikor se ne dela s tem komu škoda. Istotako je tudi strogo prepovedano delati škodo na javnem in privatnem imetju s trganjem trave in zelenja ter s sekanjem vej in nabiranjem drv. Proti vsakomur, ki se ga bo pri navadenih delanih zaslužilo, se bo v smislu obstoječih predpisov kar najstrožje postopalo.

— **Ij Materin dan.** Zenska društva v Ljubljani naprošajo tem potom slovenske pisateljice in pesnike, naj bi te dni, ko se vrše priprave za Materin dan v Ljubljani, objavili v dnevnih časopisih prispevke k materinskemu vprašanju. Nobeno pero ni tako poklicano, da osvetli pred celokupnim narodom vrednoto materinskega srca in njegovo važnost; za življenje celokupnega naroda, kakor pero naših pisateljev in pesnikov.

— **Ij Tekma v Zmajevem stegu ljubljanskih skavtov.** Poročajo nam: Na binkoštno nedeljo se zaključila tekma v stegu naših skavtov. Trajala je preko treh mesecev in se bo zaključila z vzornim taborom Matjažev čet (četovodje in vodniki) na levem sarkem bregu pri črnuškem mostu čez Savo. Tabor bo trajal dve noči in tri dni. Istočasno bo razvil ljubljanski steg svoj stegov prapor, umetniško delo naših skavtov. Na visokem drogju krasno izrezljan zmal, totem ljubljanskega stega, s trakovi posameznih čet. Originalen prapor bo gotovo vzbujal obilo zanimanja. Skavti ga bodo razvili na svojem stegovem zletu za Savo. Z razvijanjem bo združena tudi obilica članov pri tabornem ognju, nato slede skavtske igre in taborna zabava pri ognju. Istočasno bo tudi razlasitev izkida tekem. Tekmovalo se je v številu zletov v naravo, v zmagi prebitih nočeh v neoskrbovanih kočah, bodisi v šotoru ali kje drugje, dalje v času, prebitem sploh kje v naravi, v vzornem vzdrževanju stegove sobe in drugo. Istočasno so se pa vršile tekme tudi v posameznih vodih. Matjaževa četa odide že v soboto jutraj na taborni prostor, a ostali odidejo v nedeljo ob 14. Tabor je obvezen za Matjaževeto četo, a izlet za ves steg. Javnosti bo namenjeno nedeljsko popoldne. Zato vabijo skavti vso javnost, ki se zanima za delo džungelskih sinov, da se odzove povabilu. Dohod je mogoče tudi s popoldanskim kamniškim vlakom, istotako povratek. Javnost naj spozna važno vzgojno delo, ki ga vrši skavtizem že četrto leto med Slovenci.

— **Ij Radioklub v Ljubljani** je v sredo dne 19. t. m. zaključil svoj prvi radiotehnični tečaj. Udeležba in zanimanje je bilo vestransko, uspeh pa prav zadovoljiv. Klub je s tem tečajem vzbujal med amaterji splošno zanimanje za to novo tehnično znanost. Pri zadostnem številu interesentov se bo tečaj letošnji jesen ponovil. Kot nadaljevanje tečaja se bodo sedaj vršili debatni večeri, na katere vabimo vse člane in prijatelje radiotehnike. Prihodnji debatni večer bo v sredo dne 26. t. m. ob 8. zvečer v prostorih radiokluba na vselesilo. Razpravljalo se bo o vzkrokih in o možnosti odstranitve tramvajskih motenj.

— **Občni zbor Kluba ljubiteljev brakov** se vrši z običajnim sporedom v ponedeljek 7. junija t. l. zvečer ob 8. v restavraciji Ljubljanski dvor.

— **Ij Ples in koncert** priredi gradbeni odbor Rožnodolskega doma na binkoštno ponedeljek dne 24. t. m. na Strelšču pod Rožnikom. Začetek ob 15. (3.) popoldne. Vstopnina prosta. Svira šentjakovski orkester.

— **Ij Načelstvo zadruge mesarjev** in prekačevalcev naznanja, da se vrši preizkušnja mesarskih vajencev dne 28. maja t. l. ob 8. dopoldne v mestni klavnic. Prijaglosti se imajo vsi vajenci, ki se podvržejo preizkušnji, pravčasno pri mesarski zadrugi ter predložiti vse tozadevne listine.

— **Ij Ljubljanski Sokol** priredi na Telovo dne 3. junija popoldne svojo običajno javno telovadbo na letnem telovadišču pod Tivolijem. Spored objavimo tekom prihodnjih dni. Zdravo! — Odbor.

— **Ij Društvo za zgradbo in vzdrževanje Doma Sokola I. v Ljubljani** naznanja, da bo imelo svoj redni letni občni zbor dne 29. maja 1926 ob pol 8. zvečer na Taboru (tribunski paviljon, godbena soba). Dnevni red običajen. Članstvo Sokola I. in vsi prijatelji Tabora so uljudno vabljeni. — Odbor.

„Mali štedilnik“ 1.2.2.2. v Ljubljani, Gladiška ulica 8, vam dopisuje na zahtevo svojo propagandno številko, iz katere je razviden povsem nov način štedenja, ki je združeno z nagradami in žrebjem. 1592

— **Ij Vstopnice za »Belokranjski dan«** se dobijo pri dnevnih blagajni in operi do nedelje dopoldne. Družinam z več otroci se priporočajo lože. Storitve otrokom veselje in povedite jih med belokranjsko mladino, ki prihaja prvič v srce Slovenije!

— **Ij Zastopnica ženskih društev** najuljudnejše vabim k sestanku, ki bo v torek 25. t. m. ob 16. radi »Materinskega dne«. Sestanek bo v društveni sobi Kola jugoslovenskih sester. Šolski dvored št. 2. — Franja Tavčarjeva.

— **Ij Narodna banka** je poklonila mestnemu magistratu za mestne rezeže znesek 3000 dinarjev namesto vena na krsto sv. Jozefa blagopokojnega upravnega svetnika g. dr. Karla Trillerja.

— **Ij Napredno občinsko društvo v Ljubljani** bo poklonilo svojem častnemu predsedniku, gerentu g. Josipu Turku, za njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil za napredno občinstvo, umetniško izdelano diplomno, ki je izložena v izložbenem oknu trgovca Elte v Prešernovi ulici.

— **Ij Darila, Uprava našega lista** je prola za vzgojevalno in izobraževalno društvo »Domovino« v Ljubljani 200 Din, katere je daroval g. dr. Oton Papež, odvetnik v Ljubljani, mesto cvetja na grob blagopokojnega g. dr. Karla Trillerja, in 250 Din za »Društvo slepih« v Ljubljani, ki jih je daroval g. ravatelj Ladislav Pečanka, tu, v

počaščenja spomina pok. g. dr. Karla Trillerja. Srčna hvala!

— **Krasna izbira najnovejših bluz.** Kristofč-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 81-T

Iz Celja

— **Smrtina kosa.** V Beogradu je umrl v četrtek žandarmerijski kapetan g. Vinko Vošnjak, sin znane celjske narodne rodbine Vošnjakov. Tudi pokojnik je bil vedno vrl narodnjak. Umrl je v 35. letu svoje starosti na operaciji v oficirski bolnici v Beogradu. Pokojnikovo truplo se prepelje v Celje, kjer se vrši pogreb v nedeljo popoldne iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. Pokojniku bodi ohranjen časten spomin, preostali pa naše sožalje.

— **Cvo Novo brv čez Voglino** bo napravila mestna občina na mestu, kjer je prejšnjo odnesla povodenj. Stroškovnik in načrt sta pri mestnem uradu na vpogled. Ponudniki naj stavijo svojo ponudbo do 31. maja pri mestnem magistratu.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **Dražba lova občine Dramlje** bo v torek 23. maja na srezekom poglavarstvu v Celju.

— **Plin iz mestne plinarne** se ob praznikih radi popravlja aparatov ne bo oddajal.

— **Prejemba posesti.** Božičevo hišo na Bregu, kjer se nahaja gostilna »Na Škarju«, sta kupila na javni dražbi Ignac in Josipina Zagradšnik iz Gornjega grada.

— **Sprememba v celjskem občinskem svetu.** Mesto obolelega obč. svetnika Frana Strupija, ki je svoj mandat odložil, je vstopil g. Mirko Grušen (SDS), na mesto odstopivšega odbornika NSS dr. Doboviška, ki je izgubil radi preselitve aktivno in pasivno volilno pravico, pa glasom pakta gosp. Borlah ml. (NRS); iz dosedanje delovne večine sta prestopila odbornika Koren in Pilko (NSS).

— **Speciarno tiskarno** bo prišel v Celju g. Ivan Martinčič, družabnik tiskarne Brata Rode et Martinčič. Občinski svet je že priznal lokalno potrebo za novo podjetje.

Iz pestre kronike naših krajev
Krvoločni logar. — Otrok utonil v malem loncu.

Pred sodiščem v Mostarju se je te dni vršila razprava proti 32letnemu logarju Petru Galiću iz Gorice, srez Ljubuški. 2. maja 1925 je Galić v šumi zalotil dve mladi pastarici, 14letno Maro Peričev in 15letno Ivo Radeličevu, ki sta nabirali suhljad, ter ju surovo napadel. Obe pastarici sta glasno kričale bežali proti domu. Njun krik sta iz bližnje hiše čula Mate ter Ante Perić, stopila sta h Galiću in ga vprašala, zakaj je tepel deklici. »Vama bom že posvetil!« je odvrnil Galić, zagrabil za puško in dvakrat sprožil. Mate Perić je oblašal takoj mrtev, Ante pa je v bolnici umrl.

Galić se je v preiskavi in pred sodiščem zagovarjal, da ga je napadlo šest oseb in da je streljal v silobranu. Priče pa so dokazale njegovo krivdo in nedavno je bil Galić obsojen na pet let težke ječe. Radi pritožbe državnega pravdnika pa se je te dni vršila nova razprava. Tudi to pot je bil Galić obsojen na pet let težke ječe.

Med vožnjo v vlaknu Niš — Caribrod je bila nekemu potniku iz žepa ukradena listnina s 60.000 franki. O drznem in spretnem žeparju ni sledu.

V Sarajevu je izvršil te dni samomor lekarniški laborant Nenad Nuždič. Popil je steklenico hloza in je dan kasneje v bolnici umrl.

V malem selu Vareš v Bosni se je te dni dogodila nenavadna nesreča. Ivana Suljazič, žena poštnega uslužbenca, je odšla na bližnji potok pral. Doma je pustila dvojce otrok, ki sta se igrala v kuhinji. V sredi kuhinje je stal velik lonc vode. Malo, jedva pol drugoletno dete se je nagnilo nad lonec, izgubilo ravnotežje in padlo v njega. Njegova triletna sestra tega ni niti opazila. Ko se je mati vrnila domov, je našla otroka utopljenega v loncu.

V Mostarju je bil te dni svečan skupni pogreb sedmih ponesrečenih rudarjev, čijih trupla so potegnili iz rova baš pretekle dni. Pogrebu je prisostvovalo okoli 5000 ljudi, zastopniki vlade in raznih oblasti.

Velike nesreče.

V tovarni smodnika v Nasslochu pri Mannheimu je dne 20. t. m. dopoldne nastala stahovitva eksplozija, pri kateri je bilo ubitih 41 oseb, okoli 50 pa težko ranjenih. Eksplozija je bila tako silna, da je posamezne dele tovarne spreminjala v kup ruševin. Več hiš v bližini je bilo popolnoma porušeni. Deli strojev so bili vrženi več kilometrov daleč. Detonacija je nastala dopoldne, ko je bila tovarna v polnem obratu. Ubitih je bilo 41 oseb. Škoda je ogromna.

Reka Ren v Nemčiji je radi zad-

nih nalivov silno narastla in grozi s poplavo. Deloma je že prestopila bregove in poplavlja polja.

V vasi Pribyl pri Mokvi se je pretekli dne primerila nenavadna nesreča. Okoli 15 delavcev je vleklo po cesti lokomobilo, čije dimnik je prišel v stik s tokom visoke napetosti. Vseh 15 delavcev je bilo ubitih od električnega toka.

Film

Pri nas in drugod

Ljubljanski kinematografi so nam ta teden nudili razmeroma bogat in pester repertoar dobrih filmov izbranih filmskih del. »Dvor« je predvajal lepo ameriško dramo »Joana, milijonarjeva hči«, delo je bilo predvajano prvič v Jugoslaviji, baje ga dosedaj niso imeli niti v Avstriji, niti v Nemčiji. Ekscentrični film prežet čistega amerikanizma, je izdelek First Nationala in se odlikuje tako po režiji kakor po bogati in razkošni opreml. Glavno vlogo igra zelo posrečeno Dorotni Mac Kaill. Film je žel v Ljubljani velik uspeh in so ga predvajali polnih šest dni. Drugi film, ki ga da Dvor tekom tekočega tedna je »Kralj Amerike«, film drznih vratolomnih avtomobilskih dirk in drugih produkcij z glasovitim sportnim herojem Reginaldom Dennyjem v glavni vlogi.

»Matica« je igrala v prvi polovici tedna filmsko veseloigro »Flist« s Henny Porten, ki je v tem filmu zopet pokazala, da še noče med »stare«, še manj pa v penziji. Igra tako ljubko in mladostno, da bi je bilo tudi škoda. Ona je tudi edina, ki daje filmu svežega življenja in prinaša vanj resničen humor. Delo samo na sebi je namreč precej prisliljeno in pretega po neverjetnosti celo meje filmske komedije. Sicer pa režija ni slaba in filmska tehnika tudi razmeroma dobra, tako da je film zelo ugaljal in bil tudi dobro obiskan. V drugi polovici tedna predvaja »Matica« zgodovinski film »Časa vode«, zanimiv in ogledanja vreden zlasti po bogatih historičnih kostimih.

»Ideal« je predvajal Buster Keatonovo »Nora hiša«. Buster Keaton je med našo publiko že popularen in priljubljen. »Naša hiša« je med njegovimi boljšimi filmi in prinaša par frapantnih novih momentov. Sedaj igra Ideal komedijo »Zamenjane ženske«, ki je menda tudi ameriške proveni-jence. Za prihodnji teden napoveduje »Rožnega kavalirja«, posnetega po sloviti Straussovi istoimenski operi.

Maribor, ki je zadnji teden avanziral za nov kino, je imel tudi precej bogat program. Med drugim so igrali filme »Dete drugega«, »Življenjska tragedija«, »Tri dobe« (Buster Keaton), ki smo ga videli že v Ljubljani, »Mali kapetan in Harold Lloyd«, dalje Ljubljancem tudi že znanega »Bagdadskega lopova«, z Douglasom Fairbank-som ter »Črna angela«. Kakor v Ljubljani je tudi v Mariboru prevladoval ameriški film.

Tudi v Zagrebu je dominirala Amerika, ki sploh vedno bolj preplavlja vso Evropo. Med drugim so igrali »Salonskega bandita« (John Gilbert in Norma Skearer), komedijo »Zigotto kot junak«, »Roman Dunajčanke« (Henny Porten), (Charlie kot vojak« (Charlie Chaplin), »Tat žena« (Hou-se Peters in Patsy Ruth Miller) itd.

V Beogradu so bili na programih »Noč groze« (Paramount), »Mož, ki se prodaja«, pretresljiva drama iz družabnega življenja. »Pikantna afera«, »Ulica bede in greha«, »Dve sirotici« (Lilian in Dorothy Gish) »Sportna Venera«, ki je bila nedavno v ljubljanski »Matici«, »Žene, ki jih ne pozdravljamo« (Lya Mara), istotako že predvajano v Ljubljani itd.

Na Dunaju so igrali ali še igrajo filme: »Bon jour Paris«, »Rožni kavalir«, »Dekle s štirimi ljubimci«, »Grofica Antipola«, »Goreče jezero«, »Žena po ločitvi«, »Njegovi sinovi«, »Dunaj ostane Dunaj«, »Pariska podgana«, »V zadnji minuti«, »Studentova ljubica«, »Zlata riba«, »Šiba banditov«, »Najden nevesta« in celo serijo drugih dobrih in manj dobrih del.

* **Nesreča pri skoku s padalom.** V sredo popoldne se je pripetila na aerodromu v Kbelch pri Pragi letalska nesreča. Izumitelj padala Tury Albino je skočil z višine kakih 1500 metrov iz aeroplana. Pri tem ga je močan veter s padalom zanesel proti Hloubetinu, kjer je priletel med dvema hišama in padel na travnik ob cesti. Padalo je prišlo med naglim padanjem v vodovodno lego tako, da je bil padec otežkočen. V bližini je preizkušal inž. Šroubek z mehanikom Stychom nov avtomobil, ki je takoj prihitel letalcu na pomoč. Zbralo se je iz bližnjih hiš več ljudi, ki so Albina končno potegnili izpod padala. Prepeljali so ga v praško bolnico. Po njegovi izjavi je zakrivil nesrečo sam, ker je prepozno skočil iz aeroplana, ko je že pihal močan veter. V bolnici so ugotovili, da Albina ni težko ranjen. Poškodovan je samo na desnem stegnu tako, da bo kmalu okrevl.

Višek filmske tehnike! Najlepši vefilmi! — Najlepša filmska igralka! Senzacija dneva!

ELINOR Film brez naslova

Šest dejanj ljubavi, senzacij, pustolovščin, ženske trmoglavosti in muhavosti... — Motto: Kadar se človek upre naravi... — Iz nad vse originalne vsebine navajamo samo nekatere sijajne momente: Strahovita lavina. — Eleganca v borbi s prirodnimi elementi. — Padec avtomobila v globok prepad. — Lepa Elinor obvisi nad desetimi hudourniki na šiki veji. — Živa bitja pod lavino. — Elegantna Elinor v skrivajski razbojnikov. — Krasni prizori z živimi slikami. — Eksotični plesi prvovrstnih gledaliških plesalk. — Posebna senzacija je ples lepe Elinor na pisalnem stroju. — Prekrasne toalete. — Sijajne sobne opreme. — Izvanredna igra. — Kolosalna režija. — Čudež filmske tehnike. — Preskrbite si vstopnice v predprodaji, ker interes je že sedaj ogromen.

ELITNI KINO MATICA, vodilni kino v Ljubljani. Tel. 124.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Sobota, 22. maja: »John Gabriel Borkman«.
Red C.
Nedelja, 23. maja: »Pegica mojega srca«.
— Ljudska predstava po znižanih cenah.
— Zadnjič v sezoni. Izv.
Ponedeljek, 24. maja: Zaprto.

OPERA.
Sobota, 22. maja: »Boris Godunov« E.
Nedelja, 23. maja: Ob 15. »Gorenjaki slav-
čak«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 24. maja: Ob pol 20. »Grafica Marica«. — Ljudska predstava po znižanih cenah.
Torek, 25. maja: Zaprto.

Sprememba repertoarja v operi. Abonent red A opozarjamo, da imajo danes, v soboto 22. t. m. operno predstavo za svoj abonma in sicer Boris Godunov. Ponovna sprememba repertoarja je bila potrebna, ker je vsled skrajno neugodnega vremena obbolelo več solistov. Abonent red A dobe operno predstavo prihodnji teden.

Mlada slovenska umetnica

Odč. Darinka Debelakova, hčerka pok. gosp. poštnega višjega direktorja dr. Debelaka, bo prav v kratkem gostovala na naši dramji v vlogi Vivie v Shawovij komediji »Obrt gospe Warrenove«. Mlada igralka, ki se je izobrazila na dunajskem konservatoriju ter pri prof. Arndtu, režiserju dunajskega državnega (prej dvornega) gledališča, je eno leto že igrala po uglednih nemških odrih ter ima jako laskave kritike, tako zlasti n. pr. iz Brna. Vloga Vivie pravi pravzaprav ne spada v stroko gđ. Debelakove, ki se kvalificira zlasti za sentimentalno ljubimsko in salonsko damo, toda ozirajoč se je morala na naš obstoječi repertoar. To gostovanje bo pač vsakega ljubitelja našega gledališča zelo zanimalo. Silno redki so primri, da nastopi pri nas rojak, ki se je v tujini umetniško izobrazil in tudi že z uspehom udeleževal. Mlada gospodična je, kakor bo še vsakomur v spominu, na naši dramji še pred svojimi dunajskimi študijami nastopila v »Heddy Gabler« kot gospe Elvestad in imela že tedaj jako časten uspeh. Bila je tudi marljiva članica Šentjakobskega odra.

Glumači

(K četrtkovi operni predstavi.)
»Glumači« z glavnimi tremi pevci: Zaludova, Knittl in Holodkovim so dosegli sinoči prav lep uspeh. Holodkova Pronunciamiento je bil močan, kakor smo ga od tega našega odličnega pevca vajeni. Imponiral je tudi z igrjo, posebno ob koncu prvega dela. Zaludova je tu nekam preveč hladna, premo temperamentalna. Običajno udari Nedda svojega nadlegovalca v obraz in ne po zadnji plati. Osvojila pa si je publiko s stilnim petjem v drugem delu. Naravnost velik je bil tukaj Knittl. Brez pridržka mu gre prednost pred vsemi. Njegov Canio je zlasti v drugi sliki globoko občuten, mihično, igralski in pevski celoten in sugestivno resničen. Takega Knittla že dolgo nismo čuli. Naša publika pa je brezobzirno hladna. Ni čuda, da pevci izgubljajo veselje do poglobljenja v svojem delu, saj je vseeno, kako pojo in igrajo: publike ničesar ne gane. Izvzamem seveda dijaški parter. Knittl bi zaslužil najtoplejšo pohvalo. Opero je vodil g. Balatka akuravno in živo.

Ugajal mi je Puccinijev »Schicchi«, v katerem je vsa zrelost silnega znanja tega mojstra. Delo je stilno naštudirano, izvrstno vprizorjeno. Maske so mojstrske, n. pr. Šubelj, Zupan, Sekula, Janko itd. Gospod Banovec bi moral po naporni turneji še počivati. Čemu vprezati je enega in poslati skoro na celoten dopust Kovača? Jankov Schicchi je igralski res prav krepak, pevski pa potrebuje še skrbne pile. Izmed ženskih vlog gre pred vsemi prednost Potučkovi. V celoti je Schicchi tako podan kakor danes, vreden, da se stalno drži na našem repertoarju. Muzikalno zelo komplikirano, težko opero je vodil temperamentalno g. Neffat.

Jamova razstava v Zagrebu

Znani slovenski impresionist Matija Jama je v Utrihovem umetniškem salonu v Zagrebu razstavil svoja dela. O razstavi prinaša večina zagrebških listov laskava poročila. »Novosti« pišejo med dr.: »Po razstavi slik Zvonimira Musića, ki je bila v polni kontrastnih barv, je sledila

razstava impresionista Matije Jame. Pri vseh njegovih delih je opaziti, da je podvržen neki lastni disciplini, ki ga je popolnoma obvladala v njegovi ustvarjalni notranjosti. V portretih se poslužuje posebnih svojstev in interesantne tehnike. Bavi se s ženskimi slovenskimi ženskami, ki jih prinaša verno brez slikarskega opešavanja.

Razstava Josipa Gorupa in Božidara Jakca

Jutri, v nedeljo ob 11. dopoldne, se odpre v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani razstava slik in grafik Josipa Gorupa in Božidara Jakca.

To pot se nam obeta nad vse zanimiva razstava, ki je vredna, da nam jo opozorimo občinstvo. Po daljšem premoru stopa pred nas zopet Božidar Jakac z lepo zbirko slik, grafik in risb, ki so sfinno zanimive, tako za ljubitelja umetnosti kakor za kritika, ki ga zanima Jakacov razvoj... Jakac se je pri nas že uveljavil. Odkar je stopil prvič pred javnost (l. 1919) pa do danes je kazal odločen stopnjeviti razvoj, nikdar ne prenehan, vedno dosleden, vse od lirskih impresionistov pa do plastično kompozitnih pokrajn. Poleg študija na praški akademiji, kjer se je začel intenzivno baviti z grafikom, si je širil obzorje s potovanji krčjem Evrope, s katerih je vselej prinesel bogato žetev oslikov, slik, študij in risb.

Za svojo najnovejšo razstavo je Jakac zbral urejeno vrsto del, ki so povečini iz zadnjih treh let. Poleg vrste portretov v olju in v pasteli, kjer se močno opazja njegovo pojmovanje plastičnosti, najdemo obsežen izbor pokrajn, ki se silno razlikujejo od njegovih prejšnjih, čustveno podčrtanih slik. Odločne linije, krepka barvnost in osvobojenost vsake literarnosti odključuje njegova dela. Nekaj novega za nas so grafike in risbe afriških pokrajn, ki jih je Jakac prinesel s svojega potovanja v Tumbi leta 1925.

Drugi razstavilalec je Josip Gorup. »Slikar živali in rastlin«. Rojen l. 1898 na Reki, je dovršil realno v Ljubljani ter študiral slikarsko akademijo v Pragi in Berlinu. Po dovršenih študijah je od l. 1920-23 živel povečini v Ljubljani, vmes pa je mnogo potoval. Prvič se je Gorup predstavil javnosti jeseni l. 1922 na razstavi študentov oblikovnih umetnosti v Rudolfinu v Pragi, zatem je razstavil tudi v Hodoninu na Češkem. Zdaj bomo imeli tudi v Ljubljani priložnost videti njegove slike in risbe iz življenja prirode, iz onega tih, podzavestno snujočega žitja in klitja živali in rastlin. Ni dvoma, da bodo Gorupove stvari dale razstavi svežost in novost, ne samo motivno, temveč tudi po izvedbi. Njegove slike se odlikujejo po točni opazovanosti predmeta, iz katerega pa on ne skuša doseči cenene svetlobnega efekta, temveč prodira v bistvo predmeta samega.

Gledališki pregled

Udruženje angleških igralcev bo vprizorilo v Ameriki deset Shakespearevih del v historičnih kostumih. S čistim dobikom bodo sezidali v Stratfordu Shakespearevo gledališče, ki je — kakor znano — letos pogorelo.

V Rimu je imela Guido Staccinijeva igra »Budžet gospe Evlian« prav lep uspeh. Delo je v bližnjem sorodstvu s Shawovo »Obrt gospe Warren« in slika simpatično demimondko, ki se »žrtvuje« za svojo hčer.

V Atenah je imel Rihard Strauss v Stadionu koncert pod milim nebom. Dirigiral je lastne kompozicije. Publika, med katero je bilo mnogo diplomatov in drugih odličnikov, je umetnika zelo toplo sprejela. Grški zunanji minister ga je odklikoval z II. največjim grškim redom.

V Berlinu je izšla knjiga »Eleonora Duse«, ki sta jo spisala Bianca Segantini in Fr. Mendelsohn. — Berlinska noviteta je Paul Zechova »Pijana ladja«, Kleines Theater pa igra vsak dan dramizirano II. Ewersovo »Alraune«. — V Frankfurtu igrajo doslej malo znano Balzacovo komedijo »Ženska vojna«.

V Brnu so igrali z velikim uspehom Janáčkov delo »Izlet gospoda hroščka na mesec«. Kompozist se je naslanjal na slovit besedilo Sv. Čeha. — V praškem Theatre Variété gostuje madžarski operni in operetni ansambel z operetami »Grafica Marica«, »Jesenski manever«, »Vesela vdovica« in »Grof Luksenburški«.

Dunajske novosti so: »L. Rehfischova komedija »Duel na Lidu« in francoska igra »Ujetnica«, ki jo je spisal E. Bourdet.

Beogradski repertoar nima nič posebnega (Mala Bigari, Pegica, Bibliotekar, Manon itd.). — Največja beogradska gledališka senzacija je g. A. Vidak, ki je moral radi g. Šaljapina v — zapor. Vidak je v imenu koncertne direktorije »Balkan« začel prodajati vstopnice za Šaljapinov koncert. Izjavil je listom, da pride slavni pevec v Zagreb samo v slučaju, če bo razprodanih vstopnic za 300.000 dinarjev. Naše ameriško poslanstvo pa je javilo v domovino, da g. Šaljapin nič ve ve, da bo imel koncerte v Jugoslaviji. Občinstvo je tedaj zahtevalo svoj denar nazaj. Od 70.000 dinarjev, ki jih je Vidak prejel od publike, je mogel vrniti samo 30.000, 40.000 pa je »deponiral« v banki. Ker pa dotična banka o tej stvari nič ne ve, so ga zaprli. »Step je, kdor se s petjem ukvarja«!

Zagreb igra: Petrovičovo »Zemlja, Safranekovo »Hasanaginica«, »Kozmične žonglere«, »Samson in Dalila«, »Bajadera«, »Cio — Cio«, »Cigansko ljubavo«, »Pričajni mizi« itd. — V prostoru »Društva hrv. književnikov« ima recitacijski večer Stj. Wiesner, bivši član sarajevskega in slovenskega gledališča. Prednata bo iz Sofoklejeve »Antigone«, Čehove »Soba št. 6« in iz Hamleta.

V Trstu sta imela 15. t. m. lepo uspel

koncert naša znanca Zikova in Šimenc. Poleg drugih sta pela Lajovica in duete iz »Tosca« in »Aida«.

Ptujsko gledališče je proslavilo Cankarjev spomni s »Kraljem na Betajnovi«. Pred igrjo, ki je zelo častno uspeša, je imel uvodni govor prof. Sovrre.

Mariborska drama je praznovala 25letnico gospe Bukšekove z »Marijo Stuart«. Gospa Bukškova je zaslužna, priljubljena in priznana umetnica in to ji je hvaležna publika ob jubileju tudi pokazala. V imenu ljubljanske drame jo je pozdravila gospa Vera Balatkova. V vlogi kraljice Elizabete se je zelo častno uveljavila amaterka gospa dr. Zakrajškova.

V ljubljanski dramji bo debitiral g. A. Delak z Bastienom v »Ladji Tenacity«. — Sicer pa pripravljajo ljubljanska drama v režiji prof. Šesta J. Romalnovo duhovito komedijo »Dr. Knock ali triumf medicine«, ki jo igrajo letos po vsem svetu z velikim uspehom.

Berta Bukškova

Članica mariborskega gledališča, ki je praznovala ta teden 25letnico svojega gledališkega delovanja.

Nova ruska revija. V Bruslju je začela izhajati nova velika ruska revija »Blagomereni«, ki jo urejuje pesnik in kritik D. Šahovski. Revija izhaja dvakrat mesečno. Posvečena je samo literaturi in ruski literarni kulturi. Doslej sta izšli dve številki, v katerih so dela mlajših in starejših ruskih pisateljev. Beletistični del je bil zelo slab, pač pa je izšlo par zanimivih člankov Svatojpolka Mirskega, K. Šahovskega in drugih. V beletistični druge številke vzbujala zanimanje stilizirana povest A. Remigova »Trpljenje božje matere«, kakor tudi Sobolejova »Moskva« in Efronov »Tyti«. Med pesnitvami je krasna pesem V. Hodaševiča »Sorentske fotografije«.

V blaznici

Neko blaznico je posetil urednik uglednega lista. Zdravnik, vodja kaznišnice, je gosta vodil po zavodu. V gumijasti celici je sedel možki, ki je strastno poljubljal umetno punčko, katero je držal v roki.

»Ta mož«, je sočutno pripomnil zdravnik, »je blaznjen, ker mu je žena ušla z drugim.« Punčko smatra za svojo ženo, ves dan jo boža in poljublja ter ji daje srčkana imena.

V drugi celici je bil novinar priča, ko je pacienta baš zvijal silen napad. Bolnik je stresal žično omrežje svoje celice, usta so se mu penila, očesa grozeče obračala in čuti je bilo presunljivo krinke.

»Kaj je z ubogim možem?« je prestrašeno in sočutno vprašal novinar.

»Vidite, to je oni, s katerim je pobegnila žena prejšnjega pacienta.«

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 15. maja 1926.

Razlika v primeri s stanjem dne 8. maja.

AKTIVA:			
Kovinska podlaga	427,5	—	17,8
posojila	1,358,1	—	26,6
račun za odkup kronskih novčanic	1,151,9		
račun začasne razmenjave	350,3		
državni dolgovi	2,966,3		
vrednost državnih domen, zastavljenih za idajanje novčanic	2,138,3		
saldo raznih računov	513,7	—	2,6
Skupaj	8,906,4		

PASIVA:			
Od glavnice izplačano rezervni fond	29,8		
novčnice v obtoku	5,658,2	—	117,9
državni račun začasne razmenjave	350,3		
državne terjatve po raznih računih	131,3	+	79,3
razne obveznosti	503,2	—	10,0
državne terjatve za zastavo ljene domene	2,138,3		
ažijo za kupovanje zlata	82,3		
Skupaj	8,906,4		

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčnic se je znižal od zadnjega izkaza za 117,900.00 Din.

Pomen naših velesejmov

Življenje Slovencev se je v novi državi SHS začelo povsem drugače razvijati. Takoj prvo leto je bilo videti, da je svoboda, dasi ponekod še napačno pojmovana, preobrazila narod in ustvarila nebroj ugodnosti za smešljivi razmah fizičnih in psihičnih sil. Povsem nove naloge so zrasle in povsem nove smernice, celo take, da smo jih Slovenci, vajeni tisočletnega mrtvila, komaj pojmovali in jim sledili. Razvijati se je začela industrija, oživila je trgovina, osvežena z novimi sokovi, ki jih je dajala prostranost na jug, vzvela je trgovina in prej skoro nepoznana konkurenca je v obrtnih in trgovskih in industrijskih zavetih novih sil in novih misli, kako zboljšati torej povsem novo trgovsko življenje, ki je zdrav kriterij pri produktih, so se začele torej povsem nove trgovske življenje, ki je seveda zahtevalo in zahteva žilavosti, resnosti in logike. V znamenju tega in takega življenja je spontano vzniknila tudi ideja velesejmov in Slovenci smo lahko ponosni na veleposredniško institucijo, ki je bila prva v državi.

Z velesejmi in na velesejmi se je marsikomu preokrenilo pesimistično gledanje na naše trgovsko življenje, na velesejmi je marsikdo dobil novih sočnih sokov za ustvarjanje svojih produktov. Spoznal se je s produkti tujih dežel, primerjal je produkte naših bratov Srbov in Hrvatov in lahko rečemo, da je velesejem ugodno vplival v etično moralnem pogledu, prav tako seveda v gospodarskem. Zato bi bilo pomembno, da bi zanemarjali naš velesejem, da celo sramotno, ker s tem bi pokazali, da ne napredujemo, temveč nazadujemo. V nas samih je še dosti sil, da moremo pokazati svetu, da smo vredni življenja in svobode, v nas samih možnost, da z letošnjim velesejemom dokažemo znova korenitost dela in gledanja v bodočnost. Zato si izprašajmo vest in te dni pred velesejmom pomislimo, kaj bi lahko še storili za večjo impozantnost letošnjega velesejma. Ni več mnogo časa, skoro že potekajo dnevi, ko je še mogoče prijaviti se za razstavo. Vzdamite se v teh dneh vsi, ki Vam je za velesejem in za razmah naše trgovine in

obrti. Prijavite se in razstavite. Ostali pa vsi na velesejem od 26. junija do 5. julija, ogledite si pridobitve zadnjega leta in zboljšanje produkcije v enem letu. Velesejem je zrcalo nas samih, je zrcalo Slovenije in zrcalo države. Zavedajte se tega in ne boste se več pomišljali. Torej, kdor more, naj razstavi, kdor ne, naj si ogleda velesejem.

Zadolževanje kmetskih posesti v Sloveniji

Slovenski kmet, ki mu ni bilo nikoli postano z ročami, preživlja zopet težko krizo. Potrpežljiv kot vedno, tudi v tej težki dobi ne tarna v javnosti, temveč išče v resnem, težkem delu utehi in odpomoci. Zato se tudi v javnosti malokaj sliši o težkočah, s katerimi se bori naš kmečki živeli. Najbolj pa so odraza brezupen položaj našega kmetijstva v zadolževanju kmečke posesti, ki resno ogrožajo nadaljnji obstoj in razvoj slovenskega kmetijstva in je v stanju, da mu zada smrtni udarec, ako ne pride pravočasno izdatna pomoč. Samo v mariborski oblasti je bilo v zadnjem četrtletju 1925 najetih na kmečka posestva 14,082,682 dinarjev posojil. Od tega odpade na mariborski okraj 6,454,500 dinarjev, na ostale pokrajine mariborske oblasti pa 7,628,178 Din, ne vstevši mala nevrknjena posojila pri vaških hranilnicah in posojilnicah, ki pa skoraj gotovo tudi dosega par milijonov dinarjev. Znani so številni slučaj, da so posamezniki, nekaj trdnost posestva že tako prezadolžena, da sploh mikler ne morejo dobiti več posojila. Prisilne prodaje in eksekucije se zato vrste vedno češče.

Vzrokovi tega žalostnega položaja ni težko najti: davčna preobremenjenost, brezobzirno izterjevanje davkov in neskladna kupna vrednost dinarja z njegovo borzno vrednostjo. Poleg prvega je zlasti tudi zadnji vzrok uvaževanja vreden ne le za kmetijstvo, temveč za naše celokupno narodno gospodarstvo. Star pregovor, ki pravi: »Kdaj kmet nima denarja, tudi drugim slojem slaba prede«, pride danes do popolne veljave. Slovenski kmet pravzaprav nikoli ni razpolagal z gotovino, izveniši morda zadnja vojna leta, ko so mu za živila in druge poljske prideleke vsiljevali kopice papirja, a nikdar ni občutil pomanjkanja denarja tako zelo, kakor baš v sedanjih dobi.

Kmet živi takorekoč iz roke v usta. Kar na svojem polju in v svojem hlevu pridelja, od tega živi. Ena sama slaba letina ga lahko spravi v najhujšo krizo. In zadnja leta smo imeli v Sloveniji že več slabih letin, katerim so se pridružile še razne vremenske katastrofe. Če samo radi tega je slovenski kmet zabredel v težak položaj. Toda kljub temu ga je neusmiljeno zadela davčni vijak, ki davil vse naše gospodarske sioje.

Davki od leta do leta naraščajo, cene poljskih pridelkov in živini pa stalno padajo in so dosegle malodane že predvoljno višino, dočim mora kmet za svoje potrebščine (poljsko orodje, gnojila, obleko, življenske potrebščine kot sol, sladkor itd.) plačevati neprimerno višje cene. V sil razmer prodaja danes kmet vse, kar sploh more. Ne le, da gre za davke čisto zadnji rep iz hleva, mora načeti celo zalogo pridevkov, namenjenih za lastno prehrano, sam pa strada in gara.

Ob prvih pojavih gospodarske krize se je kmet zatekel k posojilnicam, upajoč, da bo mesto strankarskih prepričev nastopila pametna gospodarska politika, ki bo tudi njemu pomogla do oddiha. Toda prvenemu dolgu je sledil kmalu drugi in danes je kmečka posest že prezadolžena. Le maloštevilni so sinčaji, kjer je to zakrivila zapravljivost. V pretežni meri je vzrok v davčni preobremenjenosti, ki se ne ozira niti na zmanjšani donos zemljišč, niti na izpad drugih nekdanih dohodkov kmeta, deloma pa tudi visoka obrestna mera. Bilo bi preveč naštevati podrobno vse vzroke, ki so in še povzročajo to usodopolno krizo, ki je zlasti v Sloveniji dosegla vrhunec in resno ogrožja nadaljnji obstoj kmetijstva.

V prvi vrsti je pač poklicana država, da prisloki prizadelet na pomoč. Toda marsikomu se bo zdelo, da smešno, pričakovati pomoči od države. Kako so se doslej izkazali razni »patentirani« zaščitniki kmeta, je splošno znano. Kadar zahtevajo drugi gospodarski krogi odpomoci, se kaj rado naglašja, da smo mi agrarna država, kako »dobro« pa se godi agrarcem, pa pričajo zgoraj navedene številke. Narodna banka daje kredite industrijcem, trgovcem itd., za obrtnike se ustanovi posebna banka, samo za kmeta, ki tvori osem deset odstotkov v vsega prebivalstva, ni doslej še nič konkretnega preskrbljeno. Imamo industrijske, delavske in druge zbornice, ki neprestano in povsod zastopajo interese svojih pripadnikov, a kmet je prepuščen samemu sebi.

Posledice pa občutijo poleg najbolj prizadetega kmečkega stanu tudi vsi drugi sloji, trgovec kakor obrtnik, industrijalec kakor delavec. Zato pa bi bila tudi njihova dolžnost, da prisloki kmetu na pomoč in skupno z njim zahtevajo takojšnjo odpomoci, predvsem pač olajšanje neznoznega davčnega bremena. Vlada pa mora najti pota in sredstva, da pravočasno reši slovensko kmetijstvo pred popolnim propadom. Ni to le v interesu našega kmeta, ampak celokupnega prebivalstva in države same!

Naša država in lipski velesejem. Trgovinski minister dr. Krajcar je sprejel upravitelja balkanske ekspoziture lipskega velesejma Hansa Schusterja. Schuster je naprosil ministra, naj bi naša država s turističnega razstavo, ki je zdaj v Berlinu, sodelovala tudi na lipskem velesejmu. Minister je obljubil, da stori vse, kar je v njegovih močeh, da se Jugoslavija tej želji odzove.

Danes v nedeljo

Rosenkavalier

Največje monumentalno delo sezije 1926/27.

V glavnih vlogah filmski prvaki Marguette Baffles, Jaques Catelaine, Paul Hartmann, Carmen Cartellieri, Carl Forest, Michael Behnen.

Pomnoženi orkester pod vodstvom kapelnika g. RYNEŠA

Predstave ob delavnikih ob pol 5., 7. in 9. uri, v nedeljo in praznik tudi dop. ob pol 11., pop. ob 3. uri.

Kino Ideal

Kotiček za naše Sokole

Nesporazumjenje radi udeležbe na vsesokolskem zletu

Z ozirom na razne vesti o nesporazumjenju radi povabila gostov na VIII. vsesokolski zlet je izdalo starejšinstvo ČOS obširno komuniciranje, v katerem pravi med drugim:

Starejšinstvo ČOS kot prireditelj zleta je gojilo v prvi vrsti iskreno željo, da bi se zbralo v Pragi zopet vse slovensko Sokolstvo ter manifestiralo težnjo za zblizanjem in novim pobratinstvom Slovanstva.

Zelo mučno je postalo vprašanje udeležbe tistega dela hrvaškega Sokolstva, ki ima svoj poseben hrvaški Savez. Kakor znano, se je ustanovil v kraljevini SHS takoj po vojni enotni Savez jugoslovenskega Sokolstva (JSS), h kateremu so pristopili dotodanji Savezi srbskega, hrvaškega in slovenskega Sokolstva. Ta Savez je stopil leta 1920 v tesne stike s ČOS s tem, da je bil ustanovljen Savez jugoslovenskega in češkoslovskega Sokolstva. Pod vplivom nepopolnih političnih dogodkov je pozneje del hrvaškega Sokolstva izstopil iz skupne jugoslovenske organizacije, ustanovil svoj lastni savez in se tako odtušil ostalemu jugoslovenskemu Sokolstvu. Pobratinstvo češkoslovskega in jugoslovenskega Sokolstva, ki nam je prineslo v sokolskem delu toliko uspehov in dokazov bratske zvestobe nam na tega, da upoštevamo nazore in idejne smeri tega našega zaveznika.

Po njegovem naznanju, ki je tudi stališče jugoslovenske vlade, morejo biti zastopani narodi in država SHS na znanj samo po enem skupnem sokolskem Savezu. Po sklepu JSS ni mogoče vabiti k skupnim prireditvam sokolskih organizacij, ki stoje izven tega Saveza. To velja torej tudi za VIII. vsesokolski zlet, ki so ga proglasili Jugoslovenci tudi za svoj zlet. V duhu sokolske in slovenske misli smo si odprto prizadevali, da se sporazumemo v tem smislu, da bi bili na vsesokolski zlet povabljeni tudi člani hrvaškega Saveza. Starosta ČOS dr. Scheiner in njegov namestnik Štepanek sta porabila glavno skupščino JSS v to, da se nesporazum poravnava. Žal je bilo njuno prizadevanje brezuspešno. Dr. Scheiner se je po lastni inicijativi pogajal z voditelji Saveza hrvaškega Sokolstva v Zagrebu glede možnosti zopetnega pristopa k skupnemu Savezu, kar bi omogočilo hrvaškemu Sokolstvu udeležbo na vsesokolskem zletu. Toda njegovo prizadevanje se je razbilo ob političnih razmerah, ki vplivajo žal tudi na sokolske vrste. Zato moramo samo obžalovati, da ta del jugoslovenskega Sokolstva ne bo zastopan na zletu, če vsesokolski in slovenski interesi v zadnjem hipu ne poravnajo tega mučnega spora. Na vodilnih čimurjih je leželo, da sporazumemo z JSS za stavljajo vse sile, da pride jugoslovensko Sokolstvo na zlet pod skupnim praporom.

Drugo vprašanje je bilo vabilo bolgarskih Junakov, za katero je bilo potrebno z ozirom na žalostne vojne dogodke dovoljenje JSS. Glavna skupščina JSS je v interesu zblizanja Slovanstva pristala na to, da se povabilo bolgarskih Junakov, in je izrazila v tem smislu samo nekatero željo, ki jih je dr. Scheiner povodno svojega poseta v Sofiji razloščil in ki jih je savez Junakov s hvaležnostjo vzel na znanje. Med pogajanjimi so bolgarski Junaki izrazili iskreno obžalovanje nad žalostnimi dogodki in preteklostjo in vročilo željo po zopetnem zblizanju s Slovanstvom, da bi bili za vedno odstranjeni spori, ki so zapustili toliko globokih ran. Zato se udeležbo vsesokolskega zleta tudi bolgarski Junaki, ki so izjavili, da se hočejo vsestransko prilagoditi sokolskemu duhu.

S tem je vrsta slovenskih gostov popolna. Kar se tiče inozemstva, vabi ČOS po skupni federaciji evropskih teledružabnih Savezov samo narodne Saveze, ki so zastopani v tej federaciji. Nemci, Avstrijci in Madžari niso člani federacije in zato tudi na vsesokolski zlet niso bili povabljeni.

Francoska gimnastična unija

Ker so se dni jugoslovenski Sokoli odpravili v Lyon, da tekmujejo na velikih mednarodnih tekmovanjih francoskih gimnazij, ne bo odveč, ako napišemo par podatkov o ti mogočni organizaciji francoskega naroda.

Tekmovanja francoske gimnastične unije bodo trajala od 21. do 25. maja. Tekmovanja in slavnosti se bodo vršile v prisotnosti ministrskega predsednika, vojnega in prosvetnega ministra. Predsednik je nemurni Charles Cazatet, ki vodi francosko gimnastično unijo nad 30 let kot predsednik kakor kot efektivni organizator in iniciator. Tekom let mu je uspelo organizirati okoli pol milijona Francozov v 1.737 društvih z nad 35.679 tekmovalci. Voditelji francoske gimnastike so uspeli pri vladi s posebnim zakonom z 1. 1905, glasom katerega imajo gimnasti francoske unije pravo, da napredujejo po štirih mesecih vojaške službe za kaplarje, da izbirajo v poklicne kore in da uživajo še druge prednosti. Vojno ministrstvo je od svoje strani reformiralo vojaško službovanje, tako da tvori s 7 desetimi pravo telesno vzgojo.

Na lyonski, 48. proslavi gimnastične unije bo sodelovalo 8 narodov. Gimnastična unija predlaga, naj bi se osnovala pokrajinske šole vojaških nastavnikov za telesno kulturo, tako da bi mogli vsi nastavniki brez razlike prilagoditi primerne telesne vzgoje. Veliko učiteljev poseja tekmo vojaškega službovanja šole v Joinville, ki je prava akropola telesne vzgoje.

Sokolji

Izšli sta 4. in 5. številka »Sokolica« za april in maj s sledečo bogato in zanimivo vsebino: Nikola Dožević: U Pragi! (pesem). — Slet sokolskog naraštaja u Pragu. — Stetske svečanosti za sokolski naraštaj. — Naraštajsko vezilo JSS bratskemu naraštaju ČOS. — Jos. A. Kraljić: Sokolski slet (pesem). — T. Jedrinić: 30. aprila. — Jan. K. Donović: Mlado proljeće... (pesem). — Albin Čebular: Vstajenje. — Jedan događaj. — Milan Puhalo: Sokolima (pesem). — Vilko Maz: Čolem! — Jovan Uđević: Sokolski venčik (pesem). — Za vedno uspomenu. — Nikola Lopčević: Glas (pesem). — Drag. Z. Tešević: Otadžbino. — N. K.: O nesmrtnosti. — Lovi: Naraštajkama. — Jan Perod: Dokler... V. Švajcar: Mi smo mlad... A. D.: Rečnice. — E. G.: Kačji strup — zdravi. — Pojasiška k izvedbi in vadbi tekmovalnih vaj na orodju za moški naraštaj. — Glasnik.

»Sokolica« je namenjen vsemu jugoslov. sokolskemu naraštaju v naši državi. Tiskanje deloma v latinski deloma v cirilici, v slovenskem in srbohrvaščini. Izhaja vsak mesec na 16 straneh večjege formata in naročnina mu je tako nizka (18 Din za vse leto), da jo zmore vsak naraštajnik in vsaka naraštajnica. Stari Sokoli naročite svoji deci »Sokolica«, ki stremi postati najboljši jugoslov. mladinski list. Naroča se v Učiteljski tiskarni.

VIII. vsesokolski zlet v Pragi

Češkoslovska armada pripravlja za vsesokolski zlet več javnih nastopov. Poleg teledružabne šole, ki nastopi s prostimi vajami in raznimi tekmami, bodo vojaki pokazali gledalcem tudi način tehnične obrambe za slučaj napada sovražnih letal. S tem nastopom bo izprazen spored zadnjega zletnega dne.

Prva skupina ameriških Čehoslovakov je prispela v torek na parknu »Canard Line« v pristanišče Cherbourg. Ta skupina šteje 300 oseb. Med njimi je tudi sokolski prvak iz Chicaga Bohus Hak z rodno in mnogo drugih odličnih ameriških Čehoslovakov. V Prago so prispeli ti prvi udeleženci na vsesokolskem zletu iz Amerike v četrtak. Na kolodvoru so jim priredili praski Sokoli navdušen sprejem, ki se ga je udeležila tudi velika množica ostalega prebivalstva.

Za srednješolske nastope dne 6. junija se je prijavilo iz nižjih razredov 3597, iz višjih razredov pa 5019 dijakov in dijakin. Stanovali bodo deloma po rodbinah, deloma po šolah in raznih zavodih.

Prometno ministrstvo je razposlalo vsem ravnateljstvom podrobna navodila o prevozu udeležencev vsesokolskega zleta. Vozni redi se že sestavljajo. Jugoslovenci se pripeljejo v treh skupinah in sicer ve-

činoma preko Bratislave. Avstrijska župa se pripelje preko Znojma. Prireditveni odbor je dal natiskati 120.000 zlatih železnih izkaznic. Župe bodo pravčasno obveščene o prihodu in odhodu posebnih vlakov. Tudi praska cestna železnica se z vso vnamo pripravlja za prevoz udeležencev. Poleg tehničnih priprav sestavlja uprava tudi posebni vojni red, da zboljša in olajša tramvajski promet.

Mesto Praga si na vse načine prizadeva, da se pokaže med zletom kot glavno in moderno mesto Češkoslovaške. Mrzlično snaži in preureja ulice, popravila in izpopolnjuje razsvetljavo, skrbi za zboljšanje cestnoželezniškega prometa itd. Tramvaj prepleto na zletišče v dveh urah okrog 36.000 oseb, avtobusi 12.000, posebnih vlakov pa 10.000, tako da se bo lahko peljal na zletišče ca 58.000 oseb. Ostali bodo morali iti sveda peš.

Povodno vsesokolskega zleta se bo vršila mednarodna tekma vojaških teledružabnih šol, na katero so povabile armade Anglije, Belgije, Finske, Francije, Japonske, Italije, Jugoslavije, Litvanske, Latvije, Poljske, Rumunske in Švedske. Vsaka država pošlje 8 vojakov. Tekma obsega tek preko pregrad, skok v daljavo, tek na 100 metrov, metanje kroglice, tek na 3000 metrov in plavanje na 100 metrov.

Razvoj sokolskega kroja

Sokolski kroj se je razvijal polagoma. Pečat sokolskega duha so mu vtisnili dr. Tyrš, Fügner in dr. Musil; temeljni barvni načrt je pa delo slovitega Manesa. O kroju se je začelo razpravljati takoj po ustanovitvi Sokola. S kromem naj bi se po mnenju pionirjev velike sokolske družine, manifestirala pripadnost k Sokolu in dosegel večji efekt pri javnih nastopih.

Prvi načrt je napravil dr. Musil v sporazumu z voditelji Sokolstva že 10. marca 1862. Prvi sokolski kroj je definitivno odločil občni zbor pranskega Sokola 10. aprila 1862. V zapisniku stoji o tem sledeče: »Določitev sokolskega kroja. Odbor predlaga jopič in hlače iz ruskega platna, klubok s pentlo in rdečo srajco. Ta predlog se sprejme soglasno. Ta kroj je bil narejen tako, da so bile hlače iste barve kot jopič. Sokoli so nosili slovenski klubok, ki je bil takrat sploh v modi. Predlog, naj nosijo Sokoli rdečo srajco, je bil stavljen slučajno, ker je dobil Fügner takrat iz Italije od svojih prijateljev Garibaldijsko rdečo bluzo, ki je bila vsem zelo všeč. Bila je nekaj simbol nacionalizma, svobodomiselnosti in revolucionarnosti. Klubok je bil opremljen z rdečo kokardo, peresom in monogramom S.

Nepraktičnost klubokov in dolgih hlač, okornost blaga, iz katerega je bil kroj narejen, kakor tudi razni drugi nedostaki so dali povod za reformo sokolskega kroja, ki se je izvršila že 5. aprila 1864 potom kompromisa med Tyrševim in Fügnerjevim predlogom. Tyrš je predlagal rdečo bluzo, črnogorsko čepico in visoke čevlje, Fügner pa je nekoliko predrugačen prejšnji kroj. Pri novem kroju so rabili mesto platna za hlače in jopič volneno blago. Srajce so ostale rdeče, toda brez belega ovratnika; določen je bil dalje črn usnat pas s sokolskim monogramom, visoki čevlji in sedanja čepica s peresom. Do nadaljnjega nebičevne spremembe je prišlo leta 1873. Leta 1880, so dobili Sokoli h kroju še dežni plašč ali havelok. Pozneje se je spreminjala samo fazona hlač in jopiča. Ležeči ovratnik jopiča je bil zamenjan s stojiščim, mesto haveloka se je uvedel kratek plašč. Razvoju je bilo podvrženo tudi pero na čepici. Prvotno so nosili Sokoli cel sop peria ali ščetin, pozneje je pa obveljalo samo eno pero. Mesto šerp, ki so jih nosili sokolski funkcionarji, so bile uvedene vrvice na desni rami.

Tak je bil kratek razvoj sokolskega kroja pri Čehih. Jugoslovensko Sokolstvo do prevrata ni imelo enotnega kroja, ker so imeli svojega Slovenci, svojega Hrvat in svojega Srbi. Tesno na češkega se je naslanjal kroj slovenskega Sokolstva, ki je razun kratkih hlač povzel za malenkostnimi izjemam vse češki kroj. Hrvati in Srbi so skušali dati kroju več narodnih motivov. Hrvati zlasti motive z oblik svojega plemstva (perjanica). Z ujedinenjem Sokolstva pa je bil izenačen tudi kroj, ki je danes za vse skupine Sokolstva isti v Bitolju in Strumici, kakor v Subotici, Dubrovniku ali na Jesenicah. Naša velika sokolska rodbina manifestira tako tudi na zunan, da je povsod eno.

Darujte za Sokolski Tabor

Vročica se je pretakala po mojih žilah.

»Hočete z menoj?« je ponovil slab in melanholičen glas.

Nazadnje, zakaj ne bi vzel s seboj te ženske in ji plačal njen trud. Zbral sem se in se okrenil, da bi se dekle približalo. Prisotnost človeške bitja mi je polagoma vračala sile.

»Poslušaj, draga: ti ostaneš lahko celo noč znanj, kaj ne?« sem ji rekel.

»Da, ali ljubše bi mi bilo, da sedim kje notri.«

»Dobro, notri, ali kje?«

»Ne skrbi za to. Pojdi samo z menoj.«

»Ne. Tu hočem ostati. Pojdi ti z menoj. Obľubim ti, da ti bo dobro in da ti dam vse kar boš želela.«

Sle, ko sem bil že v postelji, sem opazil, da stoji ona vsa preplašena v kotičku moje sobe, gledajoč me brez besede, ko sem se tresel po celem živodu.

»Ali gospod, jaz ne vem... morda se ne počutite dobro... Kaj naj storim...?« je spregovorila slednjič, ko je videla, da sem se ves zakril z odejo. Bilo je potrebno kratko pojasnilo.

»Poslušaj, draga moja...«

Tedaj sem jo v svetlobi dobro po-

V snežnih pustinjah severne Alaske

Kje in kaj so Nome, Teller, Rt Barrow. — Amundsen kot iskalec zlata. — Mešana družba iz vseh krajev sveta. — Stari Amundsenovi znanci. — Pes na severnem tečaju.

Že zadnjič smo kratko omenili, kakšno je najs severnejše mesto na polotoku Alaski Nome, ki je vzbujalo te dni v zvezi z Amundsenovo ekspedicijo splošno pozornost. Ves civilizirani svet je slišal zadnje dni imena zapuščenih in osamljenih naselbin v polarnih krajih in ljudje so govorili o njih tako, kakor da gre za važna kulturna središča. V zvezi s poletom zrakoplova »Norge« smo čitali, kaj se godi v Kingsbaju, v majhni rudarski vasici, ki je nekakša prestolnica mlade norveške kolonije na Svalbardu. Tako se namreč imenujejo nekdanji Spitzbergi, odkar so jih okupirali Norvežani. Še lani ni hotela Evropa ničesar vedeti o Svalbardu, niti o Kingsbaju. Letos se je znanje zemljepisja zboljšalo. Letos so prišla do veljave tudi imena Foint Barrow. Nome in Teller na neobljudeni Alaski.

Nome je tudi rudarsko mesto, vendar se pa razlikuje od Kingsbaya, ker kopljejo v bližini Noma zlato. Nome leži na južni obali Sewardskega polotoka in je največje mesto te severne ameriške pokrajine. L. 1898, se je začel na Alaski lov za zlatom. V bližini Noma so našli namreč zlate rudnike in kmalu so začeli romati na Alasko ljudje od vseh krajev sveta. Bilj so večino pustolovci in politični izgnanci. V dveh letih je naraslo prebivalstva Noma od 1500 na 20.000. Iskalci zlata so začeli graditi hotele in barake, pojavile so se novine in kmalu je zavladalo daleč gori na severu živahno kulturno življenje. 2 leti se je divjanje za zlatom pegovalo, s tem pa je padlo tudi število prebivalstva v Nome in zdaj živi v mestu pozimi kakih 4—5 tisoč, poleti pa okrog 10 tisoč ljudi. Mesto ima tudi vojaško posadko Zedinjenih držav, ki vzdržuje javni red in mir, kolikor je pač mogoče.

Večino prebivalstva tvorijo še vedno tako zvani spektorji, to so iskalci zlata in srebra. Poleg tega so v bližini Noma tudi petrolejski vrelci in premogovniki. V Nome so zastpani z malimi izjemami vsi narodi, vsi so tam prijatelji in vsi tekmeči, zakaj denar nima prave vrednosti, ker z njim ne more iskalec zlata ničesar kupiti. Ves trgovski obrat se vrta s pomočjo blaga, tako da imajo prebivalci Noma nekako primitivno trgovsko obratovanje. Nihče ne ve, kdo so prav za prav novi priseljenci, ki se pojavijo, pa zopet izginejo ali pa tudi ostanejo v mestu, kakor jim pač kaže. Za preteklost se nihče ne zmeni.

Nedavno je zaslovelo Nome v svetu po filmih ki so bili tam posneti. So to pred vsem filmi po Jack Londonovih ali Curwoodovih romanah. Ulice mesta so že igrale opetovano vlogo kulisa, prebivalstvo pa je stalo ob tem času je postalo mesto zopet središče raznih sumljivih elementov.

Point Barrow leži severno od Noma in je važna postojanka za lov na kite. Tu biva nekaj tucatov belokožcev, ostali prebivalci so pa Eskimi, ki jih je par sto in so izvrstni pomočniki pri lovu na kite. V Point Barrow imajo največvernejše in obenem eno najboljši naprednih šol na svetu. Poleg učiteljev stanujejo v šoli tudi vsi drugi belokožci. V šoli imajo kovačnico, čevljarstvo, krojaško in mizarstvo delavnico. Američani so pač praktični in zato so tudi ustanovili tako šolo. Eskimi so zelo dovezetni za razne obrti, tako da se prav lahko nauče kovati, izdelovati pohištvo, rudarsko orodje itd.

Med obema naselbinama je majhna trgovska postaja Teller kjer je koncem preteklega tedna pristal Amundsenov zrakoplov. V Tellerju je Evropejec še manj kot v Point Barrowu, negostoljubnih kraji ni bil prvič. Bil je tam že pred dvema desetletjema, ko je hotel s svojo ladjo »Gjøa« odpluti ob obali severne Azije. Takrat si je ogledal Nome s svojim zvestim tovarišem Giffordom Hansenom, ki je bil kapetan na njegovi ladji in je redovno objavil svoje spomine na to potovanje.

gledal: še mlado dekletce! Dekletce čudnega in zmedenega obnašanja me je gledalo s svojimi velikimi, naivnimi očmi, obračajoč se zdaj pa zdaj proti pisano okrašenim stenam, proti raznobnim blazinam in vsem ostalim neštetim predmetom samskega stanovanja. Bila je mala, lepo raščena blondinka z dražestno glavičjo in z ustj po mojem okusu, podobnim rdečim jagodam; z ustj deklice, ki hrepeni nenasitno po slaščicah in poljubih. Nič na nji ni izdajalo profesionalne kokote: skromna obleka je pokrivala meso na njenih prsih, kojih dovršenost se je mogla samo slutiti. Redkokdaj se med takšnimi ženskami najde tako lep tip.

»Poslušaj, draga moja,« sem začel, »privedel sem te s seboj iz razloga, ki je tebi neznan. Opazila je že, da se ne počutim dobro. Ko sem te srečal, sem se počutil še mnogo slabše, zdaj je postela nekoliko popravila. Pomislil sem, da mi bo prvi človek, ki ga bom srečal, lahko pomagal... To je razlog, zavoljo katerega sem te prispel, da prideš z menoj. Ali ti je dolgčas?«

Ona se mi je približala s skrbečimi kretnjami matere.

»Ne, gospod. Počutim se prav dobro v tej lepi hiši.«

»No! To ni ravno tako lepa hiša!«

V avgustu 1. 1906 je priskel Amundsen prvič v Nome. Prebivalci so ga navdušeno pozdravili in povabili v klub iskalcev zlata, ki se je imenoval »Arktična bratovščina«. Ko je stopil v klubove prostore, so mu hoteli gostoljubni člani po starem običaju zavezati oči. Amundsen je to zahtevo odločno odklonil in izjavil, da se raje odpove posetu. Na vprašanje, zakaj si ne pušči zavezati oči, je odgovoril: »Vajen sem nositi svoj klubok, imam trdo glavo in ne dovolim, da bi me kdo vodil kakor slepca. Nihče mi ne sme braniti, da vidim vse, kar se godi pred menoj.«

S tem energičnim nastopom si je pridobil Amundsen ugled in obenem zaupanje »Arktične bratovščine«. Pa tudi med ostalimi iskalci zlata je zaslovel kot izredno energičen in pogumen mož. Povabili so ga, naj gre z njimi iskat zlato. Res je Amundsen našel par zrnc zlata. Cilj njegove ekspedicije pa ni bilo zlato, temveč nagrada, ki jo je razpisal angleški parlament za tiste, kdor prvi odkrije severozapadno morsko pot. Amundsen je hotel deliti to nagrado s svojimi tovariši. Ko je pa dosegel svoj cilj si je angleški parlament premislil in ni dal nagrad nikomur. Ko je prišel po 20 letih preko severnega tečaja zopet v Nome, je našel Amundsen še več starih znancev, ki so ga sprejeli z odprtimi rokami in niso več zahtevali, da si da zavezati oči.

Našo javnost so lani alarmirali z vestjo, da je bil z nekim turistom na Triglavu tudi pes. To je bil menda prvi in doslej edini slučaj, da je priplezal pes na Triglav. Verjetj moramo sveda dotičnemu turistu, da je napravil pes to visoko turo brez njegove pomoči. Vsekakor je bil znameniti psiček polkovnika Nobila, ki je bil, kakor smo že včeraj omenili, na alj bolje rečeno, nad severnim tečajem, iz Leningrada namreč poročajo, da se je udeležil poleta preko severnega tečaja tudi mali foks-terij »Titino«. Pred poletom iz Gatčine mu je kupil gospodar, polkovnik Nobile, poseben kožušek, da bi revež v polarnih krajih ne zmrazil. »Titino« je torej prvi psiček, ki je spremljal gospodarja vso pot preko severnega tečaja do Alaske. Ta je pač prekosil našega psa, ki je bil samo na Triglavu.

Zadnja Amundsenova ekspedicija

Zadnji del poleta »Norge« je bil zelo težaven. Nevarnost je pretliča od vseh strani. Baš ko je plul zrakoplov nad Point Barrowom, se je odtrgal od propelerja kos ledu in prebil steno plinske posode. S tem se je hitrost poleta znatno znižala. Čim se je iz Noma razširila vest, da je »Norge« nepoškodovana dosegla svoj cilj, so navahili na Amundseno od vseh strani z brzolavkami tako, da je bila poročevalska služba nemogoča. Tako se je del za tisk namenjenih Amundsenovih poročil izgubil. Genljivo je bilo slovo posadke od zrakoplova. Vsi udeleženci so se zahvaljevali Amundsenu in mu svečano obljubili, da se odzovejo na prvi njegov poziv. Za bodočo ekspedicijo so mu vedno na razpolago. Amundsen se je iskreno zahvalil za izraze hvalečnosti in prijateljstva. Zanimive so njegove besede ob slovesu, ki zvane kakor zavest, da je njegova življenjska pot končana. Izjavil je namreč med drugim sledeče:

»Ko sem bil še mlad, sem sklenil doseči oba tečaja ter odkriti severozapadno in severovzhodno morsko pot. Te štiri naloge so srečno izpolnile. Mlado pokolenje lahko nadaljuje moje delo.« V intimnem pogovoru s prijatelji je Amundsen izjavil, da smatra letošnjo ekspedicijo na severni tečaj za zadnjo.

»Čajanka!« Zehvajate novod naj- izdanejšee čajne meš- nite, »Čajanka«. — Glavna zaloga pri turški Frano Kovač, Ljubljana, Hrenova ulica 19

Kolesa!

samo pri Gorcu!

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Palata Ljublj. Kreditne banke

Hajd čez hribe in doline

Najlepši kratki izleti in sprehodi iz Ljubljane. — Paradiž ljubljanske okolice. — Vse premalo cenjen razgled z ljubljanskega Gradu. — Izbira še manj znanih, a divnih partij.

Ze pred vojno so Ljubljančani radi zahajali ob nedeljah in praznikih v zeleno prirodo: Recimo točneje: na periferijo, kjer so se pa le prečesto izgubljali v predmestne gostilnice. Mladina pa je že takrat hodila na planine, dasi nedeljski planinski izleti takrat še niso bili tako priljubljeni in razširjeni.

Po vojni se je to razmerje temeljito izpremenilo. Ljubljana je postala pravi uradniški in upravninski center, nastopili so mladi sportni in akvatski pokreti, mladina živi najraje s prirodo in tudi delavstvo jo vedno bolj vzjublja. Saj si pa tudi ob nedeljah in praznikih ne moremo misliti plemenitejšega razvedrila in zabave, kakor so izleti. Prvenstvo med izleti bodo tudi v bodoče seve zavzemale visokoalpine ture. Za širše kroge in za ljubitelje položnega izletniškega sporta pa bo romanje po dolinah in travnikih, po nizkih gričih in hostah ter vzpenjanje na srednje gore še najlepša družabna zabava.

Za danes hočemo navesti nekaj izletniških poti, ki nudijo prirodne in krajinske užitke. In te za minimalno izdatke! Prihodnjito nadaljujemo z drugimi kombinacijami, da opozorimo naše izletnike na nove kotičke slovenske zemlje, na še nepohojene sprehode in poti.

Začnimo kar s Ljubljano. Tu imamo pred nosom *Ljubljanski Grad*. Koliko Ljubljančanov pa ve, da je razgled z tega gradiča mnogo veličastnejši, kakor svetovnoznani pogled z gradu v Solnogradu, kamor romajo radi učinkovite reklame celo potniki in izletniki iz daljnih Združenih držav? Pogled s ljubljanskega Gradu ne samo na mesto, nego tudi na bližnjo, predvsem pa na daljno alpsko okolico je zlasti v jutranjih in večernih urah in po nevihtah nekaj izrednega.

Na Rožnik, na ta naš *Ljubljanski «Wienwald»* vodijo divne gozdne poti zlasti iz šiske. Pogled raz Rožnika na mesto in daljno okolico je tako domovinsko nežen, da ga je moglo samo dovršeno Cankarjevo pero zadosti proslaviti. Ob večni poti je vse polno kotičkov, ki nas vabijo zlasti v vročih poletnih popoldnevih pod kosata drevesa.

Skozi Štepanjo vas pelje položna solnčna pot po poljih pod Golovcem v *Fužine*, odkoder uživamo krasen pogled na Savinjsko planino in Karavanke.

Kombinacije svoje vrste nam proži *Golovec*. Tik nad Streliščem pri prvem vrhu krenemo na levi proti severovzhodu in pridemo po vsesoki senčnati poti skozi gozd v Štepanjo vas. Po desni strani hodimo naravnost proti jugovzhodu po slemenu Golovca do Orli. Iz Orli imamo zopet desno in levo varijante na Laverco ali pa v Šmarje.

Iz Ljubljane imamo po cesti prav lepe izprehode skozi Dravice v St. Vid, po cesti na Posavje na Ježico, Stročec, Crnuče. Lep je izprehod čez Savo do St. Jakoba, do Lavrice, po cesti do Iga ali do Zaloge, kjer se odpira veličasten pogled na Alpe. V najbližnji bližini imamo lepo pot mimo Kolesje skozi Mestni log na Vli ali pa po Ižanski cesti pridemo do Studenca.

Postaja *Vižmarje* je prvo izhodišče za večje izprehode. Najprvo seve prastara romarska pot na Smarno goro po romarski poti ali čez kuhinjo (veliko in malo), za hude turiste je na razpolago sleme Grmade. Iz Vižmarjev vodi lep izprehod na Tacen in Rodine, nazaj pa na Smlednik in postajo Medvode. Iz *Domžal* vodi izprehod skozi

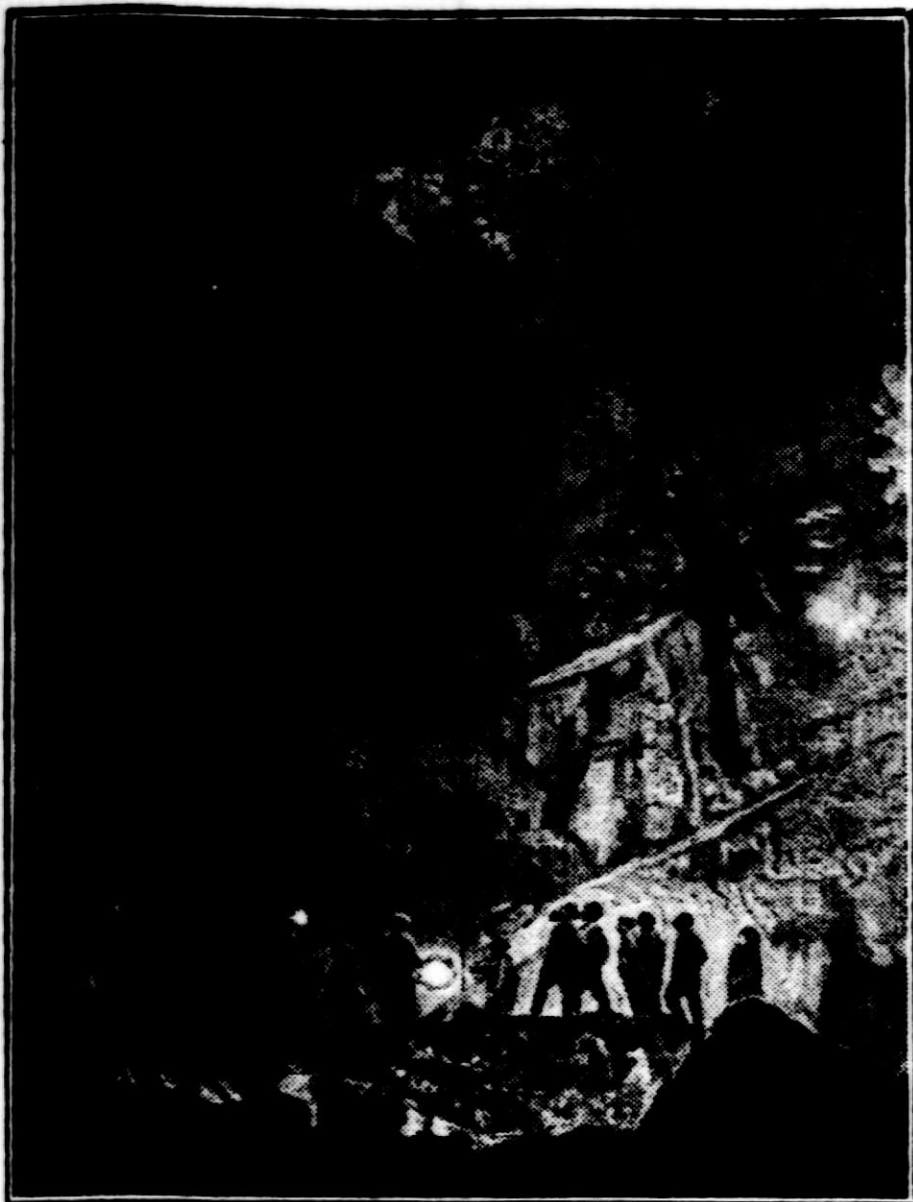
Dob na *Krino* (stara gotska cerkev s znamenitimi freskami). Ena najlepših tur v okolici Ljubljane je izlet iz Zaloge čez Vnanjarje na *Janje*. Iz Medvode izletimo v Smlednik, odtod za Savo navzgor skozi Praše in Jamo na Breg, odtod a čolnom čez Savo in po levem bregu Save nad znamenito savsko sotesko (kranjski Vintgar) «*Zaria*» ali *Zarica*. Na skalovju na obeh straneh rastejo prekrasne pečinke (planike) S Smarne gore mahamo čez *Karavankorope* nje *Vodice-Mengeš* v *Jarše*. Iz Medvode vodi lep izlet čez *Presko* na *Brezovico* (sokolski sv. Jakoba) po stožasti golici ali pa mimo Kriza in Podgore v Kamnik. Iz Medvode vodi druga pot mimo Škofovega gradiča v Goricanah v Soro in odtod v *Osovnik*. Lep razgled na Alpe, krasna flora. Povratek na Škofjo Loko.

Tudi *Škofja Loka* je izhodišče zanimivih izletov. Kdor vidi *Škofjo Loko* prvič, naj ne zamudi stopiti na griček nad starim gradom, sedanjim Uršulinskim samostanom. Z grička bo užival krasno panoramo na Alpe in posebno poučen razgled na *Sorško polje*. Iz Škofje Loke vodi lep izlet na *Lubnik* (1024 m). Izlet na *Visoko* vodi k dr. Tavčarjevemu grobu in k njegovemu muzeju. V Škofji Loki si ogledamo znamenito gotško cerkev. Prav lepo in staro cenke vidimo v Crngrobu. Na *Križni gori* 720 metrov najdemo eno najlepših cerkev s stariimi freskami. Avtozeva pelje do *Sela* s prijaznim letoviščem.

Na drugi strani Save, s postaje *Lase* krenemo na *Dolsko* in čez *Zagorico* (Vegov dom) k *Sv. Miklavžu*. Odtod uživamo krasen pogled na Savsko dolino. Sestop na postajo Kresnice. Iz Lase imamo krasno turo na *Janje* (794 m), sestop čez Vnanjarje na Zalog ali čez Volavje in Prežganje ter Laskovec v Višnjo goro ali pa dalje proti vzhodu v Stango (kjer dobimo priznane štangarske češnje). Iz Stange krenemo na postajo Kresnice ali v Litijo ali pa v Šmartno pri Litiji. S postaje Kresnice se povzpnejo nadalje na preval *Grmade*, od koder uživamo krasen razgled na Moravsko polje, po Savski dolini in na Savinjske planine. Odtod nadaljujemo pot v Moravče in na *Limbarsko goro* (768 m). Povratek v Krasno in Domžale (avtozeva).

Izhodišče lepih izletov je *Kranj*. Napredno prebivalstvo, ki čuva grobove naših pesniških velikánov Prešerna in Jenka, je zgradilo v parku krasen Sokolski dom. Iz Kranja vodi najbližji izlet na *Kokrski most* nad romantično *Kokrovo deber*. Med Kranjem in vasio Huje leži drugi del romantične nekokrske debrje s interesantnim pogledom na prastare kranjske hiše visoko gori nad pečinami. Iz Kranja se vzpenjamo na *Šmarjetno goro*, kamor je že Prešeren zahajal v veselih družbah. Na vrhu nas pozdravi prijazen hotel v švicarskem slogu. Sestop na postajo St. Jošt ali pa ob Savski soteski nazaj v Kranj. Iz Kranja krenemo tudi na *Sv. Jošt*, odtod čez *Planice* in *Crni grob* v Škofjo Loko. S *Sv. Jošta* gre varijanta čez *Sv. Mohor* v *Selo*.

Na jugo Ljubljane imamo zanimivo izletno izhodišče v *Preserje*, odkoder vodijo romantične poti na številne kraje. Na pr. v *Podpeč* k Preserskemu jezeru, odtod po obronkih Krima ali kraj Barja na Ig in do postaje Škofelja. Najcenejši, ahenem najlepši pogled na razsežno ljubljansko barje uživamo raz *Zalostne gore* (418 m) turo opravimo komodno v enem popoldnevu. S

Jama za Bukovino.

postaje *Preserje* krenemo po varijanti v *vas Preserje* s divno lego, nato skozi *Gornjo Planino* do Preserskega jezera in postaje *S Krima* diven razgled na barje, Ljubljano, alpe in precejen del Notranjske in Dolenjske. Sestop na Strahomer in Ig v Škofeljo. Iz *Preserja* vodi lep izlet tudi skozi vele-romantično sotesko *Iško* na Ig in v Škofelco ali pa čez *Ofavo* na Begunje in v Cirknico a postajo *Rakek*. Iz *Borovnice* ne pozabimo na *Pokojske* (737 m) in odtod čez *Vini vrh* (984 m) in *Menešijo* v Cerknico ali na *Rakek*. Iz *Borovnice* lahko krenemo skozi *Ohonico* v *Pekel* (5 večjih in nebroj malih slapov) in nazaj čez *Pokojske* v *Borovnico*. Iz Škofelce čez *Pijave* Gorice in *Vrh* na *Sv. Ahac* (749 m) in na *Turjak*, kjer najdemo najlepšo slovensko grajščino, znamenito izza turških časov. Prav hvalna tura. Iz *Turjaka* obiščemo *Račico*, Trubarjevo rojstno hišo, odtod na postajo Velike Lašče in na Dobropole.

Na drugi strani imamo lepo turo iz Kranja z avtom do *Kokre*, nato na *Krvavec* (1853 m), kjer si lahko odpočijemo v novem domu. Povratek mimo *Sv. Anbroža* v Kamnik (tudi v obratni smeri).

Kakor je Kranj izhodišče lepih položnih tur, tako je na drugi strani Kamnik njegov najbližnji konkurent. Je pač eno najlepših planinskih mestec s krasnimi izleti v bližnjo in daljno okolico. Na *Stari grad* vodi po krasno izpeljanih ključih pot do stare cerkve s krasnim pogledom na Kamniške planine in na pestro kamniško, ljubljansko in kranjsko polje. Iz Kamnika preko Strahovca na *Veliko Planino* s planinsko kočjo, povratek čez *Malo planino* na preval *Volovjek* in odtod skozi dolino *Crna*. — Prav hvalna tura.

Iz *Podnarta* vodi markirana pot do šuma *Nemiljska* in odtod na *Sv. Primož* (834) navzdol gre proti Kropi. Tura zanimiva radi kontrastov. S Kroke čez Dobravo do železniške postaje *Otoče*.

Izhodišče lepih tur je dalje *Radovljica*. Na pr. skozi Begunje na *St. Peter* (839 m) z divnim pogledom na *Blejski kot* in na *Blejsko jezero*. Odtod v Rodine in mimo Vrbe na postajo Zirovnica. Hvalen je izlet navzdol k Savi in ob *Bohinjski* skozi *Ribno* na *Bled*.

S postaje *Bled* krenemo skozi *Pokluško luknjo* k *Radovini* in ob njej do *Kosmala* in v dolino Krme in odtod v *Mojsstrano*. Po tej poti vozi zelo rad kralj Aleksander, ko biva na *Bledu*.

Ne smemo končno pozabiti izleta, ki ga moramo prištevati k najbolj romantičnim izletom Slovenije. To je izlet k slapu *Martuljek*. S postaje *Gozd-Martuljek* se vzpenjamo skozi gozd po markirani poti mimo znamenite Špikove piramide do slapa, ki leži nekaj nad 1000 m. Z iste postaje krenemo v *Rute* in nato na *Srednji vrh* v *Karavankah* (okrog 1000 m). Pogled s te strani na *Martuljkovo* skupino je izreden. *Martuljkova skupina* je po divjosti in romantičnosti najlepši predel Julijskih Alp in po je treba pravzaprav šele odkriti, ker je še vse premalo znana in cenjena.

S postaje *Planice* imamo končno lep izlet v dolino *Planico* do *Tamarja* in odtod k izvirku *Nedžje*, nato do *Tamarja* skozi *Grlo* na *Steme* in k *Erjavčevi* koči. Odstop v *Kranjsko goro*. Komodna enodnevnna tura. Vsako nedeljo kam drugam in po nepohojnih, nevsakdanjih potih: to bodi parala dosednjega in navdušenega izletniškega sportnika!

Mariborsko pismo

Stanovanjska beda in stavbno gibanje. — Zgradba nove šole. — Poprava in regulacija cest. — Olepšava mesta. — Vprašanje novega kopalšča.

Maribor, 21. maja.

Malokje je menda stanovanjska beda tako velika, kot pri nas v Mariboru. Dočim se je v drugih mestih temu zlu v veliki meri že odpomoglo, smo v Mariboru zelo zaostali. Prepreno smo prišli do spoznanja, da je stanovanjsko bedo mogoče odpraviti ali vsaj omiliti samo z zgradbo novih stanovanj. V Ljubljani in drugod se je v minulih letih zelo mnogo zidalo, dočim je v Mariboru vladalo v tem oziru popolno mrtvičje. Se le koncem lanskega leta se je pričelo s stavbo treh večjih poslopij, ki pridejo še letos pod streho. Tudi mestna občina je končno uvedla obsežno gradbeno akcijo. Poleg zgradbe večjih stanovanjskih poslopij bo občina podpirala tudi privatne interese in gradbene zadruge. Vendar pa ta akcija doslej še ni rodila dovolj uspehov, ker občina iz lastnih sredstev ne more ničesar prispevati, temveč se omejuje le na posojila, odnosno garancije za stavbne stroške. Tudi privatno stavbno gibanje je letos nekoliko oživelo, dasi se še vedno ne more povzpeti do večjega razmaha. Pri stanovanjskem sodišču je še 700 prosilcev za stanovanja, med njimi mnogo državnih uslužbencev in »vagonarjev«. Zato pa jav-

nost v polni meri odobrava naziranje velikega župana, ki pravi, da mora občina več storiti za omiljenje stanovanjske bede.

Občina si sicer prizadeva tej, vsekakor upravičeni želji ugoditi, toda finančno vprasanje ji dela velike preglavice. Iz rednih dohodkov teh velikih investicijskih stroškov ni mogoče kriti in je torej navezana na posojila. Poleg tega pa jo čaka še druga velika in važna naloga: zgradba novega šolskega poslopja. Mariborske meščanske šole so tako natrpane, da so posamezni razredi brez stalnih prostorov in se vrši pouk v slučajno praznih razredih za časa telovadbe itd. Zato je občinski svet sklenil, da zgradi na desnem bregu Drave novo, moderno, današnjim zahtevam odgovarjajoče šolsko poslopje. Gradbeni stroški so proračunani na dva in pol milijona dinarjev. Ker poseja mariborske šole kroz 600 otrok iz okolice, bo k zgradbenim stroškom prispeval tudi okrajni zastop primerno svoto. Z zgradbo se bo pričelo takoj, ko dobi občina potrebno posojilo; tozadevna pogajanja z denarnimi zavodi so že v teku.

Mnogo denarja izda občina v zadnjem času tudi za popravo, regulacijo in vzdrževanje cest. Med vojno se je vzdrževanje cest zelo zanemarilo, tako da skoraj ni ceste, ki bi ne bila potrebna temeljitega popravila. V svrhu uspešnejšega delovanja gradbenega urada je občina nabavila parni cestni valjar ter traktor s priklonim vozom za dovoz gramozu itd. Večina cest je sedaj že nanovo posutih in urejenih. Baš te dni so pričeli tlakovati Veterinjsko ulico, ki je bila že v skrajno slabem stanju. Regulacija Vrtnice ulice je v delu in bo že prihodnje dni dovršena, nakar se bo takoj pričelo z regulacijo in podaljšanjem Smetanove ulice, ki bo tako dobila zvezo s sredino mesta do Slomškovega trga. V zadnji občinski seji je bila tudi sklenjena regulacija ceste Ob brodu ter ureditev Zvezne ulice med Meljsko cesto in cesto Ob brodu, kjer nastaja industrijski del Maribora.

Po dolgotrajnem pogajanju se je končno uredilo tudi razmerje med mestno občino in Olepševalnim društvom. Olepševalno društvo bo obstajalo še nadalje kot posvetovalni organ mestne občine. Vse preureditve v mestnih nasadih se bodo izvršile z odobrenjem občine, ki v to svrhu prispeva tudi večjo podporo. Društvu bo na ta način znatno olajšano delovanje, zlasti ker se je doslej moralo vedno boriti s finančnimi težkočami. Za enkrat sta projektirana preureditve in povečanje magdalenškega parka ter razsvetljava mestnega parka v mestu. Upati pa je, da bo tudi občinstvo pokazalo več razumevanja za olepšavo mesta in delovanje olepševalnega društva tudi gromotno podprlo.

Vedno bolj pereče pa postaja vprašanje modernega kopalšča ob Dravi. Dočim razpolagajo vsa druga mesta z lepo urejenimi kopalšči, v Mariboru kljub zelo ugodni legi nimamo pošteno urejenega kopalšča. Bil bi že skrajni čas, da bi občina mislila tudi na to, in to tembolj, ker poteče najemniška pogodba, ki jo ima mestna občina z lastnikom Káferjem, že v prihodnjih letih. Ne le, da jo to kopalšče skrajno pomankljivo leži tudi tik pod izlivom glavnega kanala v Dravo. Naval na kopalšče je v poletnem času ogromen in bi bil še mnogo večji, ako bi bilo več prostora in vsaj nekoliko udobnosti. Brez dvoma pa je, da se bo kopalšče mestni občini izplačalo. Zato upamo, da se te zadeve ne bo več predolgo odlagalo.

Filmski paberki

Wilma Banky nastopi v svojem prihodnjem filmu «*Sin Šejka*» kot partnerica Rudolfa Valentina.

Jackie Coogan, o katerem krožijo razne verzije, med drugim, da si je dal ostriti lase, da ne bo igral več pri filmu itd., nastopi v svojem prihodnjem filmu kot žokej. Bajc nastopi v tem filmu tudi njegov oče.

Buster Keaton kot režiser bo svoj najnovejši film «*General*» sam režiral.

Ernest Lubitsch, glasoviti nemški režiser, ki pa sedaj deluje že več let v Ameriki, je podpisal novo pogodbo, ki poteče dne 31. decembra 1927. Na podlagi te pogodbe je Lubitschu za vsak film poleg tantižer zasigurnih še 100.000 dolarjev (nad 5 milijonov dinarjev).

Pogled na Vrhniko.

Jutri zjutraj, kdor prvi odpre oči, prebudi drugega. Potem že dobiš, kar si zaslužila.

Ona je vdano ubogala in ni opazila onih deset stvilih las, ki jih je samo izdajalsko solnce moglo odkriti na moji glavi...

Čez nekoliko trenutkov, ko sem bil jedva zaspal, sem slišal, kako me nekdo tiho in ponižno zove.

»Gospod... gospod...«

»Kaj je?«

»Kako vam je ime?«

»Ah vraga! Samo zaradi tega si me prebudila?«

»Ne, ne, Hotela sem vam povedati... pogledite, nimam vzglavja in poleg tega mi je hladno.«

»Uboga Sirena! Razume se, v januarju, samo z eno odejo... kako naj si pomagava?... Hočeš moj plašč?«

»Ne vem.«

»Ali pa še bolje... saj sem res tepec! Kar v posteljo priidi, saj je dovolj prostora! Ne verujem, da je moja bolezen nalezljiva. Spala bova mirno, kaj ne?«

Veruj mi, prijatelj, ves ta čas je samo Rita obvladala mojo dušo. In zaradi ljubezni do nje sam lahko mirno zaspal poleg Sirene. Ne vem, kaj je silila mala o meni; gotovo kaj strašnega, ker mi niti danes noče tega priznati.

»Gospo! nekdo odpira vrata, nekdo prihaja.«

Sirena me je prebudila in prijela rahlo za roko.

»Kaj? Odpirajo?«

»Da, kaj ne čujete?«

»Kdo je,« sem zaklical.

»Gvido, Gvido! Ali ti je kaj bolje?«

»Rita, Rita moja!«

Rita je planila v sobo in prekinila započeto pojasnjevanje.

»Poslušaj, pravkar je odpotoval. Spremljala sem ga do postaje in potem sem pritekla naravnost sem...«

Zagledala je Sireno. Obmolnila je. Njen glas je zamrl v nekakšnem stoku, sklonila je glavo in uprla pogled v pod.

»Ali Gvido...«

»Ne, Rita, ne boj se,« sem rekel, nasmehnivši se; — »takoj ti pojasnim.«

»Ni potrebno,« me je prekinila.

»Prosim, da mi oprostite, ako sem se predrznila stopiti v vašo hišo v takšnem ne ravno primernem trenutku.«

»Nikar tako, Rita; ako me ljubiš, poslušaj me.«

»Jaz ne ljubim nikogar!« je zaklicala ona srdito.

»Poslušaj in ne mudi me... Poslušaj, Rita.«

»Ah, ne dvomim...«

»Govoriš, kakor da bi me ne poznala.«

»Zbogom!«

»Rita!«

Moje zaklinjanje, moje pojasnjevanje, moj obup: nič je ni moglo prepričati o pravi resnici. Odsla je.

Sirena je poleg mene na postelji

plakala. Na njo revico sem bil popolnoma pozabil.

»Ne joci se... kaj si ti kriva?« sem ji rekel, trudeč se, da bi se kazal mirmega.

»Jaz grem, gospod... oprostite mi!« je stokala deklica.

»Pojdeš, razume se. Ah nobene sile ni.«

Morda sem govoril to malo usorno. Nadaljeval sem.

»Jaz sem sam vsega kriv. Pomiri se.«

»Oprostite mi, oprostite.«

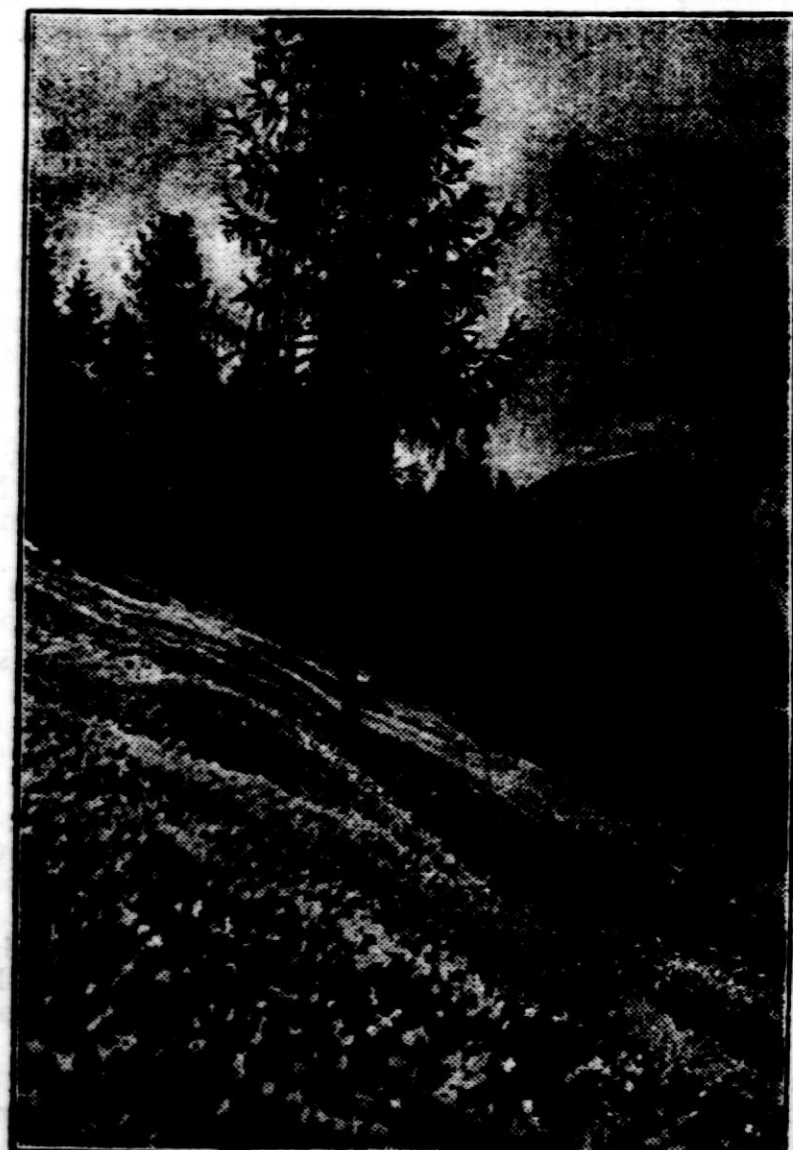
Tresla se je od joka revica. Gledal sem, kako je njeno telo drhtelo od stokov, ki jih je zastoj poskušala udušiti.

»Greš? Kam pa?«

»Domu. Molila bom k Materi Božji, da se ona povrne k vam... Ah, gospod, molila bom z vso svojo dušo.«

Naivna dobrotu te deklice je polagoma ublažila vihar v mojem srcu. Čutil sem potrebo, da se razgovorim, da se razjočem, da me prijateljski glas uteši in potolaži. Vzel sem Sireno glavo v svoje roke in poljubljal njene oči, njene lase in njen obraz, ki je bil ves oblit s solzami...

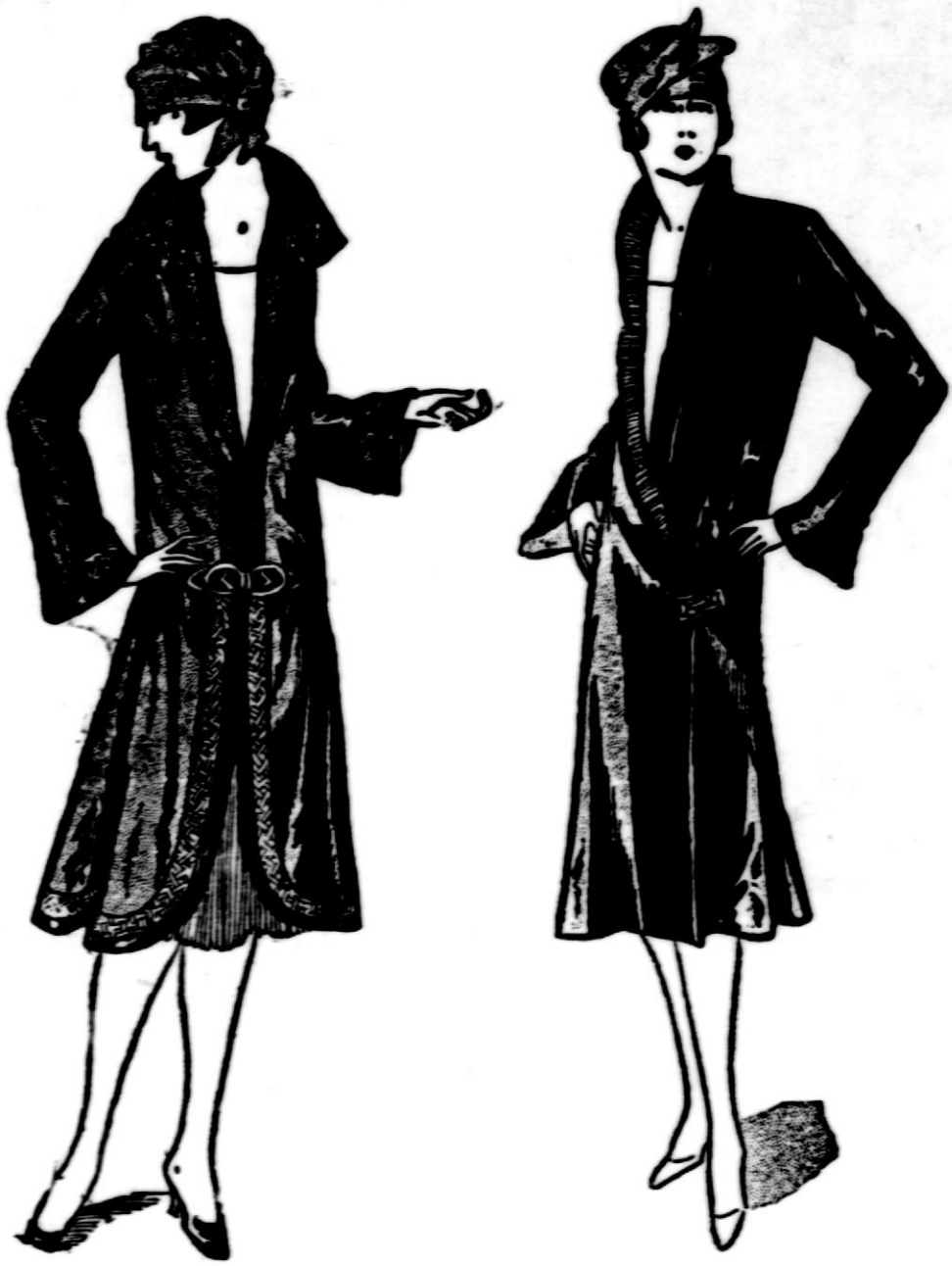
Zdaj veš, zakaj je danes Sirena zame najboljša in najnežnejše bitje med ženskami. Ze dva meseca je gospodariča moje hiše, kjer bo lahko ostala in gospodarila vse dotlej, dokler ji bo niena ljubzen skrivala onih deset mojih osivelih las, kojih prisotnost me nikakor ne more pomiriti.

Črna in svetla zna menitimi narčisan.

Moda

Dva plašča iz tafta

Taft je letos visoka moda, tega menda našim čitateljicam ni treba še pripovedovati. Žal je mnogim premnogim ob enem tudi nedostopna moda, ker je le malo naših dam, ki bi si lahko privoščile za poletje poseben plašč ali kep. Zlasti še, ker je negotovo, ali bo taft moden še tudi v jesenski in prihodnji pomladni in poletni modi. Vrh tega je zna-

no, da taft le prerad odpove in da se blago čisto pokvari samo od sebe, predno je plašč zanošen. Velikega sveta seveda vse to ne ovira. Baš naproti. Še bolj mikaven je, ker si ga ne morejo vsi privoščiti. Seveda pa je res, da učinkuje tako eleganten plašč iz tafta izredno apartno in koketno. Evo vam gori dva pariška vzorca.

Zanimivosti o vsakdanjih predmetih

V našem življenju so predmeti, ki jih rabi vsak kulturen človek in brez katerih si skoraj ne moremo misliti vsakdanjega življenja, vendar ni temu tako dolgo, ko so ljudje tudi brez teh predmetov prav zadovoljno in udobno živeli. Civiliziran človek ne more biti brez robca, ne more jesti brez žlice in vilice, ne more biti brez klobuka in moderne dame, ne morejo biti brez svilenih nogavic. Zanimivo je vprašanje, kdaj so prišli ti predmeti v vsakdanjo rabo?

Zepni robec so začeli uporabljati v 16. stoletju. V Nemčiji so ga uvedli okoli leta 1600. Smeli so ga uporabljati samo kralji in cesarji, knezi, grofje, baroni in drugi dostojanstveniki. Prepovedan je bil robec meščanom in kmetom. V Dvačdahih je bila izdana posebna postava, ki je meščanom prepovedovala porabo žepnega robca.

Vilice so bile v 17. stoletju še neznane. Tudi cesarji in kralji so pri kosilih in pojedinah jedli z rokami. Kraljica Ana avstrijska, nazvana »kraljica lepih rok« je še jedla z rokami. Odlikovala je pri neki priliki svojega kavalirja s tem, da je pograbila po okusni pečenki z rokami in jo nesla kavalirju v usta.

Kdaj so začeli rabiti klobuk? Prvi klobuk je nosil cesar Karl V. okoli leta

1540. Nosil ga je pri pregledovanju čet med velikim dežjem. Ko je ponehalo deževati, je cesar klobuk snel z glave in ga spravil.

Svilene nogavice! Prve svilene nogavice je nosila angleška kraljica Elizabeta v 17. stoletju. Takratna dvorna kronika javlja, da kraljica ni nikdar nosila eden in isti par svilenih nogavic več kakor 14 dni...

Bubifrizura na znamkah

Bubifrizura si je osvojila svet. O tem ni treba dokazov. Pariški frizerji so mnjenja, da ne gre za običajno modno novotarijo, nego za pokret, ki bo trajal najmanj sto let. Najboljši dokaz za priljubljenost te mode je pač v tem, da so vedno bolj redke žene in dekleta, ki še nosijo dolge lase in nerodne kite. Najdalje v tej novotariji je šla končno republika v srednji Ameriki San Salvador, ki je natisnila deklico z bubifrizuro celo na svojih znamkah...

In še eno razočaranje za nasprotnike in nasprotnice ostrženih ženskih las. Pretekli teden se je vršil v Švici mednarodni kongres frizerjev. Udeleženci — zastopniki iz 20 držav — so soglasno konstatirali, da so se doslej izjavili vsi poskusi uvesti dolge lase in kite. Ravno tako soglasno so izjavili, da je treba iz praktičnih, zdravstvenih in estetičnih ozirov tudi v bodoče ostati pri bubifrizuri.

Kornel Makušzynski.

Mož

Vsak žena je tragedija!...

Evo je, baš se pelje v kočiji z dvema konjema in gleda na vse strani. Predno stopi iz kočije, se še enkrat previdno ozre po cesti, nato pa smukne navidez mirno čez dvorišče. Pozovni...

Ah, kako lepo zna žena zvoniti, kadar se ji zdi, da jo teži strah.

Pride — on. Ozre se na njo in ker opazi, da ji je zasenčila obraz brezupna otožnost, postane otožen tudi on.

— Ti si?

— Da, jaz sem! Zapri hitro vrata! Zdi se mi, da me nekdo zasleduje!

— Pomiri se, drago dete. Nikogar ni!

Stopila sta v njegov kabinet, ki je dišal malce po kokotki ali kaki drugi ljubici.

Čakal je, kaj se bo zgodilo, ne da bi vedel, kaj tiči danes v njeni glavi. Nekaj časa je stala in molčala.

Potem se je pa vrgla k njegovim nogam kakor levinja, ki jo popadejo nenadno krči.

— Jezus Marija! Kaj ti pa je?

Zatulila je kakor pes v mesečini in vsa v solzah zajecjala:

— Nič, nič... ne jezi se!

— Ali hočeš malo vode?

— Ne, ni treba... saj... saj preide tudi tako.

Vedel je, da preide, pa mu je bilo vendar žal izgubljenega časa.

— Tripiš, a? — je je vprašal malce zlobno.

— Zelo... Da, grozno trpim...

— Ubogo dete!... Ubogo moje dete!

Tisti hip se je v duhu že jezil.

— Kaj neki še pride? Pa ji vendar ne pride na misel tuliti tako-le celo uro?

— je pomislil sam pri sebi.

— Zakaj me pa ta neroda ne tolaži?

— je pomislila ona. — Saj imam že vse krvave oči!

Na glas je pa dejal:

— No, no, pomiri se vendar! Pst!...

Prav zares si otročja. No, le potolaži se, saj si moja, moja edina, vsa moja!...

— Nikar ne jokaj... Sedi... Tu sem... ne tja... sem-le... Tako, glavico mi položi lepo na kolena.

Hitro je vzel iz žepa šop ključev, da bi je ne tiščali.

— No vidiš!... Zdaj si se že pomirila.

— Na oči!

To je pomenilo, da se mora približati s svojimi brkami njenim očem in se napiti njenih slanih solz.

— Se!

Osušil ji je oči tako, da bi jih ne mogel lepše niti z najboljšo kanalizacijo.

In zdaj je čakal na nekoliko manj sladko veselje.

Prijela ga je za roko in molčala.

Luna je obsipala okna in lezla po vseh kotih.

Pogledal jo je po strani, ker še ni vedel, kaj prav za prav hoče.

— Kaj je znorela, ta stara histerična kokla? — je pomislil.

Ona je pa razmišljala, kako bi spreminila njegov kabinet v svojo — spalnico. Ženske so vedno hinavke. Kakor da bi mu tega ne mogla povedati jasno in odkrito!

— Moj si! — je zašepetala.

— Kaj ti je, drago dete?

— Nič... nič več... Bo mi pa huje...

— Grom in strela! — je pomislil.

— Ali me ljubiš?

— Otroče!

— Povej mi vendar, ali me imaš kaj rad?

— Seveda te imam!

— Toda zakaj govoriš to tako hladno!

— Saj sam veš, kako te ljubim!

— To je dobro... To bo dobro!...

— Kaj hoče reči? — je pomislil.

Kakšen bo neki konec?

Hitro je vstala in se vzravnila.

— Ne veš, čemu sem prišla?

— Prav res, da ne vem.

— Zdrava sem kakor še nikoli po smrti.

— Po čem diši?

— Po smrti. Mar ne čutiš?

— Oprost, ali nisi malo bolna?

— Zdrava sem kakor še nikoli po prej.

— Kaj ti je torej?

— To se mora končati!

— Aha! — je pomislil in vzkliznil:

— Jezus Marija!

— Da, končati se mora... Imam — deco!

Žalostno je povsili glavo.

— Deco imam — slišiš?

— Saj vem.

— Končati je treba. Tega mora biti konec!

Naslonila se je z eno roko na mizo in bila je očarljiva.

Stopil je k oknu in zažvižgal.

In nastopila je dolga medigra molka.

Slišati je bilo samo, kako utripa njeno srce in kako brenči nekeje v kotu muha.

— Pojdi sem! — je zašepetala.

— Kaj pa je?

Približal se ji je in sedel.

— Če bi le vedel, kako zelo te imam rada, kako zelo, zelo te ljubim!

— Ti opica ti našminkana! — je pomislil in napravil zelo nedolžen obraz.

Ona je nadaljevala svoje pojasnilo:

— Čuj! Povem ti nekaj, kar mi niti z jezika prav ne gre. Ljubim tebe, ljubim pa tudi svojo deco... tudi moža ljubim!

Pri teh besedah ga je pogledala izpod čela, on pa ni niti trenil z očmi. Saj je znal vse to že na pamet.

— Tako ne moreva več živeti...

— Seveda ne! — je dejal in povsili glavo.

— Tako ne moreva več živeti! Vso noč sem razmišljala o tem in prišla sem do prepričanja, da morava vsakeb.

Te besede je izgovorila tako, da bi človek mislil, da je nekeje naenkrat počila struna.

— No in...?

— Ločiva se torej...

Krepdešinaste poletne obleke

Poleg drugih vrst blaga je za poletne toalete, tako učine kakor večerne, še vedno izredno priljubljen kitajski krep, ki ima poleg drugih vrlin tudi to neprecenljivo lastnost da naredi lastnico bolj svežo in mladostno. Vporabiti

se da za vse modele in za vse linije. V modnih listih imate nešteto izbire v vseh možnih variacijah. Po ogromni večini so krepdešinaste obleke delane brez rokavov ali le z nakazanimi rokavi, le izjemoma tudi z dolgimi rokavi.

Poletni plašči in obleke

Dunajske modne firme propagirajo za vroče poletne dni toalete, kombinirane iz muslina in tafta. Obe fini tkanini sta kakor ustvarjeni, da se dopolnjujeta. Taft je trd in dela vtis resnosti, muslin je mehak, zračen in nežen in zato ljubko kontrastira k taftu. Poleg tega ima to, mnogim damam dobrodošlo vrlino, da omili vtis debelosti, ki ga čisto povzročajo obleke iz tafta.

Ker pa je muslin premalo trpežen, ga mnogokrat nadomeščajo tudi z žoržetom. Obojno blago je lahko ali enobarvno ali pa vzorčasto, pač pa mora biti taft vedno gladek.

Plašče delajo navadno samo iz tafta, pač pa so z vzorčastim muslinom podloženi in garnirani na ovratniku ter na rokavih. Često so tudi gube na spodnjem delu garnirane z istovrstnim mu-

slinom. Tak plašč nam kaže na naši sliki model v ozadju na levo. Model na desni kaže toaletu, ki je nadvse priprosto krojena, a učinkuje kljub temu prav elegantno. Zamišljena je iz vzorčaste muslina ali žoržeta ter garnirana s taftom. Krilna partija je zvončasta, kakor pri vseh poletnih oblekah iz vzorčaste svile. Sploh kažejo vsi znaki, da bo za poletje zopet prevladala zvončasta linija. Ako se za opisani plašč in za opisano toaletu porabi isto blago, dobimo izredno eleganten in učinkovit komplet.

Srednja slika predstavlja priprosto model, posnet po priljubljenih pomladnih oblekah, a narejen tudi iz muslina in taft ali žoržeta in tafta.

Obleke za gospode

v izvrstnih kvalitetah priporoča po zelo zmernih cenah trvdka

A. Runc, - Ljubljana

Ustanov. l. 1879.

89

Dežnik za lepe dneve

To je pravzaprav moderni dežnik modne dame. Tako mal je, da ne pride več v poštev kot resna obramba proti dežju, niti kot zaščita proti solčnim žarkom. Solnca se današnje dame hvala Bogu ne boje več. Ako bo šlo z dežnikom v dosedanji meri naprej, se bo do morale kmalu privaditi tudi dežju. Moderni dežnik in moderni solčnik sta namreč samo še igrački, koketni pripomoček za vitke, nervozne roke. Komaj pol metra sta dolga ali pa še ne. Barve so dopustne vse, samo morajo biti na ta ali oni način v zvezi z barvo obleke. Najnovejše dežnike izdelujejo tudi iz karirastih vzorcev, za poletje pa iz pestrega dragocenega blaga, tako da izgledajo kakor velike eksotične cvetke. Samoumevno so tudi ročaji teh dežnikov luksurijsni, okovani s srebrom, zlatom ali pa narejeni iz ebenovine in drugega dragocenega materiala. Priljubljeni so zopet tudi zakrivljeni ročaji, ki pa dežnika ne smejo podaljšati.

VI MEČETE VAŠ DENAR SKOZ OKNO!

če kupite nogavice brez žiga „ključ“, ker eden par nogavic s žigom in znamko (rdečo, modro, zeleno ali zlato)

„ključ“ traja tako dolgo kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričate se!

Plesi bodoče sezone

Sicer smo jedva v začetku pomladi, vendar v Parizu že zborujejo zastopniki 22 dežela o bodočih modernih plesih. Na tem zborovanju je bila izrečena sodba o modernih plesih, ob enem pa so določili ples, ki so se uveljavili kot najdružabnejši. Vsi člani žirije so se soglasno zedilili za enoten korak tanga, tako da se bo sedaj tango plesal po vsem svetu enako in bolj enostavno kakor doslej. Plesi so bili nato preiskušeni s stališča družabnosti. V splošnem se smatrajo tango, vante, foks, blus pasodubl, špansko-škotska in džavo za družabno primerne ples. Čerlston, proti kateremu so nastajali v zadnjem času po raznih državah, zlasti pa v Ameriki, pomislili, je le s težavo prodrli. Bil je akceptiran s pripombo, da mora dobiti koreknejše oblike. Debate za in proti čerlstonu so bile zelo razburilne, vendar je bil končno dosežen sporazum. Sodniki so v splošnem povdarjali, da se plesom ne sme vzeti njihove individualnosti.

Rad bi bil hlinil obup, pa je bil preveč truden. Zato je povsili samo glavo, jo podprl z obema rokama in zrl mračno v nasprotno steno.

Objela je z obema rokama njegovo glavo.

— Ubožec ti moj!

Vzdihnil je kakor človek, ki čaka samo še na gospoda patra, da izroči svojo dušo Bogu v oskrbo.

— Toda poslušaj, nisem ti še vsega povedala!...

To pa ga ni presenetilo.

— Nisem še vsega povedala. Moram ti še povedati, da če ne morem živeti s teboj, pa sploh nočem živeti!

Dve solzi, skrbno pazč, da bi se katera iz neprevidezno prehitro ne utrnila, sta prežali v kotičkih njenih oči.

— Nočem več živeti!

Te besede je spravila iz sebe nasilno in premerila sobo z naglimi koraki.

Dolgo je razmišljala, kako naj se vede v takem izrazito pogrebnem položaju.

Naposled je storil to, kar je smatral za svojo dolžnost: Padel je k njenim nogam, objel njena kolena in jih začel poljubljati. Pri tem se je prepričal, da diši njeno krilo močno po bencinu.

Stala je kakor svetnica in blagoslavljala ljubljeno glavo.

Poljubljaj je to nesrečno krilo in razmišljaj. Naposled je vstal. Njegov obraz je bil na videz tragičen.

— Torej hočeš umreti?

— Da!

To in ono

Nedelja

Med ostalimi dnevi v tednu igra nedelja svojo posebno vlogo. Po kolerariju se začne teden sicer z nedeljo, vendar so pa ljudje vajeni začeti teden šele s ponedeljkom. Skoraj bi rekli, da je nedelja nekak vrhunec vsega tedna. To je dan sam zase, nekaka meja ali pregrada tedna. To je dan, ki se ga veselimo ves teden, ko pa pride, zabavljamo nanj od jutra do večera. Mnogi trdijo, da je nedelja najbolj zopern dan v tednu.

Glavna napaka nedelje je v tem, da človek nima kam iti, da nikjer nič ni, da je povsod polno ljudi in da sami ne vemo, kaj bi počeli, dasi hrepenimo ves teden po nedeljskem počitku. In vendar je nedelja edini dan, ko hoče vsak človek uživati prostost. Povsod je polno ljudi, in sicer baš zato, ker gremo vsi tja, kjer se zbirajo drugi. Ves teden se veselimo nedelje, ker si hočemo odpočiti, v nedeljo dopoldne se pa že jezimo, da je dolga in da ne vemo, kaj bi počeli.

Najslabše se godi ob nedeljah gospodinjam. Te morajo za vsako ceno skuhati boljše kosilo. Brez dobrega kosila si namreč nedelje sploh ne moremo misliti. In tako imajo gospodinje ob nedeljah mesto počitka več dela in sitnosti. Zadnje čase se je nedeljski počitek s sportom, skvativizmom in turistično nekoliko spremenil. Mnogo je ljudi, ki ostajajo ob nedeljah zgodaj in hite v naravo. Ta način praznovanja nedelje je vsekakor bolj koristen in zdrav kakor pa pohajkovanje po mestu ali po gostilnah. Pa tudi izletniki niso zadovoljni. Zvečer se vračajo in tarnajo, da je bilo povsod polno ljudi in da od nedelje niso ničesar imeli. Prihodno nedeljo pa zopet pohite v naravo. Človek je pač tako ustvarjen, da ni nikoli zadovoljen.

Na kmetih je nedelja dan čistoče. Kmetijske hiše morajo biti vsako nedeljo pospravljenе, tla pomita, dvorische pometoeno itd. Na kmetih je ob nedeljah vsaj dopoldne vse praznično in mirno. Povsod na kmetih in v mestu pa doživljajo ljudje tudi bridko razočaranje. Od nedelje zahtevamo vsi, da je lepa, jasna in praznična. Žal se vremenski bogovi posebno zadnje čase za naše želje prav nič ne zmenijo in nam pošiljajo deževno vreme, ki je ob nedeljah še posebno neprijetno.

Bahaizem — nova svetovna vera

Leta 1844 se je pojavil v Perziji nov verski in socialni pokret, ki ga je vodil mladi Perzjanec Bab. Bab je oznanjal skorajšnji odrešenikov prihod in učil novo vero, čije temelji so bili: svobodno iskanje resnice brez predsodkov, solidarnost in ujedinenje človeštva, splošni mir, izučenjanje pomožnega mednarodnega jezika, enakopravnost žensk, pravičnost za vse, obvezno delo in priznavanje skupnega enotnega božanstva. Pokret se je začel v času, ko je morala in vera v Perziji zelo pešala. Vlada je bila korumpirana, umetnost in znanost sta veljali za nekaj nedostojnega, po harmoniji so propadale ženske telesno in duševno.

Babovo prizadevanje, da bi se družba in vera prerodila, pa ni bilo po volji raznim mogotcem. Zato so začeli reformatorja preganjati in voditi iz ječe v ječo. Učil je samo 6 let. L. 1850 je bil kot nevaren element justiciran. Po njegovi smrti je vodil pokret Baha Ullah, ki se je proglasil za odrešenika. Tudi njega so oblasti neusmiljeno preganjale ter ga končno izgnale, 40 let je potoval po Turčiji in Palestini, kjer je oznanjal novo svetovno vero. Njegovi učenci so širili novo vero po celim vzhodu. Baha Ullah je umrl l. 1892 v starosti 72 let. Njegov sin Abdul Baha, ki je spremljal očeta v prognanstvu, je dal pokretu moderno organizatorično podlago. Sam se je napotil v Evropo in Ameriko, kjer je širil bahaizem. Umrl je l. 1921 v Haifi. V oporoki je poveril vodstvo bahaizma svojemu vnuku Shoghi Effendiju.

— Če ni drugače, pa umrem s teboj! Tisti hip je strašno zavriskala. Strnila sta se v poljubu, kakršnega svet še ni videl. Trajal je neskončno dolgo. Našli sta se dve duši in tarnali skupaj.

Bila sta kakor bi stala na kovinskem piedestalu izklesana iz kamna. Združila ju je bolest in trpljenje.

On pa si je mislil pri tem: — To so samo histerični napadi! A ona je pomislila: — To ti je prava mola! Kako imenitno se zna hliniti!

Toda kmalu je padla v omedlevico, v mamečo omedlevico, ki dovoljuje, da se ji sleče steznik. V taki omedlevici izpušči ženska duša, za njeno telo pa skrbi že nekdo drugi.

Vsa onemogla je težko dihala, kakor da ji bije zadnja ura... Nič ni vedela, kaj se godi z njo... Šele v zadnjem ostanku zavesti, ko je zopet obklesala steznik, se je spomnila, da je storila neumnost.

In zopet je trpela in preklinjala življenje. Kaj ji je dalo to mizerno življenje? Imela je sicer na svetu vse, toda ženski je vse vendar še premalo. Življenje je ženi mačeha, možu pa bogat stric, ki mu pa žal preti progresivna paraliza. Zato išče žena vedno prsa, na kateri bi mogla nasloniti svojo utrujeno, izmučeno glavo. Lisice imajo svoje brloga, ptice svoja gnezda, žena pa ima — svojega ljubčka...

Na vzhodu se je bahaizem zelo razširil. Lord Curzon pravi v svoji knjigi »Perzija« (izdani l. 1892), da znaša število pripadnikov nove vere nad 500.000. Zda je bahaistov že nad 2 milijona. Raztreseni so po vsem svetu. Zanimivo je, da pristopajo v bahaizem kristjani, židje, mohamedani, Indijci in pristaši Zoroastre tako, da se je nauk o bratstvu vseh narodov deloma že uresničil. Centralni sedež tega pokreta je »Bureau international Bahai« v Ženevi, propagandistične pisarne pa v Parizu, Londonu, Stuttgartu in Newyorku. Zelo agilna propagatorica bahaizma je Američanka miss Rootova, ki je prepotovala v treh letih že ves svet. Rootova je predavala nedavno o bahaizmu tudi v Pragi.

Nebroj birmancev

bo videlo naše občinstvo in po lepili, krasno izdelanih oblikah bo presodilo, katere je izdelal atelje tvrdke

Drago Schwab, Ljubljana

Dober nasvet dirigentom

Kakor menda povsod na svetu, tako ima tudi pri nas občinstvo čudno navado, da prihaja v gledališče, posebno pa na koncerte prepozno. S tem škoduje sebi, ker se mora v zadnjem hipu prerivati iz garderobam, ovira pa tudi dirigenta oziroma orkester, ki mora igrati pri komad med splošnim nemirni v dvorani.

Dirigent L. Stokovski si je pa znal v tem slučaju pomagati. Dolgo se je jezil in godrnjal, da prihaja občinstvo v dvorano potem, ko se je koncert že pričel, naposled je pa sklenil kaznovati zamudnike na zelo originalen način. Ob začetku koncerta so se pojavili na odru najprej prvi violonisti in čelisti, čez nekaj časa pa drugi muzikanti. Nekateri so popravljali svojim kolegom kravate, drugi so se glasno pogovarjali in nihče se ni zmenil, da bi se moral koncert že začeti. Ta nastop orkestra je vzbudil med občinstvom splošno senzacijo. Med odmorom so govorili ljudje samo o vedenju muzikantov. Večina poslušalcev je razumela, kam pes tace moli. Tik pred zaključkom koncerta so pa začeli muzikanti naenkrat po vrsti odhajati, da si koncert še ni bil končan. Končno je ostal dirigent na odru sam. Dirigiral je mirno dalje, dokler niso odšli vsi muzikanti. Nato se je priklonil publiki in odšel iz dvorane. Ljudje so debelo gledali, kaj to pomeni. Kmalu so pa spoznali, da je dirigent nalašč tako raztrgal koncert, da pokaže tistim, ki prepozno prihajajo in prezgodaj odhajajo, kako neprijetno je to dirigentu in orkestru.

Ta metoda je bila zelo uspešna in Stokovski jo vsem dirigentom toplo priporoča.

Rekrut z otroci

Med rekruti, ki so bili pozvani na vojaško službovanje v Versailles, se je nahajal 22 letni seljak Angel Lagalla. S sabo je prinesel veliko vrečo s kuhinjsko opravo in dva otročiča. Prvo dete je štel dve leti, drugo 4 leta. Kaplar, ki je sprejemal rekrute, se je nemalo začudil ter vprašal rekruta, kaj hoče z otroki in zakaj jih ni pustil doma. Rekrut je odgovoril, da je pripeljal otroke, ker nima mesta, kjer naj jih pusti. Oče mu je padel tekom svetovne vojne, mati mu je umrla po vojni, roditelji žene so mrtvi, žena pa mu je preminila pred enim mesecem. Iznemadeni kaplar je javil rekruta poročniku, poročnik kapetanu, kapetan polkovniku, polkovnik pa vojnemu ministrstvu s prošnjo za nadaljnje ukrepe. Med tem ko sklepa vojno ministrstvo o tem, ali naj odpusti rekruta ali pa naj otroke pošlje v sirotišče, živi rekrut v kasarni z otroki. Usmiljeni prijatelji nabirajo denar, da redi deco z mlekom, belim kruhom in z jajci, ker bi se deca zahvalila za komis, konzerve in črno kavo.

Reparski napadi in umori

Iz Prage poročajo o drznem roparskem napadu na trafiko 50-letne vdove Ane Železne. Ker je v dotični ulici vedno živahno vrvenje, bi človek ne verjel, da je mogoče pri belem dnevu vlomiti v trafiko in težko raniti staro žensko. Vlom je bil izvršen v torek opoldne. Policija ni mogla ugotoviti, da-li so zločinci vlomili ob navzočnosti Železne ali pa potem, ko je odšla ženica k obedu. Železna je imela navado pustiti vedno, kadar je odšla iz trafike, na vratih listek z napisom: »Pridem takoj«. Vse kaže, da je bilo vlomilcev več, ker bi en sam ne mogel tako hitro opraviti. O tem priča tudi pogovor dveh mladeničev, ki ga je slišala neka branjevka. Eden je dejal, da že pokaže babi, kako se prodaja tobak. Mesar, ki ima v bližini trafike mesnico, je opazil opoldne tri mladeniče, ki so se potikali okrog trafike. Težko ranjena Železna ni mogla povedati, kdo so vlomilci. Prosila je samo, naj ji dajo kozarec limonade in obveste o nesreči njenega sina. Vlomilci so odnesli večjo vsoto denarja in mnogo tobaka.

V pisarni tovarne F. Slavík v Stičanih na Češkem so se zgledali v soboto ponoči neznanji vlomilci, ki so navrtali blagajno in odnesli 52.000 Kč. V pisarno so prišli skozi zamreženo okno. Policija jih ni mogla izslediti.

V torek se je odigrala na trgu pred Œui d'Orsay v Parizu pretresljiva rodbinska tragedija. Znanj bankir Neuburger je obvestil svojo ženo o povratku iz Pariza in žena je odšla na kolodvor, da pozdravi moža. Na kolodvoru jo je pa čakalo bridko razočaranje. Mož je stopil iz vagona v sprem-

stvu neke mlade dame. Tisti hip je varana žena potegnila samokres in hotela ustreliti svojo rivalinjo. Zadel pa ni nje, temveč v bližini stoječega delavca, ki se zgrudil mrtev na tla. Na policiji je Neuburgejeva izjavila, da obžaluje, da je zgrešila tisto, ki zasluži smrt.

Slike iz poljske revolucije

Varšava je izvedela za odstop predsednika republike in Witosove vlade v soboto dopoldne. Predsednik Wojciechowski je mislil demisionirati že povodom obleganja Belvedera, toda ministrski predsednik se je temu odločno upiral češ, da vlada ne sme popustiti in kapitulirati pred uporniki. Varšava je preživela tri težke dneve. Glavni boji so se vršili okrog Belvedera, kamor se je zatekla Witosova vlada. Predsednik Wojciechowski je posilil poedine člane vlade takoj po prvem topovskem strelu, naj se krvoprelitje čim prej prepreči. Obenem je sestavil in podpisal povelje, da mora vojaštvo ustaviti vojne operacije. Ministrski predsednik pa tega povelja ni hotel podpisati. Zapovedal je oficirjem, naj se boré do zadnje kaplje krvi. V četrtek so dodelili predsedniku republike posebno stanovanje tako, da ni prišel več v stik z vlado. Kmalu so se razširile vesti, da je padlo v mestu že mnogo žrtev med vojak in civilisti. Ministrski predsednik je opetovano skušal odpotovati v Wilanow, toda vsi poizkusi so bili zaman, ker so uporniki zastražili vse ceste. Samo ministru Osieckemu se je posrečilo odleteti z aeroplanom v Poznanj. V Belvedere je udarilo več granat. Ena je zadel in razdejala spalnico prezidentove hčerke, druga je eksplodirala v predsobi. V parku pred dvorcem so stale v dolgih vrstah strojne puške. Med obleganjem Belvedera je občevala vlada z zunanjim svetom s pomočjo radio-postaje, ki so jo v naglici zgradili na strehi.

Boji v Varšavi so bili posebno ljuti zadnje dni. Ponoči med 14. in 15. majem so se vršili krvavi boji za skupščinsko poslopje. Hodniki so bili na vse strani razkopani, povsod so obleganci na hitro roko izkopali rove. 14. maja dopoldne so uporniki navallili na poznanske polke in jih prisilili k umiku. Popoldne so napadle čete Pilsudskega vojnega šola, ki se je kmalu vdala. Opoldne je prišel Pilsudski sam na bojišče in vodil osebno napad na Belvedere. Mesto je bilo podobno oblegani trdnjavi samo s to razliko, da je divjala bitka po mestu. Na Napoleonovem trgu so stali celo tanki. Kanonada ni niti za trenutek prenehala. Že ob 1. so odredi Witosove vlade izpraznili večji

del mesta. Nekateri vojaki vladne vojske so se poskrili po privatnih hišah, ker niso mogli pravočasno pobegniti. Skozi okna so streljali v upornike. Ob dveh popoldne je stopila v borbo artilerija. Posebno ljuti so bili boji okrog poslopja vojnega ministrstva, kjer so neprestano eksplodirale granate in šrapneli. To poslopje je zavzel Pilsudski po šurnem boju. Istočasno je bil izvršen generalni napad na Belvedere. Dvorec so zasedli uporniki ob 5. popoldne. Čim se je raznesla po mestu vest o padcu Belvedera, so hoteli prebivalci na ulice in po mestu je kmalu zavladalo veselo razpoloženje, dasi so bili na mnogih krajih hodniki oškropljeni s človeško krvjo.

Najbolj je trpel najlepši varšavski okraj Ujazdowska aleja, kjer so krogle razbile vsa okna. Predsednik Wojciechowski je pobegnil z vlado peš v bližnji vas, odšel pa z vozom v Wilanow. Ob 10. zvečer so prišli k sejmškemu maršalu Rataju delegati predsednika republike in ga prosili, naj takoj pobegne v Wilanow. Wojciechowski se je tej indirektni zapovedi brez ugovora uklonil. Za uspeh upornikov je bilo osobito važno, da se je povelnik mesta Lvova general Sikorski takoj po padcu Belvedera podredil Pilsudskemu. Pilsudski je izdal takoj strogo povelje, da morajo biti vsa okna v mestu zaprta. Po mestu so vozili oboroženi avtomobili, iz katerih so vojaki streljali v vsako odprto okno. S tem so se hoteli uporniki zavarovati pred zahrbtnimi napadi od strani skritih vladnih vojakov, ki so iz zasede ustrelili več upornikov.

Vest, da je vlada pobegnila iz Varšave na aeroplanih, ni bila točna. Z aeroplanom je pobegnil samo trgovski minister. Nekaj minut po njegovem poletu so zasedli uporniki varšavski aerodrom. Število mrtvih znaša po uradnih podatkih nekaj nad 200, ranjenih pa okrog 1000. Vreme je bilo ves čas lepo in radovedneži so hodili gledat poletne boje v neposredno bližino. Prvi dan so bili prebivalci prestrašeni, potem so se pa kmalu privadili in hodili po mestu, kakor da se ni nič zgodilo. Samo če je eksplodirala kje v bližini granata, se se ljudje hitro umaknili v hiše.

Dika in ponos dvajsetega stoletja

Kako velik in vendar kako majhen je moderni človek. — Nešteti vsakdanji čudeži. — Učeni šolarček in nevedni strokovnjak.

Kako ponosni smo na svoje dvajseto stoletje! Ne zato, ker je že odpravljeno suženstvo, zakaj ljudje pravijo, da se nadaljuje v drugačni obliki, niti zato, ker je na svetu večni mir, zakaj večnega miru ni. Ponosni smo na razmah moderne tehnike, ki dela zadnja leta čudeže. Okrog sebe vidimo aeroplane, avtomobile, radioaparate, kinematografe, brzjav, telefone itd. Vse to je nam na razpolago in ponosni smo tako, da hodi mo med temi čudeži moderne tehnike kakor med pohištvom v stanovanju ali med drevjem v sadnem vrtu. Največji čudeži tehnike se nam zde tako navadni, kakor primitivne naprave v delavnici, kjer dela obrtnik že od mladih nog. Vozimo se z liftom gori in dol, prižigamo električno luč, govorimo s prijateljem sto in sto kilometrov daleč, poslušamo koncerte z drugega konca sveta, vse to, ne da bi se tem pojavom čudili. Šofer obrne ročaj in že drvi s hitrostjo 50 do 80 km na uro, drugi zopet spusti propeler, pa se dvigne v zrak kakor za kratak čas. To je ponos našega stoletja, ko se ustavi avto v oddaljeni vasi in stopi šofer iz njega, da odstrani defekt v mehanizmu, ne stoji ljudje v spoštljivi razdalji, temveč ga obkolijo, da si ogledajo mehanizem. Tako so stali naši pradedi okrog viteza v železnem oklepu in primerjali v duhu njegovega krasnega vranca s svojimi kljušeti.

Naša samozavest je velika. Živimo v dvajsetem stoletju in vemo, da se ne moremo, pa tudi ne znamo dovolj naučiti razmahu moderne tehnike. Saj smo večji in močnejši kot vse njene pridobit-

ve. Vsi čutimo premoč nad preteklim stoletjem in davnimi predniki. Če bi naš praded videl, kako si svetimo brez sveče in petroleja, kako se vozimo brez konj, govorimo po žici ali celo brez nje, letamo po zraku, bi ne verjel, da je vse to mogoče v prejšnjih časih so bili ljudje ponosni na svojo umetnost, na velike verske pokrete, na zmagovalne vojne, mi smo pa ponosni na to, da smo si podjarmili naravne sile. In v tem ponosu kaj radi primerjamo svoj vek z davnimi časi. Egiptovski piramide so res ogromno delo in mi se čudimo, kako so jih mogli zgraditi brez naših dvigal, brez dinamita in vlakov. Kolomb je dovršil veliko delo, s katerim ni čakal, kdaj bodo izdelani naši parniki, ki preplujejo ocean v štirih dneh. Če bi bil imel tak parnik, bi bilo odkritje Amerike igračka. Praded bi se ne mogel dovolj naučiti malemu pravniku, ki bi ga privedel v jedilnico in mu prižgal nad glavo venec električnih žarnic. Debelo bi ga gledal, če bi mu pravnik namignil, naj sede v voz, ki drvi po cesti brez konj ali če bi ga odvedel v temno sobo, kjer se razsvetli platno, po katerem začno hoditi žive postavice. Še bolj bi se praded čudil, če bi mu nataknil pravnik zvečer na glavo slušalo, da poslušajo koncerte iz Londona, Pariza, Berlina, Dunaja in drugih daljav. In vse to bi napravil pravnik tako enostavno, kakor je delal praded spomlad vrbvne piščalke. In pravnik bi bil v njegovih očeh nosilec vseh teh čudežev. Mi vsi smo nosilci čudežev moderne tehnike, vsaj domišljujemo si, da smo.

V starih časih bi smatrali vsakega

našega šolarčka za velikega učenjaka, univerzalnega genija ali čarodeja. Stari Rimljanom bi lahko povedal tako zanimive reči, da bi se jim kar v glavi vrtelo. Povedal bi jim lahko, da je zemlja okrogla, da je nekako pod nami Amerika, da se vrti zemlja okrog sonca itd. itd. Naš zdravnik bi bil v starem Rimu prav kmalu proglašen za čarodeta ali stvarnikovega namestnika. Rimljani bi mu zgradili svetišče, v katerem bi ga častili kot božanstvo. Saj bi lahko analiziral malarijo, raka, tuberkulozo, progresivno paralizo, trahom in sto drugih bolezni, ki jih rimski zdravniki več noma niti poznali niso. Vprašanje pa je, da-li bi naš zdravnik spoznal na pr. drevo, čigar skorja daje kinin. In kateri zdravnik zna sestaviti tako enostavno in vendar učinkovito lekarstvo kot je salicil, čeprav so mu znane vse kemične snovi, iz katerih obstoja? S čudeži 20. stoletja bi bil torej tudi naš zdravnik kmalu pri kraju. Koncem koncev bi se moral zadovoljiti z nabiranjem zdravilnih rastlin, moral bi si pomagati z obkladki in pijavkamj tako, da bi se ne razlikoval mnogo od tistih žensk, ki zdravijo boleznj z zagovarjanjem ali raznimi koreninicami.

Do istega zaključka pridemo, če prenesemo za nekaj stoletij nazaj kakega drugega strokovnjaka. Vzemimo fizika. Kaj bi mogel pokazati starim Rimljanom ali Grkom naš fizik? Recimo, čisto enostaven telefon. Za telefon je pa potrebna bakrena žica, koščki lesa, železa, v bateriji košček oglja, cinka ali bakra, kisline itd. Noben fizik bi ne mogel spraviti skupaj vseh teh potrebščin, in tako bi Rimljani ne videli telefona. Naš fizik bi jim z vsem svojim znanjem lahko naredil k večjemu otročje znanje, o katerem bi dejal, da je nastal iz njega v 20. stoletju aeroplan. In to bi bilo vse. Optik bi lahko napravil daljnogled, leč bi pa ne mogel obrusiti. Stavbni inženjer, ki bi hotel pokazati Rimljanom konstrukcijo naših železniških mostov, bi ugotovil, da njihovo železo ni za rabo in da tudi sami ni dovolj podkovan v metalurgiji, da bi znal izdelovati boljše železo. Strojni inženjer bi lahko napravil Rimljanom v najboljšem slučaju prav enostavno lokalno lokomotivo, kolesa ali mototčika bi pa že ne spravil skupaj, ker so potrebne za to neovnatke, ki jih rimljani niso poznali. Noben znameniti vojskovec iz svetovne vojne bi ne mogel uspešno pomagati Juliju Cezarju, ker bi ne znal izumiti smodnika. Noben naš čevljar pa bi ne znal Rimljanom dopovedati, kaj so naši dobri čevlji, ker bi ne mogel napraviti takega usnja, iz kakršnega izdeluje čevlje zdaj.

Skratka: Robinson, ki bi preskočil iz 20. stoletja v Kristovo dobo, bi ne mogel starim Rimljanom pokazati nobenega čudeža, dasi sam živi med tisoči čudežev in dela sto čudežev. Iz tega sledi, da stojimo pred vseni pridobitvami modernega časa faktično kot primitivni divjaki. Vsi znamo čitati in pisati, skoraj vsak zmed nas je strokovnjak v tej ali oni stroki, v resnici pa ne znamo več kot so znali naši pradedi. O vseh pojavih na polju tehnike, kemije, naravoslovja, medicine itd. smo poučeni samo površno, delati zume samo to, kar nam nalaga borba za vsakdanji kruh. Konca. Nič izmed nas se ne more povadnada bahaizem, če kdo trdi, da bi strelal 200 let star učenjak na naš časnik ali radio kot na nekako Apokalipso. Saj ni na svetu radioamaterja, ki bi sam napravil postajo od začetka do konca. Nič izmed vas se ne more pohvaliti z velikim napredkom in zato tudi nimna pravice zaničevati pradedov, ki se svetili s trskami, ali prababi, ki so same predle sukanec. Človek ne sme nikoli pozabiti, da je sam po sebi ničla in da je treba za aeroplane, telefone, rotacijske stroje, avtomobile itd. mnogo rok, glav, znanja in izkušenosti. In baš v tem harmoničnem skupnem delu je čudež našega stoletja.

Da najboljši je to znanj, Colombo Ceylon čaj!

Tolazba

Bilo je med svetovno vojno. Nekega vročega avgustovega dne so Avstrijci vedli nekega Poljaka, ki je bil obsojen na smrt, na morišče. Na čelu žalostnega spreveda je korakal židovski rabin. Med tem ko je rabin vneto molil, je obsojenec neprestano vzdihoval: »Strašno ta vročina! Ne morem dalje!»

Rabin ga je potolažil: »Kaj naj rečem jaz? Jaz moram še celo pot nazaj.»

Vzemite preizkušeni lek za čiščenje Hunyadi János naravna gorška voda je poznana kot tak leč že 60 let

* Kokainomanija na Dunaju se strahovito širi. Zaužívanje kokaina se je v zadnjih mesecih tako razpaslo, da navdaja s skrbjo vse resne kroge. Oblasti so podvojile zasledovanje prodajalcev tega groznega strupa in aretirajo vsak dan tega ali onega, a vedno se dobe novi, ki stopijo na njihovo mesto. Policija sumi, da vodi prodajo kokaina tajna, a dobro organizirana družba, in je napela vse moči, da jo izsledí, a doslej še brez uspeha.

Originalne potrebščine za Opalograph.

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gestner Cyllostil.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova 6

Telef. 930

20-T

ANTON ŠIMENC, Ljubljana

Gospodarska ulica št. 13 — Rastljiva cesta št. 2
najcenejši ščetarski izdelki, vseh vrst čopičev in ščetk
na drobno in na debelo

Darujte za „Sokolski Tabor“!!!

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOV!

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame,
zajamčeno iz čiste volne
čvrste kvalitete in najmodernejših vzor-
cev razpošilja po jako nizkih tovarniških
cenah več nego 40 let kot strogo solidno
svetovno znano tvorniško skladišče suknaSIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackého třída 12.Vzorci gratis in franko.
Isto tudi privatno.

24

GOSPOSKA VILA

Najstarejša slovenska plesarska
in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2
(dvoriška kavarana „Evropa“)Se priporoča. — izvršitev točna,
cene zmerno. 78-1

J. Stjepušin

— Sisk —

Brez kvarjenja blaga komično
osnaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblik.

ANTON BOC (8-T)

Ljubljana, Selenburgova ulica 6
I. nadst. Glince-Vic 46

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

v G. adu, ob vznožju „Rosen-
berg“ 20 minut od glavnega trga,
stanovanje 9 sob, z vsemi prik-
ladi, z vel. kim lepim vrtom
(5000 m²) in centralno kurjavo so
preda. Vprašanja na: Graz,
Kürhnergasse 62.

J. Stjepušin

— Sisk —

Brez kvarjenja blaga komično
osnaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblik.

ANTON BOC (8-T)

Ljubljana, Selenburgova ulica 6
I. nadst. Glince-Vic 46

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

22-T risikov izloži. — Cienki franko

Znižane cene in največje skladi-
šče dvokoles, motorjev, otroških
vozičkov, šivalnih strojev, vsa-
kovrstnih nadomestnih delov,
pneumatike. Posebni oddelek
za popolno popravilo emajlir-
anje in ponikanje dvokoles,
otroških vozičkov, šivalnih stro-
jev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franko. „TRIBUNA“
F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlov-
ska cesta 4.

Kdor si boče zasigurati

-- lep mesečni --

postranski zaslužek

na popolnoma nov, resen način,
naj se takoj obrne na

„Milega šteditelja“

LJUBLJANA, Gledališka ulica 8

Najnovejši spohalni izum

petrolejska plinska svetiljka,

„AIDA“ z Avrova žarnico

200-500

sveč moči.

Krasna bela luč

Neznatna po-
raba petrolejaSveč kakor
elektrika!

„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekt!

Glavno skladišče za SHS ima

elektrotehnična firma

SVARCO i drug

ZAGREB, Preradovičeva ulica 1

— Iščemo zaupne zastopnike —

— Zahtevajte takoj prospekt! —

Štampilje

Pečati

Etikete

graveur

Anton Černe

LJUBLJANA, Kongresni trg 10

Ustanovljeno leta 1903

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja ob smrti našega ljubljene, nepozabnega
soproga, očeta, gospoda

Antona Slatnarja

izrekam vsem prijateljem in znancem, kakor darovalcem cvetja in
vencev in vsem onim, kateri so blagopokojnika premili na zadnji poti
v Kamniku in v Ljubljani, najpriarčnejšo zahvalo.Posebna zasvoda prečastiti duhovščini, pevskemu društvu „Lira“
in vsem ostali udeleženi društvom in korporacijam.

V KAMNIKU, dne 22. maja 1926.

Ivanka Slatnar

v imenu hčerk in sorodnikov.

GENIKE
URADNE
TISKOVINE
KUVERTE
RAČUNE
NAZNANILA
in vsa v
TISKARSKO STROKO
spadajoča
DELA

IZVRŠUJE TOČNO, OKUSNO
NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 5.

Najboljši šivalni stroji in kolesa so le
Gritzner, Adlerza rodbino, obrt in industrijo. Istotam najboljši
švicarski plotilni stroji Dobled.

Večletna garancija. Najnižje cene. Tudi na obroke.

Josip Petelinc,

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

PODRUZNICE:

Maribor, Kamnik,
Novo mesto, Ptuj,
Rakek, Slovenske
Konjice, Slovenj-
gradec, Prevalje

TRGOVSKA BANKA, D. D., LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE preko Din 19.500.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavke: TRGOVSKA

Telefoni: 139, 146, 458

Original

Goodyear čevlji

so najpopolnejši, najboljši in
najcenejši domači izdelekV zalogi je najboljša izbira belih
čevljev, sandal po
najnižjih cenah.

Peter Kozina & Ko.

Tržič

Podružnice:

Ljubljana, Zagreb, Beograd.

Evo zlatnik!

Poglejte si ga dobro, kako je lep in blesteč zlatnik po 10 fr.!

Kupite si še danes

ZLATOROG terpentinovo milo

in prepričajte se o njegovi nedosegljivi kakovosti.

Ako Vam je sreča mila, boste našli pri uporabi tudi Vi skriti zaklad, pristni zlatnik po 10 frankov!

Mal oglas, ki stoji v posredovalni in socialni namene občinstva vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—.

Ma! oglasi

Zenitve, dopisovanje ter oglaš strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1—.
Najmanjši znesek Din 10—.

Službe Skladničnik izurjen v mešani trgovini, starejša in dobra moč — išče stalno službo. — Ponudbe pod «Skladničnik/1583» na upravo «Slov. Naroda». Blagajničarka zmožna slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, strojepisja in stenografije — išče službo. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod «Blagajničarka/1527» na upravo «Slov. Naroda». Ključavničarski pomočnik priden in močan — išče službo. — Ponudbe pod «Ključavničarstvo/1524» na upravo «Slov. Naroda». Likarice, izkušane damskega perila, za večje podjetje — se sprejmejo takoj. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda». Natakarica poštena in zanesljiva — išče službo v kakem letovišču. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod «Natakarica/1534» na upravo «Slov. Naroda». Kuharica večja, poštena in dobra — se takoj sprejme. — Ponudbe pod «Kuharica/1575» na upravo «Slovenskega Naroda».	Pouk Učenec išče mesta v trgovini z mešanim blagom, najraje na deželi, da bi imel hrano in stanovanje v hiši. — Dopisi pod «Učenec/1582» na upravo «Slovenskega Naroda». Vajenca poštenega, sprejemnega, ki za v trgovino z mešanim blagom. Dva razreda meščanske šole pogoj. Naslov pove uprava «Slov. Naroda». Nepremičnine Enodružinsko hišico z vrtom najraje v Rožni dolini ali ob Tržaški cesti — kupim. Posredovalci izključeni. — Ponudbe z navedbo cene na upravo «Slov. Naroda» pod «Hišica/1525». Kapitalisti pozor! Popolnoma nova spnenica z dvema pečema ter prvovrsten spneni kamen za kuhanje apna — se da v najem za dobo 30 let proti enkratni odpravnini 45.000 Din. — Spnenica se nahaja v kraju, kjer daleč na okrog ni nobenih spnenic, kamen je pa prvovrsten. — Naslov: Drago Korosec, Rečica ob Paki. 1579	Prodaj Klavir dolg, dobro ohranjen — radi pomanjkanja prostora takoj naprodaj. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Klavir/1584». Spalnica dobro ohranjeno, iz trdega lesa, ceno prodam. — Ponudbe pod «Spalnica/1581» na upravo «Slovenskega Naroda». J K n e z iz Ljubljane bo prodajal na binkoštni ponedeljek letošnjo košnjo trave in detelje. — Pričetek ob 14. pri Ančnikovem kozolcu v Spodnji Šiški. 1520 Stanovanja V Begunjah pri Lescah na Gorenjskem — se odda letno opremljeno stanovanje, obstoječe iz treh sob, kabineta in kuhinje — mirni in solidni stranki. — Več se poizve: Ljubljana, Poljanska c. 6/II. 1577 Stanovanje v novi hiši, obstoječe iz kuhinje in ene ali dveh sob — išče mlad zakonSKI par brez otrok. — Ponudbe pod «Čednost/1576» na upravo «Slovenskega Naroda». Na stanovanje iz hrano se sprejme gospod ali gospodična. — Ponudbe pod «Dobra hrana/1580» na upravo «Slov. Naroda». Stanovanje v mestu (soba in kuhinja) — išče vpokojenec. — Ponudbe pod «Vpo-kojenec/1526» na upravo «Slov. Naroda».	Opremljeno sobo s posebnim vvhodom v središču mesta išče gospodična za takoj. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Takoj/1533». Na stanovanje in hrano se sprejme gospodična. — Dopisi pod «Dobra hrana» na upravo «Slov. Naroda». Razno Za v Prago priporoča podpisana tvrdka vse telovadne oblačilne potrebščine za žlane, članice, naraščaj in deco. Solidno in lepo izdelani kroji po najnižji ceni. — Zadrževajte cenik! — Brata Capuder, Ljubljana, Vlofova ulica 1/II. 99/T STAMPILJE pečate graverstvo, etikete SITAR & SVETEK LJUBLJANA St. Petra cesta 12. Dvokolesa znamk «Tribuna», «Diamant», «Favor», «Styria», «Frera», «Bianchi», «Re-cord», «Champion», «Prestes», «Legnano» v različnih vrstah. Pneumatika najnižje cene. — Ceniki franco; prodaja na obroke. — F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4. 107/T	Družabnik ali družabnica se sprejme k dobrodošli trgovini v zelo prometnem in industrijskem kraju na Gorenjskem. — Potrebni kapital 60—80.000 Din. — Ponudbe pod «Kapital/1573» na upravo «Slovenskega Naroda». Hiromant, psihografolog in fiziognomist N. I. Sadlucski — sprejema dnevno od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 7. popoldne. — Mari-bor, «Hotel pri Zamorcu». — Nebrojna zahvalna pisma od klientov. 1570 STAMPILJE T. RABIČ Ljubljana VOLOVORSKA UL. RADIO aparate in sestavne dele ima v zalogi FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabruže št. 5 Klavirji! Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov — različnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Uglasevanje in popravila za Glasbeno Matico, Konservatorij in za druge institute se izvršujejo od moje tvrdke. Točna postrežba, zmerne cene; tudi na obroke. Izdelevalci klavirjev R. War-binek, Ljubljana, Hil-šerjeva ulica 5. 1568 Slike za legitimacije izdelujejo najhitreje fotograf — Hugon Hibser Ljubljana, Valvazorjev trg. 71/T
---	---	---	--	---

Konopce in vrvi

nudi

Fabrika KANAPA I UŽARIJE d. d.

ODŽACI (Bačka)

Od 13. aprila globoko znižano ceno!

Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Zastopstvo v Mariboru pri gosp. Franc Rainer.

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

kovci, stavbeni, galanterijski in okrasni izdelki. Instalacije vodovodov. Popravljanje strojev. Kopalnice in kletne naprave. Izdelovanje posod iz pločvine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Priv. detektiv. zavod

prevzema naročila v najrazličnejših zasebnih zadevah. **Iv. Tepičar,** višji krimin. nadzornik v pok., Rimska cesta št. 9. 1574

Glavni odbor Jadranske straže

v Ljubljani javlja svojim članom žalostno vest, da je preminul njega velezaslužni predsednik, gospod

dr. Karel Triller

odvetnik, predsednik nebrojnih humanitarnih, nar-in gosp. združenj in korporacij.

Delavnega in res zaslužnega predsednika ohranimo v najboljšem spominu!

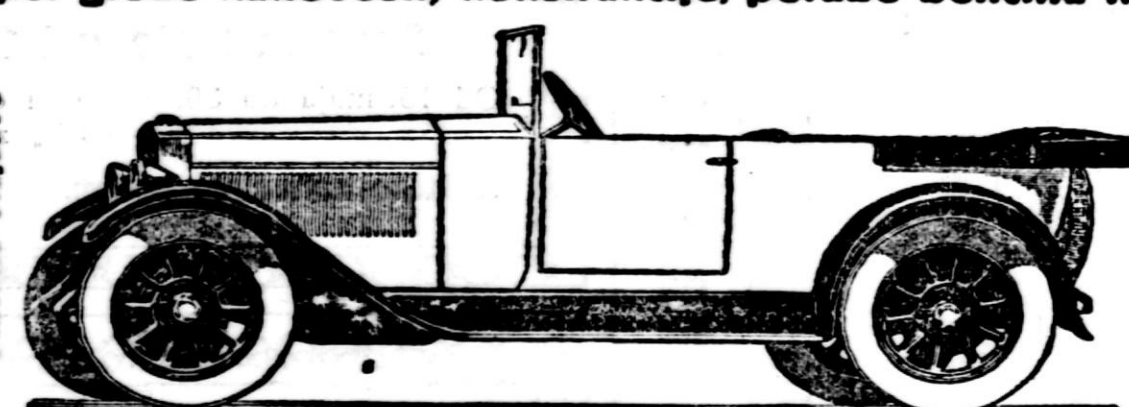
V Ljubljani, dne 21. maja 1926.

1578

Svetovno priznani so proizvodi

Soc. an. „FIAT“ Torino.

Automobili vse vrste za vse svrhe. Potniški, tovorni, luksuzni, nedosegljivi glede kakovosti, konstrukcije, porabe bencina in cene.

Samoprodaja:

TRIUMPH-AUTO
d. s. o. z.
Ljubljana, Aleksandrova c. št. 3.

AUTOMOTOR
Maribor
Gospodarska ulica.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **Rajko Turk**, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti carinarnice. Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Mehanično umetno vezenje
zastorov, perila, oblačil, blaz, monogramov, fino bele in barvaste tkanine, zadržanje.

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana. 28-T

DALMATINOVA 13

Vsled strokovnega znanja najfiniša izvršitev in brezkonkurenčno cene. Najcenejši in čisti predstavi ženskih ročnih del v narodnih in modernih vzorcih ter lastnih originalih.

Natrag u staro dobro vreme!

Svaki more opet, da spava na jastucima od

FINOG PERJA

ako se obrati na največju eksportnu firmu Jugoslavije:

BRAĆA HOLLANDER, SUBOTICA 1.

najčistije perje i specijalne pahuljice za jorgane.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

151-L ustanovljena 1880

LJUBLJANA - DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:
Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Selti, Trst, Agencija Logosco.

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček-račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Tovarna bučnega olja
I. HOCHMÜLLER, MARIBOR, Pod mostom št. 7,
južno stran mesta
priporoča **pristno bučno olje**
po konkurenčnih cenah.

Pomladne novosti
negativce v raznih barvah, žepne robce, čipke, ro-
kavice, naramnice, police, razna mila, gume in po-
trebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter
nahrtnike.
NAJNIŽJE CENE. NAJNIŽJE CENE.
JOŠIP PETELINC
LJUBLJANA
(ob vodi) blizu Prešernovega spomenika.

Srečko Potnik in drug
parna destilacijska esenca, eteričnih proizvodov
etrov ter izdelovanje sadnih sokov itd.
LJUBLJANA, Metelkova ulica 13.

* Priporoča
naravne sadne
sokke, arome za neal-
koholne pijače, sadne
etre za kandite, esen-
ce za rum in
: žganje :
*

**PRAVI MALINOVEC
LIMONOV SOK**

Zahvala.

Ko se po 35 letnem samostojnem delovanju v
svečarski stroki, sklonjen po letih in zdravju, po-
slavljam od trgovine, obrti in klientele, se prav
toplo zahvaljujem za izkazano zaupanje prečastiti
duhovščini, trgovcem in vsem drugim cenj. odje-
malcem in to v ozemlju predvojne Goriške, Trsta
z okolico, Istre, Dalmacije, deloma tudi Tirolske,
Avstrije, Kranjske in Hrvaške, posebno pa vsem
onim v novi domovini Sloveniji in Jugoslaviji. Ob-
nem prosim, da isto zaupanje ohranite tudi mojim
naslednikom, ki so zadnjih 5 let z menoj skupno
delovali in bodo podjetje tudi nadalje vodili na
solidni podlagi pod neizpremenjeno firmo.

V LJUBLJANI, dne 22. maja 1926.

Z odličnim spoštovanjem vdani
JERNEJ KOPAČ, m. p.

Michelin
najceneje

Kolesa
ES-NA, LEGRANO, STYRIA-
JOGO, TORPEDO, DERNOPP,
GORICKE

Žarnice
OSRAM

Radio

Šivalni stroji

**J. GOREC, Palača Ljubljanske
kreditne banke**

Vedite pa tudi, da se v vsakem
tisočem kosu nahaja zlatnik.
Ako ga najdele, pomeni to za Vas dvojno srečo!

Za starše in botre birmancev. Najlepšo, največjo in
vsakovrstnega oblačila Vam zamore nuditi le naša detajlna trgo-
vina na Erjavčevi cesti št. 2
Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & Co., LJUBLJANA**

DAMSKO PERILO

kapite v največji izbor
najceneje pri domači tvor-
nici damskega perila
in vezenin

Dristopajte kot članice k
zadrugi, deleži so po
Din 100.—. Kot zadrugi
članici se Vam nudi stalen
posebni popust.

LEDA reg. zadr. z
omejeno
zavezo
Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

Zdravilišče SLATINA RADENCI

ob progi Ormož-Radgona. Jugoslovanski Nauhelm in Wildungen.

Specijalno kopališče za na srcu, ledvicah in protinu trpeče. Nadaljne
indikacije pri ovapnenju arterij, boleznih mehurja, peska, zdraba,
reum, diabetes, ledvičnih in žolčnih kamnih,

Naravne ogliščno-kisle kopeli, posebno dietetična kuhinja. Najmoder-
nejše kopališčne naprave.

NIZKE CENE! NIZKE CENE!

Sezona traja od 15. maja do 30. septembra.

Od 15. maja do 30. junija in od 20. avgusta do 30. septembra je v veljavi
40 % znižanje sobnih cen.

Nešteto zahvalnih pism. Zahtevajte zdraviliščne prospekte.

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA

HRANILNICA

reg. zadr. z neomejenim jamstvom

Miklošičeva cesta LJUBLJANA Kralja Petra trg 2.

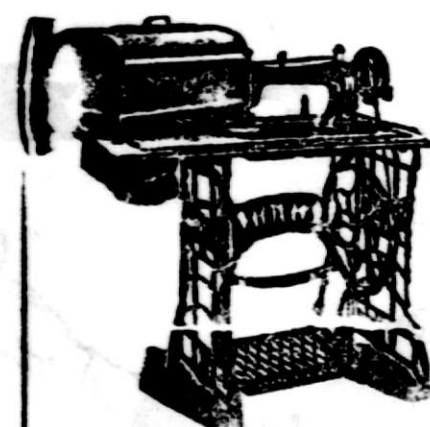
VLOGE NA HRANILNE KNJIZICE
in tekoči račun
obrestuje najugodnejše

Specijalna oddelka hranilnice:

Zavarovalna štednja Rentna štednja

Posejila

daje le proti popolnoma varnim vknji-
žbam in proti prav dobremu poročstvu.

15 letno jamstvo
najpopolnejši STOEWER ši-
valni stroji s pogreznim
transporterjem (grabelje);
z enostavnim premikom je
pripravljen za štopanje, ve-
zenje ali šivanje

LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6/1.
Telefon št. 980

Varčujte z denarjem

posebno pri nakupu blaga za moške in žen-
ske obleke, pri različnih šifon h in celirjih,
plavini in blazevinah!

Vse to dobite po izredno nizki ceni!

Oglejte si blago in cene pri

Ivan Kos

Šiška, Celovška cesta št. 63.

Podružnica: Ljubljana,
Sv. Petra cesta 23

Podružnica: Gorenjske
Srednja vas št. 2.

Telefon **Ivan Zakotnik** Telefon
379 mestni tesarski mojster 379

LJUBLJANA, Dunaška cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostreža
za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. Stroji,
razna tla, stopnice, ledenice, pavilioni, verande, lesene
ograde itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
PARNA ŽAGA 23-T Tovarnas furnirja

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani :: prodaja ::

:: premog ::

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni
češkovoški in angleški koks za litarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog in bričke

Naslov: **PROMETNI ZAVOD za PREMOG d. d.**
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1

Ivan Jax in sin, Ljubljana
Gospodstvska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna iz-
vršitev iz tovarne v Linzu.

Ustanovljena 1867. Ustanovljena 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev.

10-letna garancija.

— Pisane stroje ADLER —

Kolesa iz prvih tovar. „Dürkopp“

„Styria“, „Waffentrad“, „Kaysers“.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kra-
jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —

Održava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:

Beograd, Karagijeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Vel. Beckerek, Princesa Jelene obala 7. — Biloji, Bulevard Aleksandra 163.

Brzovratni naslov za gori navedena podzastopstva „Royal Mail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.

Brzovratni naslov: „Prometna banka“.

SPLIT, Dioklecijanova obala 8. — METKOVIĆ, Ivo Veraja

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut.
borzna naročila, predjumi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzovratna Kredit, Ljubljana telefon 40, 457, 548, 805 in 801